

Kaja Plado ■ Krista Sunts

EESTI KEELE

LUGEMIK-TÖÖRAAMAT

8. ja 9. klassile
Tarbetekstid

Kaja Plado ■ Krista Sunts

EESTI KEELE

LUGEMIK-TÖÖRAAMAT

8. ja 9. klassile
Tarbetekstid

2017

Kaja Plado, Krista Sunts

Eesti keele lugemik-tööraamat 8.–9. klassile. Tarbetekstid.

Lugemik-tööraamat sobib õpilastele, kes õpivad põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppe tasemel, õpilastele, kellele on rakendatud individuaalne õppekava (IÕK), muukeelsetele õpilastele ning kasutamiseks põhikooli riikliku õppekava järgi õppijate õppe diferentseerimisel.

Retsenseerinud *Piret Soodla, Merle Varik*

Toimetanud *Airi Kapanen*

Tehniliselt toimetanud *Airi Kapanen*

Kujundanud ja küljendanud *Puffet Invest OÜ*

Viitamata fotod ja illustratsioonid *Shutterstock*

Kaanefoto *Shutterstock*

Kaane kujundanud *Puffet Invest OÜ*

Raamatu väljaandmist on toetanud Haridus- ja Teadusministeerium.

Kõik õigused kaitstud. Igasugune autoriõigusega kaitstud materjali ebaseaduslik paljundamine ja levitamine toob kaasa seaduses ettenähtud vastutuse.

Autoriõigus: SA Innove, autorid 2017

ISBN 978-9949-575-24-4 (komplekt)

ISBN 978-9949-575-33-6 (komplekt)

ISBN 978-9949-575-30-5 (trükis)

ISBN 978-9949-575-31-2 (PDF)

Trükiettevalmistus

OÜ Puffet Invest

Mõisa 4

13522 Tallinn

www.puffet.ee

Trükitud

OÜ Puffet Invest

Mõisa 4

13522 Tallinn

www.puffet.ee

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Teabe vahendamine	8
Kutse	8
Teated	10
Kuidas nõukotta valgust toodi. E. Raud	11
Volitus	13
Protokoll	15
Välisvabatahtlikud on avastanud eesti väikelinna võlud. T. Niitsee	16
Kiri	17
Kuidas Hiiglane saatis e-maili. H. Käo	18
2. Reklaam ja kuulutused	21
Reklaam	21
Toots Paunvere apteegis. O. Luts	30
Haigus. T. Tootsen	33
Korterikuulutused	35
Otsimiskuulutused	40
Mida teha, kui keegi on kadunud?	40
Mida teha, kui lemmikloom on kaduma läinud?	42
Toakassi heategu. V. Kuus	44
Töökuulutused	47
Tööotsimine	47
Tööpakkumine	48
3. Tööle vormistamine	50
Avaldus	50
Reageerimine vastuskirjadele	58
CV. Elulookirjeldus	60
Mis on CV?	60

CV koostamine	61
Elulugu ja elulookirjeldus	61
Motivatsioonikiri	67
Soovituskiri	68
Kupja-Kaarli adjustaadid. E. Vilde	69
Tööseadused	74
Alaealiste töö seaduslik korraldamine	74
Intervjuu Kerliga	78
Tööleping	81
4. Seletuskiri	85
Seletuskirja kirjutamise reeglid	85
Kuidas me käivitasime kooli autot. J. Rannap	88
Kohtumine politseiga. M. Keränen	92
Valevõtmega külaline. J. Rannap	96
Käekirjaekspertid võivad uurijatele kasulikud olla. L. Velsker	103
5. Puhkuse plaanimine	106
Piirissaarele	107
Reis Lätimaale	109
Ööjooks	111
Meenutame õpitut	113
Soovitused töötamiseks lugemik-tööraamatuga „Tarbetekstid“	114
Kuulamisülesanded	115
Allikaloend	115
Viited lisamaterjalidele	116

Sissejuhatus

Selle tööraamatu abil harjutame sagedasemate tarbetekstide mõistmist ja koostamist. Tänapäeval puutuvad inimesed kokku mitmesuguste tekstidega – loeme ajalehti, raamatuid, isiklikke kirju, postkastidesse pannakse reklaame, meil tuleb orienteeruda kuulutustes, plaanides, juhendites.

Tekstide kirjutajad on arvestanud ka sellega, kes on nende teksti lugeja ja mis eesmärgil ta seda teeb. Kuna tekste on mitmesuguseid, on püütud nende neid liigitada. Levinum liigitus on järgmine:

- 1) **ilukirjandustekstid** on näiteks romaanid, jutustused, novellid, näidendid. Nende tekstide eesmärk on tekitada emotsioone, analüüsida suhteid. Ilukirjandustekstide keel on kujundlik, kirjeldatud sündmused ei pea olema ka tegelikult toimunud;
- 2) **teabetekstid** on näiteks uurimused, artiklid, esseed, referaadid. Teabetekstide eesmärk on tekstide abil anda teavet olendite, sündmuste, nähtuste vms kohta. Teabetekstides esitatud info peab olema tõene;
- 3) **ajakirjandustekstid** on näiteks uudised, intervjuud, arvamused, koomiksid, lugejakirjad;
- 4) **tarbetekstid** on näiteks õpikud, reisijuhid, sõnaraamatud, juhendid, juhised, sõiduplaanid;
- 5) **graafilised tekstid** on näiteks graafikud, tabelid, hargmikud, diagrammid, plakatid. Info on esitatud joonistel;
- 6) **elektroonilised tekstid** on näiteks internetis leiduvad tekstid, arvutitekstid, teletekstid.

TARBETEKST on üks tekstide alaliik

Nagu nimetus TARBETEKST ütleb, on sellist teksti millekski tarvis. Tarbetekstist saab juhiseid ametlikuks suhtlemiseks ja tegutsemiseks. Tarbetekstidel on rakenduslik eesmärk – neis esitatud info on vajalik selleks, et korraldada igapäevaelu.

Enamasti on vaja lugeda ja mõista kellegi koostatud tarbeteksti (busside sõiduplaan, pangaautomaadi kasutamise juhend). Vahel on vaja tarbetekste ka ise koostada. Osa tarbetekste võib kirjutada vabas vormis (avaldus, seletuskiri), pidades silmas mõningaid kohustuslikke sisuelemente ja kasutades tüüpilisi väljendeid. Teiste tarbetekstide kirjutamisel tuleb järgida rangeid vormistusnõudeid või esitada kindlal vormil ehk **blanketil** (nt dokumendi taotlus).

Tarbetekstides peavad sisalduma vaid õigeid, kontrollitud andmed ja faktid. Tarbeteksti sõnum peab olema täpne ja lugejale kergesti mõistetav, seetõttu peavad need olema kirjutatud hästi lihtsas sõnastuses.

1. Mis võiks olla tarbetekst ja mis mitte? Leia loetelust.

Elulookirjeldus, avaldus, reklaam, elektriahju kasutusjuhend, rongide sõiduplaan, kirjutuslaua kokkupaneku juhend, kohvikumenüü, uksest „Direktor”, tööleping, seletuskiri, ID-kaardi taotlus, hotelli registreerimise kaart, kuulutus, spordilaagri kodukord, teatri mängukava, järelmaksuleping, toidupoe arve.

Järeldus: kõik eelnimetatud tekstid on **tarbetekstid**, sest nad sisaldavad eluks vajalikku teavet.

2. Kirjuta 5 tarbeteksti nimetust, mida sa ise eraisikuna peaksid oskama koostada.

.....

.....

.....

.....

3. Jooni ülesandes 1 viis tarbeteksti nimetust, mida sa peaksid oskama koostada firmajuhina.

4. Arutle.

1. Millal ja kus sa oled kokku puutunud reklaamiga, menüüga, sõiduplaaniga?
2. Mis raskused võivad esineda tarbetekstide lugemisel?

Tarbetekstide kirjutamisel jälgitakse, et

1. tekst oleks selge ja üheselt mõistetav. Sõna homme asemel täpne kuupäev, nt 18. mail kella 10 paiku asemel täpne kellaaeg – 10.00).
2. sõnastus ei oleks umbisikuline.
3. väljenduslaad oleks viisakas (*kasutatakse viisakusväljendeid, mitte käskivat tooni*).
4. tekstis ei oleks liigset ja emotsionaalset informatsiooni (*Mul on kaduma läinud kullakallis kiisukene, keda ma väga armastan!*, vaid selle asemel *Kadunud on kass, tema tundemärgid ...*).

Tarbetekst vormistatakse tänapäeval enamasti arvutis. Kui kirjutatakse käsitsi, on soovitatav kasutada valget A4 suuruses paberit ja paigutada tekst ühtlaselt tervele leheküljele.

1 TEABE VAHENDAMINE

Kutse

Sünnipäevale või mingile üritusele saab sõpru ja tuttavaid kutsuda, kui nendega kohtute või neile helistate. Mõnikord on vaja saata kirjalik kutse. Siis võib sõbrale saata näiteks kirja, meili või vormistada kutse.

1. Loe kutset. Jälgi, kas kõik vajalikud andmed täpselt kohaleminekuks on olemas. Kirjuta andmed tabelisse.

pinginaaber Marten	Palun tule minu sünnipäevale laupäeval, 18. märtsil kell 18. Mikk Sünnipäev toimub Bowlingus. Palun teata oma osalusest tel 680 248 hiljemalt 16. märtsiks.
--------------------	--

Kutsel peab olema:	
● keda kutsutakse	Marten
● mis üritusele kutsutakse	
● kuhu kutsutakse	
● millal kohale minna	
● kellaaeg	
● kes kutsub	

Vajaduse korral lisatakse täpsustused, näiteks palve osalemist kinnitada või muud.

2. Loe kutsed ja vasta küsimustele. Kirjuta lühivastus.

Palun tule laupäeval minu sünnipäevale.

Hannes

saatja: Maili Kask mailikask@gmail.com

saaja: Mikk Kask kasemikk@gmail.com

kuupäev: 23.03.2017 19:35

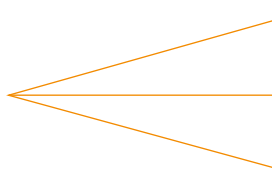
teema: kutse

Tere terve teie pere!

Meie memm tähistab juubelit pühapäeval, 30. aprillil.

Ootame teid meie suvemajas kell 14.

Maili perega

1. Kelle sünnipäevale kutsub Hannes?.....
Maili?
2. Keda kutsub sünnipäevale Hannes?.....
Maili?
3. Millal toimub Hannese sünnipäevapidu?.....
memme sünnipäevapidu?.....
Maili sünnipäevapidu?
4. Mis tingimustel Hannese kirjalik sedel oma eesmärgi täidab?

Teated

TEADAANNE!

Austatud korteriühistu Aia 16 liikmed.

Kolmapäeval, 13. mail toimub majatagusel platsil ühistu üldkoosolek.

Päevakorras:

- 1) aastaaruande esitamine ja kinnitamine;
- 2) parkimise korraldamine maja ümbruses;
- 3) kodanik E.S.-i avalduse arutamine.

Osavõtt väga oluline, vastasel korral ei ole koosolek otsustusvõimeline.

KÜ Aia 16 esimees Meelis Mai

Kellele?

*Millal?
Kus?*

Mis toimub?

Kellelt?

1. Kirjuta kolm küsimust, millele saab kutse abil vastata.

1.
2.
3.

9. klass II osa H. Rammo „Kauaoodatud klassiõhtu“

TULE MEIE KLASSI TANTSUPEOLE!

Vahva pidu saab alguse reedel kooli saalis kell 18.

- esinevad meie klassi peotantsijad
- teelaud suupistetega
- plaate keerutab DJ Robi, meie kooli vilistlane

NB! Tüdrukud toovad lauale magusad suupisted, poisid hoolitsevad soolase suupoolise eest. Tee ja mahl on koolikokkade poolt.

2. Loe tantsuõhtu kutset ja otsusta, mis ettevalmistusi tuleb sinul teha. Kirjuta.

Võtan kaasa:

Panen selga:

Panen jalga:

Kuidas nõukotta valgust toodi

Eno Raua järgi

① Kui nüüd nõukoda valmis oli, läksid kilplased sinna sisse. Ent niipea, kui värav selja taga kinni oli pandud, ei näinud nad sõrmegi suhu pista – ümberringi valitses pilkane pimedus.

Küll olid vaesed mehed selle imeliku asja pärast ehmunud! Nad mõtlesid pikalt ja laialt, kas ehitamisel ehk mingit eksitust ei juhtunud, kuid targemaks nad sellest mõtlemisest ei saanud. Et majale oli aknad tegemata unustatud, see ei torganud kellelegi pähe.

Kilplased tulid uuesti õue ja uurisid ehitist väljastpoolt. Aga siingi paistis kõik korras olevat. Kolm seinu ja katus olid täiesti terved. Mitte kõige vähimatki pragu polnud kusagil märgata ning ei hakanud neile ka muud viga ega valguse puudumist silma.

Mis nüüd teha? Ei olnud teist rohtu, kui tuli jälle nõupidamine kokku kutsuda, et veider pimeduselugu üheskoos ära mõistatada.

Määratud päeval tõttasidki kilplased virgal sammul nõukotta, igaühel tuletungal kaasas, et pimedas teisi võiks näo järgi ära tunda. Asja arutati jällegi igast kandist, nii et meestel pead otsas suitsesid. Juba arvas suurem osa rahvast, et mõistlik oleks hoopis uus hoone teha ja ehitamisel rohkem hoolt ilmutada, kui korraga see kilplane ette astus, kes enne kõigist teistest targem oli olnud.

„Asju proovitakse maailmas mitmel kombel,“ kõneles ta. „Kuidas oleks, kui katsuksime valgust kotiga tuppa kanda, nagu ämbriga kaevust vett tuuakse? Kui see lugu meil korda peaks minema, siis oleme igatahes ennekuulmatult kavala tööga toime tulnud.“

Selle plaaniga olid kõik päri.

Keskpäeval, kui päike heledasti paistis, tulid kilplased nõukoja ette kokku, igaühel kott või paras anum käes. Leidus ka neid, kes koguni labida, reha või hargi olid kaasa toonud, et valgust parem oleks taga ajada.

Ja nüüd läks lugu lahti. Mõned lasksid päikesel kotti paista, sidusid siis kotisuu kiiresti kinni ja jooksid nõukotta valgust välja puistama. Teised tegid samasugust tööd lüpsikute, piimakirnude ja muude astjatega. Üks mees tõstis valgust hargiga korvi, teine jälle labidaga toobrisse. Kõige kavalam kilplane aga katsus hiirelõksuga päikesekiiri kinni püüda. Viimaks väsisid vaesed mehed nõnda ära, et ei jõudnud enam kätt ega jalga liigutada, kuid nõukoda oli endist viisi pime.

**1. Kuula lugu „Kuidas nõukotta soojust ja valgust toodi“ aadressilt
www.youtube.com/watch?v=QS9-y3wM5Nw. Vasta küsimustele.**

1. Mis andis kilplastele uut lootust?
2. Mida nägi teekäija nõukojast möödudes?
3. Mis mõte teekäijal võis tekkida?
4. Mis nõu võõras mees kilplastele andis?

2. Täida lüngad. Loe saadud lühijutt.

Keegi võõras nägi juhuslikult, kuidas kilplased püüdsid
..... kanda. Ta taipas kohe, et siin ja
pakkus kilplastele Võõras mees soovitas kilplastel
..... Selle nõu eest teenis võõras mees
..... Kilplased
ja mees läks rõõmsalt oma teed.

3. Kas teekäijalt saadud nõuanne oli hea nõuanne? Põhjenda.

- ② Kilplaste rõõmul ei olnud otsa ega äärt. Suvi läbi istusid nad oma katuseta nõukojas, kuhu parasjagu valgus sisse paistis, ja arutasid tarvilikke asju. Nende õnneks oli sel aastal pealegi nii kuiv suvi, et sügiseni tilkagi vihma ei sadanud.

Kuid pikapeale jõudis käte ka vihma ja tuule, udu ja lume aeg. Ning nüüd ei jäänud kilplastel muud üle, kui endale uuesti katus pea kohale laduda.

Jälle tuli Kilpla rahvas pimedasse nõukotta, tuletungal käes. Ja jälle pidasid mehikesed pikka nõu, kuidas valgust majja muretseda.

Kord juhtus aga, et üks kilplane nõukojast välja tahtis minna ja pimeduse tõttu käsikaudu väravat otsis, sest tõrvik oli kustunud. Korraga märkas mees seinas tillukest pragu, kust parasjagu niipalju valgust välja immitses, et ta oma habet võis näha. Seal tuli kilplasele äkki endine tarkus meelde. Sügavalt ohates läks ta teiste juurde tagasi ja lausus: „Kulla naabrid! Oleme vist tõepoolest päris tobedaks muutunud, sest kuidas me muidu hoonele aknad tegemata jätsime.“

Nende sõnade peale vaatasid kilplased üksteisele rumala näoga otsa, nagu oleksid nad puuga pähe saanud. Seepeale aga tormasid kõik seinte sisse auke tegema, nii et lõpuks igal mehel nõukojas oma aken oli, kust valgus lahedasti sisse pääses.

Seega oli lõpuks kilplaste suur mure murtud.

TÄHELEPANU, KILPLASED!

Kilpla koosolek toimub 14. jaanuaril kell 18 Mäe 1 (nõukojas).

Koosoleku päevakord

1. Koosoleku juhataja ja protokollija valimine.
2. Pimeduseloo selgitamine – vastutab Karla.
3. Võimalike lahenduste otsimine.
4. Hääletuse korraldamine. Parima lahenduse kinnitamine.

Hääletamisel on tähtis Kilpla küla kõigi elanike osavõtt.

Kui Te mõjuvatel põhjustel ei saa tulla, kirjutage palun volitus enda esindamiseks.

Koosolekule tulijad, palun võtke kaasa tõrvikud, sest nõukojas on pime.

Teie aktiivsele osavõtule lootes

kilplane Karla

Kilpla külavanem

Volitus

Vahel juhtub, et sul on midagi väga tähtsat teha, mille tõttu sa ei saa ise kohale minna. Näiteks, sind kutsutakse koosolekule, kus otsustatakse midagi olulist. Siis on vajalik kindla arvu inimeste kohalolek. Olukorra lahendab pereliige või sõber, kellele sul on võimalik teha volitus.

Volituse võib kirjutada paberile vabas vormis, selle tekstis peavad olema järgmised andmed:

- volituse kirjutaja (volitaja) andmed: ees- ja perenimi, elukoht, isikukood;
- volitatava (keda saadad enda asemel midagi tegema) andmed: ees- ja perenimi, elukoht, isikukood;
- volituse sisu: mida volitatud tegema;
- volituse kehtivuse aeg;
- volituse kirjutamise kuupäev;
- volitaja allkiri.

VOLITUS

Mina, Katariina Kilplane (ik 4008087654), elukoht Kilpla küla, volitan 14. jaanuari 2017. a koosolekul enda asemel hääletama oma abikaasa Karl Kilplase (ik 3006077655).

Volitus kehtib 14. jaanuaril 2017.

13.01.2017

Katariina Kilplane

allkiri

Kes kirjutas?

Keda volitas?

***Mida tegema?
Millal?***

***kuupäev
nimi
allkiri***

1. Tellisid raamatukogust 1975. aasta ajakirja Football nr 28. Teadet ajakirja saabumise kohta ei ole sulle veel tulnud. Sa pead sõitma nädalaks Soome treeninglaagrisse ja ei saa ise ajakirjale järele minna. Kirjuta volitus kaaslasele.

Volitus

Mina,,
volitan
minu nimel
.....
Volitus kehtib kuni
.....
.....
.....

Harilikult on vaja koosolekul arutatu täpselt kirja panna. Selleks koostatakse ametlik protokoll.

1. Loe Kilpla koosoleku protokoll. Täienda protokollis Karla sõnavõttu. Kasuta teksti abi.

KOOSOLEKU PROTOKOLL

Koosolek toimus 14. jaanuaril.

Koosoleku algus kell 18.15

Koosolekust võttis osa kogu küla.

1. Koosoleku juhatajaks valiti Karla, protokollijaks Karla poeg.

2. Karla andis olukorrast lühikese ülevaate. Pikka ülevaadet ei olnud vaja, sest kõik olid olukorraga kursis. Karla sõnavõttust:

„Ehitasime

kuid selles ei saa nõu pidada, sest

..... . Oleme leidnud, et ehitis on

korralik,

.....

Me ei ole leidnud ”.

3. Korraldati ajurünnak. Kõik pakkusid oma ideed. Meestel pead suitsesid. Lõpuks valiti välja kaks lahendust:

1) lammutada hoone ja ehitada uus;

2) valgus koti või muu kandevahendiga nõukotta sisse kanda.

4. Korraldati hääletus. Hääletusest võttis osa 15 Kilpla elanikku, neist 3 volitusega. 13 kilplast toetas valguse sissekandmise mõtet. Lammutamise poolt hääletas 2 ja üks kilplane jäi erapooletuks. Seega kinnitati otsus kanda nõukotta valgust. Tööga otsustati alustada järgmise päeva keskpäeval, kui päike kõige eredamalt paistab ja valgust kõige rohkem on.

Koosolek lõppes kell 21.15.

koosoleku juhataja Karla Kilplane

protokollija Kaarel K. Kilplane

1. Loe ajakirjaniku küsitlust.

Välisvabatahtlikud on avastanud Eesti väikelinna võlud. Intervjuu

Taavi Niitsee, reporter

Sügisest saadik Tõrvas elanud 24-aastane Hanna ja 19-aastane Lovis tulid Eestisse tööle rahvusvahelise vabatahtlike programmiga. Alguses ei teadnud neid Eestist peaaegu midagi, kuid praegu kaaluvad nad tõsiselt Eestisse kolimist.

Kust tulete ja kuidas Tõrva-taolisse väikelinna sattusite?	
Hanna: «Tulen Ukraina pealinnast Kiievist, kus elab üle 5 miljoni inimese.»	Lovis: «Kasvasin pisikeses Kesk-Saksamaa külas, kus elab kõigest 200 inimest.»
Miks valisite ajutiseks koduks just Eesti?	
Hanna: «Minule oli kõige tähtsam ettevõtmine, mitte riik. Seepärast saatsin kirju peale Eesti ka Itaaliasse, Hispaaniasse ja Saksamaale. Eesti oli esimene riik, kust vastati. Mõtlesin siis, et miks mitte.»	Lovis: «Mul oli soov tulla Põhja- või Ida-Euroopasse, kuna mulle ei sobi palava kliimaga kohad ja talv meeldib. Taotlused saatsin Soome, Poola ja Balti riikidesse ja mulle vastati kõigepealt Eestist: «Tere, tule jah meile!».»
Mida enne siiatulemist Eesti kohta teadsite?	
Hanna: «Ukrainas ja Venemaal räägitakse, et olete hästi aeglased. Nüüd ütlen kõigile Ukraina sõpradele, et te ei ole aeglased ja räägite isegi kiiremini kui meie. Arvasin, et Eesti on hästi külm maa, aga tegelikult on kliima umbes sama mis Ukrainas.»	Lovis: «Mina teadsin ainult sellise nimega riiki ja arvasin, et siin on talvel –40 kraadi. Tänavune talv on aga väga lõrtsine ja sula olnud – tüüpiline Saksamaa ilm sellise aastaaja kohta.»
Mis teile siin kõige enam meeldib?	
Hanna: «Näiteks on tänavad väga puhtad ja inimesed hoolitsevad keskkonna eest. Tõrvas elab alla 3000 inimese, naudin väikese linna elu siin täiel rinnal.»	Lovis: «Minule on see täpselt see, mida tahtsin, sest olen ka ise külalaps. Need metsad ja teie suusatamine on täiesti hämmastav – nagu terve riik oleks üks suur küla. Eriti meeldib teie saunakultuur – näiteks sõpradega saunas käimine.»

Millal plaanite kodumaale tagasi minna ja kas mõlgutate mõtteid ka tagasitulemisest?

Hanna: «Peaksime lahkuma septembris, aga loodan, et saan siia tagasi tulla. Mulle meeldib siinne elu ja ma ei taha tagasi Ukrainasse minna. Sellepärast õpin praegu ka eesti keelt.»

Lovis: «Tahaks ka kindlasti eesti keelt edasi õppida ja teha seda Eestis elades, aga midagi kindlat veel öelda ei oska.»

2. Kirjuta kiri tütarlapse kodustele. Jätka kirja, kas Hanna või Lovisi nimel.

Tere,!

Olen nüüd Eestis. Mulle

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Septembris

.....

.....

.....

Ma õpin

.....

.....

Tunnen igatsust

.....

Kuidas Hiiglane saatis e-maili

Henno Käo

Suures ja laias laanes elas pisike päkapikk. Laas oli nii suur ja päkapikk nii purupisike, et keegi polnud teda kunagi märganud. Laanes arvati koguni, et päkapikke pole olemaski.

Väikeses metsatukas aga pesitses hiiglane. Nojah, pesas ta muidugi ei elanud. Hiiglane pole ju ometi lind. Ta lihtsalt oli. Ja olla oli tal paha. Tohtu hiiglane ei mahtunud kuidagi metsatukka ära. kuidas ta ennast ka ei seadnud, ikka paistis varvas puude vahelt välja. Või nina. Või põlv. Hiiglane oli nii suur, et metsatukas ei pandud teda tähelegi. Sipelgas sibas mööda hiiglast ja pidas teda mäeks. Samuti mõtles jännes, tigu, harakas, sisalik ja tihane. Metsatukas arvati, et hiiglast pole olemaski.

Imelik jah, aga päkapikk ja hiiglane olid sugulased. Kaugelt küll, aga ikkagi. Noh, see polegi nii hirmus tähtis. Tähtis on hoopis see, et hiiglane teadis päkapiku aadressi. Nii nagu sugulased enamasti ikka. Ja kui aadress teada, mis siis viga kirja saata.

Hiiglane võttiski pliiatsijupi ja kirjutas. Hiiglasuurte trükitähtedega. Hiiglased ju teistsuguseid tähti ei tunnegi. Suurtel trükitähtedel on see hea omadus, et neid mahub paberilehele vähe. Ja kiri saab ruttu valmis. Halb on aga, et mõni pikem sõna kipub jääma poolikuks.

Kiri saigi valmis. Hiiglane jäi rahule, kuigi paberile oli mahtunud vaid kolm konarlikku tähte: APP

Muidugi oleks hiiglane tahtnud kirjutada lõppu veel ühe tähe. Heameelega oleks ta lisanud hüüumärgigi. Et oleks mõjuvam. Kahjuks oli paber liiga väike. Aga küllap tilluke sugulane aru saab, et hiiglane on hädas. Ja tuleb appi.

Nüüd tuli mõelda, kuidas kiri ära saata. Postmarki hiiglasel ei olnud. Kuid ilma margita ei lähe kiri kohale. Tühja kah, mõtles hiiglane. Postmargid ongi juba ajast ja arust. Milleks veel margid, kui on olemas e-mail.

Hiiglane pistis pea metsatukast välja. Lähedusse oli hiljuti hakanud tekkima prügimägi. Paistis, et inimestel oli viimasel ajal üha rohkem asju, mida ära visata. Hiiglane ei saanud aru. Kas on mõtet osta midagi vaid selleks, et see juba varsti ära visata? Kui nagu juba eespool selgus, on halval asjal ikka ka parem külg. Ka prügimäel. Ja prügimäel paremal küljel vedeles päris ilus emailpott.

Kuidas peaks e-maili saatma see, kellel pole käepärast arvutit? Teadagi aitab siis hädast välja üks harilik pott. Aga see peab kindlasti olema emailpott. Vähemalt oli see hiiglase meelest nii. Nüüd sirutaski ta käe läbi puuvõrade välja. Käsi oli pikk, ulatus kuhu tarvis. Hiiglane poetas kirja emailpottii ja e-mailiga said asjad korda. Nii lihtne see oligi. Hea ikka, kui nupp nokib ja moodsad sidevahendid teada.

Hiiglane ohkas kergendatult. Ta oli endaga väga rahul. Alles äsja oli ta kartnud, et ei saa hakkama. Et ei oska. Et ei oska ega tahagi elada säherduses maailmas, kus kõik kohad kubisevad arvutihiirtest, e-mailidest ja internettidest. Ta oli juba arvanud, et peab siit maailmast ära minema. Sinna, kus neid arusaamatuid asjandusi veel ei ole. Tuli välja, et kartus oli olnud asjatu. Ta saab hakkama küll. Ja kuidas veel! Jäi üle ainult oodata. Küllap on tema päkapikust sugulane juba varsti kohal. Lepivad kokku selles, et vahetavad elukohad ära. Et hiiglane kolib suurde ja laia laande, kus on hea lahe olla. Ja päkapikk jääb siia pisikesse metsatukka. Siis on tal ju ruumi enam kui küllalt.

Nüüd võiks pisut puhata. Ja võib-olla silmagi looja lasta. Pärast tuleks igaks juhuks sellesse emailpotti vaadata. Äkki on sugulane tallegi saatnud e-maili. Et „tulen varsti“ või midagi sihukest.

1. Seleta, kuidas saad aru väljenditest:

- nupp nokib?
- laseb silma looja?
- on ajast ja arust?

2. Igal halval asjal on ka parem külg. Loe ja otsusta, kas väljendus on õige. Mida muudaksid? Markeeri. Loe uuesti.

1. Hiiglane keeras end halvemalt küljelt paremale küljele.
2. Hiiglase e-kirja saatmisotsuse halvem külg oli see, et ta ei tundnud e-kirja saatmise käiku, parem külg oli see, et ta üldse otsustas kirja saata.
3. Trükitähtedega kirjutamise vasak külg oli see, et kogu sõna ei mahtunud paberile ära, aga parem külg oli see, et kiri sai ruttu valmis.
4. Kirja halvemasse nurka kirjutas Hiiglane A tähe, paremasse nurka jäi P täht.
5. Igal halval asjal on ikka ka parem külg.
6. Hiiglane ulatas oma halvema käega haarama emailpoti halvemast sangast.
7. Emailpoti parem külg oli rohkem määrdunud kui halvem külg, mistõttu oleks vaja poti küljed ära vahetada.
8. Hiiglase halvem eluase oli pisikeses metsatukas, aga parem oleks olnud suures laanes.
9. Päkapiku vasak eluase oli laias laanes, aga parem oluks pisikeses metsatukas.

3. Loe.

- *e-mail* – elektronpost, e-post, meil
- email – klaasitaoline kattekiht metallpinna kaitseks.

Otsusta, kumba sõna kasutad. Täida lüngad.

Email või *e-mail*

Hiiglane otsustas oma sugulasele saata. Ta kirjutas kirja valmis ja avastas äkki, et tal pole päkapiku aadressi. Aga ta märkas siis lähedalasuvale prügimäel potti, mis tema arvates sobis väga hästi saatmiseks. Hiiglane viskas oma kirja poti sisse ja jäi ootama. Ta lootis, et sellest potist saab ta ka vastuse, sest tal ei olnud arvutit, kuhu oleks päkapikk saanud oma pista. Ja ega päkapikulgi polnud vahendeid saatmiseks. Nii et ka tema pidi leppima prügimäelt leitud potiga. Tegelikult päkapikk ei saanudki Hiiglase kätte. Hiiglane aga käib tänaseni igal hommikul potti vaatamas ja loodab ikka päkapikult saada.

4. Kirjuta kiri Päkapikule, mida oleks Hiiglane tahtnud kirjutada.

Tere, hea sugulane!

Olen juba pikka aega siin väikeses metsatukas virelenud. Ma ei mahu siia enam kohe kuidagi ära.

Aga ma kuulsin, et sinul on seal suures laanes teistsugune häda. Sul

.....

Mul on sulle ettepanek –.....

.....

Mida sa mu ettepanekust arvad? Palun vasta mulle kiiresti. Kui meie elupindade vahetus ei õnnestu, siis hakkan oma eluaset müüma ja uut otsima.

Tervitades
Hiiglane

5. Mida võis Päkapikk Hiiglasele vastata. Kirjuta vastuskiri vihikusse.

2 REKLAAM JA KUULUTUSED

Reklaam on toodete, teenuste, ürituste või muu tutvustus. Selle kaudu tutvustatakse kaupade omadusi ja kasutusvõimalusi. Sellise reklaami eesmärk on inimeste mõjutamine mingi ostu sooritamiseks, mingil viisil tegutsemiseks.

Kaubandusliku reklaami esimene eesmärk on midagi MÜÜA. Hea reklaam äratav inimeste tähelepanu. Reklaami edastatakse peamiselt televisiooni ja raadio vahendusel. Ajalehtedes ja ajakirjades ilmunud reklaamides on esikohal harilikult pildid, neis on vähem teksti.

Tähelepanu võitmiseks kasutatakse eriti silmatorkavat kujundust ja isiklikke pöördumisi. Reklaamteksti koostajad arvestavad alati kindla lugejas- või vaatajaskonnaga, kellele reklaam on suunatud, ja kasutavad just seda sihtrühma mõjutavaid võtteid.

Reklaamis kasutatakse isiklikku pöördumist. Näiteks:

- Osta nii, nagu sulle sobib.
- See on kvaliteet, mida sa kohe tunnetad. Professionaalne teenus just Sulle.
- See on see, mida sa just praegu vajad.
- See on erakordne üritus, milles sinul on võimalus osaleda.

Reklaamides on alati kõik väga ilus. Aga kui miski on liiga ilus, siis peaks selles kahtlema hakkama. Vanarahvas väidab: „See on liiga ilus ja hea, et olla tõsi!“.

Kujuta ette olukorda, et su lemmik-riideesemele on tekkinud mingi plekk. Sa püüdsid seda pesta, kuid tulemusteta. Siis näed reklaami:

Kui kasutad tavalist pesupulbrit, siis jääb pesu tuhmiks ja plekiliseks.

XXXL PESUPULBRIGA saad ühe hetkega lahti kõikidest plekkidest, värvid EI TUHMU, vaid muutuvad aina säravamaks!

See reklaam tekitab lootust, et uudistoodet tõesti mõjub. Eriti siis, kui teleris näidatakse, et plekk mõne minutiga kaob. Tekib tahtmine uus XXXL pesupulber osta. Kaubanduslik reklaam on saavutanud eesmärgi – MÜÜDUD!

Kaubanduslik reklaam mõjutab meid midagi ostma, mingeid valikuid tegema, sooduspakkumisi kasutama.

Kui loed reklaami ja tekib huvi, siis mõtle järele – kas sul on seda asja ilmtingimata vaja. Kui sa seda ei osta, millest sa siis ilma jääd või mis sulle alles jääb? Kumb on tähtsam?

Reklaami kasutatakse ka mitmesuguste sündmuste toimumisest teadaandmiseks. Reklaam pannakse sinna, kus inimesi kõige rohkem liigub.

1. Vaata reklaame tänaval, ekraanidel, bussipeatustes, kauplustes. Mida reklaamitakse? Kirjuta näiteid.

.....
.....

Reklaamis kasutatavad tähelepanu köitmise ja mõjutusvõtted on

- kirjeldusega liialdamine – enneolematult tõhus ravim,
- meelitamine – pakkumine kehtib ainult sulle....., unelmate reis, mis ei unune iial Nii odavalt ei saa kusagilt.
- mõne inimese kogemuse või emotsiooni rõhutamine – ma ei uskunud, et....., aga; olin juba lootust kaotamas, kuid siis
- kiire tulemuse saavutamine – juba esimesel korral mõjub...., vaid nädalaga oled ka sina
- hirmutamine – kui sa seda ei kasuta, siis; jäänud on veel viimased kohad
- erksad värvid, kirevad pildid
- suured vilkuvad pinnad

2. Loe reklaam. Leia, mis mõjutamisvõtteid on selles kasutatud, et sa otsustaksid just selle reisi kasuks. Jooni.

Sind ootab unustamatu reis imelisele saarele.

Majutus luksuslikus hotellis, kosutav hommikusöök rikkalikus Rootsi lauas. Suurte kogemustega giid tutvustab kohalikke vaatamisväärsusi ja jutustab huvitavaid lugusid saare ainulaadsest ajaloost. Põnevad ringreisid saarel toimuvad mugavate bussidega, mille aknast on võimalik nautida maalilisi loodusvaateid.

Reisipaketi hind on erakordselt soodne. Tehke oma salajased unistused teoks. Nüüd on see võimalik. Helista ja broneeri reis kohe! Jäänud on veel viimased kohad.

3. Loe reklaami veel kord. Tõmba maha kõik omadussõnad ja loe see teade ametliku teadaandena. Kumb tekst on köitvam?

2. Vasta küsimustele reklaami abil.

1. Kellele on see reklaam mõeldud?
2. Mille kohta saad sellest reklaamist infot?
3. Kas see teave huvitab sind?
4. Kas see reklaam võib olla eksitav? Põhjenda.

3. Loe ja otsusta, millest Markus valesti aru sai või mille unustas. Tähista ebaõige teave.

Markus luges reklaami. Ta läks koju ja rääkis emale, et 18. märtsil saab Tallinnas tutvuda kutsehariduse võimalustega välismaal. Mingi haridusmees tuleb seda Balticu hotelli tutvustama. Sissepääsu eest ei peagi midagi maksma. Reklaamis oli kirjas, et Suures Britannias on kutsehariduse õppimine tasuta. Vahel makstakse õppimise eest raha ja saab võtta ka õppelaenu. Markust huvitab reisimine ja ta tahaks teada, mis turismi saaks õppida turismikoolis. Ja võimalik on minna ka keelelaagrisse, kus saab välismaa keele kiiresti selgeks.

Paranda.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Loe õppeasutusi tutvustavaid reklaame.

VALGAMAA KUTSEÕPPEKESKUS

vastuvõtt 2016/17. aastal

Kutsekeskharidusõpe põhihariduse baasil õppeaeg 3 a

- KOKK
- LOGISTIKU abi
- SÕIDUAUTOTEHNIK
- TISLER

Kutseõpe põhihariduse baasil õppeaeg 1 aasta ja 6 kuud

- AUTOMAALER
- MAALER
- LAPSEHOIDJA
- HOTTELITEENINDAJA

Dokumentide vastuvõtt
25.06 – 25.07

Rohkem infot:
www.vkok/sisseastujale/vastuvotuinfo/

KURESSAARE AMETIKOOL

vastuvõtt 2016/17. aastal

Kutsekeskharidusõpe põhihariduse baasil õppeaeg 3 a

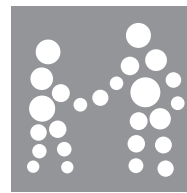
- KIVI- ja BETOONKONSTRUKTSIOONIDE EHITUS
- EHITUSVIIMISTLUS
- TARKVARAARENDAJA
- VÄIKELAEVAEHITAJA
- KOKK
- JUUKSUR

Lihtsustatud õppes

- KINNISVARAHOOLDAJA 2 a
- ABIKOKK 1 a

Dokumentide vastuvõtt
01.06 – 11.08

Rohkem infot:
www.ametikool.ee/sisseastumine/vastuvott

Kirjuta reklaamide põhjal 5 küsimust ja anna naabrile vastamiseks.

1.
2.
3.
4.
5.

5. Vali loetelust üks sulle sobiv eriala.

☐ ABIKOKK	☐ EHITUSPUUSEPP	☐ PUHAUSTUSTEENINDAJA
☐ SÕIDUKITE PINDHOOLDAJA		☐ POTTSEPP-SELL

6. Otsi internetist, mis koolides reklaamitakse sind huvitavat eriala. Kirjuta.

.....

7. Vali sulle sobiv kool. Vasta küsimustele.

1. Mis haridus peab sul olema omandatud?
2. Millal toimub dokumentide vastuvõtt?
3. Mis dokumendid on vaja esitada?
4. Kui pikk on õppeaeg?
5. Kas koolil on õpilaskodu?

INFO MALEVLASELE

Ootame kõiki Tallinna noori vanuses 13–19-aastat õpilasmalevasse.

Tallinna sisesed rühmad: osaleda saavad 13–19-aastased noored.

Tallinna välised rühmad: osaleda saavad 15–19-aastased noored.

Millele enne malevasse registreerimist mõelda:

1) Rühma toimumisaeg - mõtle läbi, kas sul on malevarühma toimumise aeg täies ulatuses vaba. Enne rühma minemist sõlmitakse sinuga tähtajaline tööleping. Allkirja andes tekib sul kohustus, et töötad kogu lepingus märgitud aja malevas.

2) Töö - malev koosneb kahest osast - töö ja vaba aeg. Kas oled valmis viiel päeval nädalas 4 - 6 tundi tööd tegema? Töid on erinevaid ja rühma registreerimisel tee enda jaoks selgeks, milline töö on sulle jõukohane. Mõni töö nõuab suuremat füüsilist jõudu, teine töö aga püsivust ja näpukiirust. Kehtib reegel - enne töö, siis lõbu.

3) Töötasu - tööd ja malevarühma valides veendu, et pakutava töö eest makstakse sulle sobivat töötasu. Mõnel juhul tasutakse tunnipõhiselt, teisel juhul arvestatakse tehtud töö mahtu.

4) Vabaaja tegevused - peale tööpäeva toimuvad kõikides rühmades igapäevaselt mitmekülgsed ühistegevused.

5) Osalustasu

2-nädalane rühm - 20 EUR

3-nädalane rühm - 30 EUR

Linnavälise rühma osalustasu on 50 EUR

Osalustasu maksab noor, kes on saanud e-mailile kinnituse rühma pääsemise kohta.

Kohast loobumisel osalustasu EI TAGASTATA! Kui sa leiad, et kõik eelnev sulle sobib - tere tulemast õpilasmalevasse!

malev@malev.ee

www.malev.ee

8. Loe õpilasmaleva reklaami. Täida selle põhjal lüngad.

Õpilasmalev ootab suvistes rühmadesse Tallinna noori, kes on vanad. Enne töö algust sõlmitakse sinuga, millele tuleb anda Siis on sul kohustus Tööaeg kestab ja pärast seda on Enne registreerumist tuleb teha selgeks, milline Vastavalt töö iseloomule kujuneb 2-nädalase malevas osalemise eest tuleb tasuda **Enne töö ja**

9. Taasta telefonivestlus Andri ja Taneli vahel. Kasuta abiks õpilasmaleva reklaamlehte. Loe kahekõnena.

Andri: „Kuule, mida sa sel suvel teha mõtled? Linnas hakkab igav. Ma lugesin just õpilasmaleva reklaami. Tundub põnev. Üksi ei tahaks minna, kas lööd minuga kampa?“

Tanel: „Mis malev? Mis seal tehakse?“

Andri: „.....“

Tanel: „Kas selle eest raha ka saab?“

Andri: „.....“

Tanel: „Kus see toimub? Millal?“

Andri: „.....“

Tanel: „Keda sinna malevasse võetakse?“

Andri: „.....“

Tanel: „Okei! Ma mõtlen. Räägime siis. Tsauki!“

Mis oluline teave jäi Tanelil saamata?

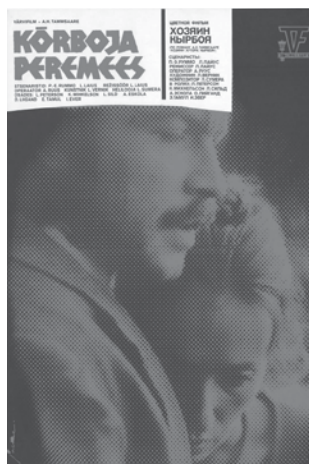
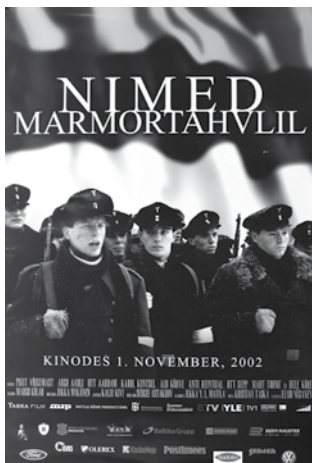
10. Koosta ja kujunda selle teksti põhjal reklaamkuulutus, mis oleks õige, pilkupüüdev ning ärataks tähelepanu.

6. märtsil on meie koolis lilleseadja Maris Valge, kes tutvustab lihavõttepühade kaunistusi ja õpetab lihtsaid võtteid pühademeeleolu loomiseks. Meisterdamine 3.–6. klassi õpilastele algab kell 13 ruumis 203. Alates kella 14.30 on Maris kunstiklassis ja ootab 7.–9. klassi õpilasi, et valmistada looduslikest materjalidest pühadekaunistusi. Kõik vajaminevad materjalid ja töövahendid on olemas.

Alates 14. märtsist
filminädal Rakvere Teatrikinos

EESTI KIRJANDUS KINOLINAL

SEANSID: 18:00 ja 20:00

PÜHAPÄEVAL kogupere filmid:

11:00 ja 13:00

17:00 ja 19:00

Piletid eelmüügist: www.rakino.ee
Kohapeal tund enne seansi algust

- täiskasvanud: 6 €
- õpilased: 2.50 €
- pensionärid: 3 €
- eelkooliealised: tasuta

1. Tutvu kinokuulutustega. Jooni vead. Loe tekst uuesti.

Tuleval nädalal toimub Raekülas kinonädal „Eesti kirjandus kinolinal“. Igal nädalapäeval on võimalik vaadata näidendeid, mis on valminud eesti kirjanike teoste ainetel. Valikus on seitse kodumaist filmi. Pühapäeval linastuvad koguperefilmid „Nukitsamees“ ja „Suvi“. Noortele võiks huvi pakkuda ka teisipäevane film „Naerata ometi!“. Esimesena näidatakse väga suurt vaatajaskonda köitnud sõjafilmi „Marmortahvli nimed“. Filminädal saab alguse esmaspäeval, 15. märtsil, mis on ka emakeelepäev. Jälgige reklaami ajalehes ja kinoteatri stendil!

9. kl I osa, A. Kivikas „Nimed marmortahvilil“

2. Sobita filmi pealkiri ja selle aluseks olnud kirjandusteose autor.

1. „Nukitsamees“	8. Veera Saar
2. „Naerata ometi!“	Eduard Bornhöhe
3. „Viimne reliikvia“	Oskar Luts.
4. „Nipernaadi“	Albert Kivikas
5. „Nimed marmortahvilil“	Anton Hansen Tammsaare
6. „Kevade“	August Gailit
7. „Kõrboja peremees“	Silvia Rannamaa
8. „Ukuaru“	

8. kl II osa, O. Luts „Kapsapea“

SUUR PAUNVERE VÄLJANÄITUS JA LAAT

14. SEPTEMBRIL
Palamusel algusega kell 10.00

Näitusele ja müügiks on oodatud käsitöösemed, põllu- ja aiasaadused, loomad ja linnud, puud ja pöösad ning erakordsed ja kummalised taimed ja loomad.

Parimatele kiituskirjad!

Päeva juhib JOOSEP TOOTS

 Maaleht **TEELE** **PAGAR**

Paunvere väljanäitus sai peetud

Piia-Pilvi Palukas, ajakirjanik

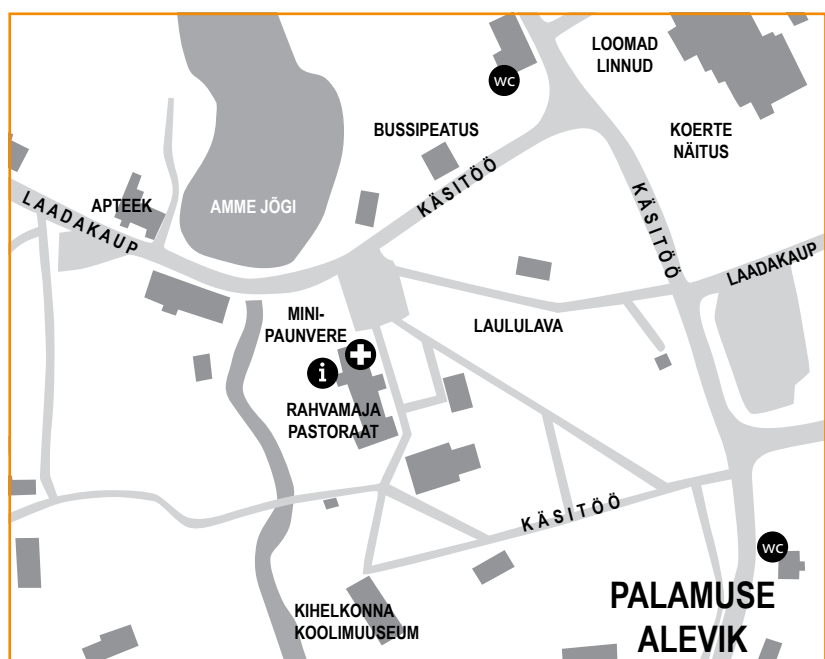
Palamusel peeti 14. Paunvere väljanäitust ja laata. Päevajuhiks ise, sedapuhku küll Eesti tuntud näitleja esituses. Kohale oli tulnud rohkem kui tuhat kauplejat, kes pakkusid laadalistele põllu- ja aiasaadusi, Suurepärase ilm tõi kohale arvukalt ja korraldajate andmetel müüdi pääsmeid üle kaheksateistkümne tuhande. Kõige kuumemaks kaubaks osutus ka sel aastal apteegis laada tarbeks segatud „Punslieli” Laadarahvale esinesid ansambel Pliuhkam,, ja Paunvere Postipoisi laadanumber.

4. Kirjuta kuulutuse ja ajalehesõnumi põhjal neli küsimust. Esita kaaslasele vastamiseks.

1.
2.
3.
4.

5. Uuri laadakaarti ja märgi, kus asub

- koolmuseum,
- kirik,
- veski,
- apteek.

Palamusega sarnaneb Oskar Lutsu Tootsi-lugude sarja („Kevade“, „Suvi“, „Sügis“) sündmuskoht – väljamõeldud alevik Paunvere.

1. Loe.

Joosep Toots on üle pika aja taas Paunveresse tulnud. Ta jalutab koos koolivend Kiirega kiriku juures ja tunneb, et süda läheb pahaks.

2. Uuri plaani ja leia, kust võiks Toots abi saada. Juhata teed.

Toots Paunvere apteegis

Oskar Luts

Katkend jutustusest „Suvi“

Sel silmapilgul, kui Georg Aadniel Kiir ja Joosep Toots parajasti mööduvad apteegist, avatakse selle uks, küürus ja palja peaga mehike astub välja ja hakkab, käed seljal, maanteel edasi tagasi käima.

„See on apteekri sell“, ütleb Kiir mehikesele tähendades.

„Olgu!“ vastab Toots üle õla. „Siiski, pea kinni,“ ütleb ta seisma jäädes. Peaks õieti minema ja ostma, mis ...“

„Misasja peaks ostma?“ küsib Kiir.

„Midagi südame pöörituse vastu. Ta müdistab mul siin hommikust saadik sees nagu narr ja ajab ühtelugu haigutama. Peaks võtma midagi sisse, mis selle eli nagu ära sulataks, muidu ujub teine peal ja ajab kurgust üles.“

„Missugune eli?“ imestab Kiir.

„Missugune eli!“ vastab Toots. „Kas elisid maailmas vähe on!“

Seejuures pöördub ta ilma pikema jututa ümber ja sammub apteegi poole.[---]

Toots astub apteekri juurde, kergitab tervituseks kübarat, kõneleb midagi tasa ja tähendab apteegi ukse poole. Paljaspea, kes, nagu lähedalt näha, peale kõige muu ka suure punase nina omanikuna esineb, võtab tervituse pealiigutusega vastu ja pomiseb midagi vastuseks, mispeale kõik kolm apteeki astuvad. Kiir läheb viimasena mõttes aru pidades, mida temal õige vaja oleks osta, sest siisugune tähtis asutis pole selle tarvis olemas, et ainult sisse minna, teretada ja jälle välja tulla.

„Noh, mis teil siis oli?“ küsib apteeker leti taha minnes. Imestusega kuuleb Kiir, et Toots südame pöörituse üle kaebab. Apteeker nõjatub leti najale, võtab oma suure palja kolu käte vahele, vaatab haigele otse silma, naeratab pisut ja ütleb siis:

„Südamepöörituse vastu on ainult üks rohi olemas, kõigile teistele ei maksa teil

asjata raha raisata.“ Nende sõnadega ajab ta enese sirgeks, võtab letilt ühe klaaspurgi ja astub sellega riiuli juurde. [---]

Apteeker võtab riiulilt klaaskorgiga pudeli, valab purgi kollakaspunast vedelikku pooleni täis. Tuleb sellega Tootsi juurde tagasi ja ütleb:

„Joo see ära, küll siis näeme, kas südamepööritus läheb mööda või mitte.“

„Kõik?“ küsib Toots pisut kohkudes ja vaatab riiuli poole, kus klaaskorgiga pudel oma paksu kõhtu leti poole näib upitavat. „Bals. vulnerar. Kunz.“ loeb abiotsija selt kõhult ruttu, võtab siis purgi ja joob pikkamisi tühjaks. Apteeker vahib üksisilmi oma kliendile otsekui ootaks ta antud rohu mõju, mis iga silmapilk nähtavale peaks tulema. [---]

Toots krimpsutab nägu, pühib suu taskurätikuga kuivaks ja vaatab küsivalt naeratades apteekri poole.

„Noh?“ küsib apteeker. „Eks ole parem?“

„Jaa,“ venitab tõbine. „Nagu parem on. Aga lubage küsida, härra apteeker, kas see rohi ei olnud Punsli eli?“

„Punsli eli,“ kordab apteeker. „Mis see teie asi on. Peaasi, kui ta aitab. Kui me kõigile seletama peaksime, mis rohtu me anname, siis jääksime ise ka haigeks ja mis kõige hullem: need rohud ei aitaks siis midagi. Sest pange tähele, noormees, ja pidage meeles: kõige kangema rohu toovad abiotsijad enesega ühes; seda rohtu võite meie riiulitelt asjata otsida, tema nimi on usk rohu võimu sisse. Jaa, nii on asi. Joo, mis teile antakse, ja ärge küsige, ärge usutlege. Uskuge, lootke ja armastage, siis saate kõigest ja kõige üle võimuse.“

***Punsli õli**, ka **punsli eli**, ka **Kunzeni palsam** on kuue ravimtaime tinktuur, mida kasutati söögiisu suurendaja ja masenduse peletajana. Rahvasuus muutus *Kunzen Punsliks*.

3. Vasta küsimustele.

1. Mille vastu Toots rohtu otsis?
2. Mida apteeker noormehele soovitas?
3. Mida Toots teada tahtis?
4. Miks apteeker Tootsile ravimi kohta selgitusi ei jaganud?
5. Mis oli apteekri arvates kõige kangem rohi? Kust võis seda saada?
6. Mis oli kirjutatud Punsli eli pudeli sildile?
7. Kirjelda Paunvere apteekri käitumist.

8. Kust saad tänapäeval teavet ravimi toime kohta?

☐ naabrilt	☐ apteekrilt	☐ arstilt
☐ infopunktist	☐ telereklaamist	☐ ravimipakendilt

4. Palamuse apteeker soovib külmetuse korral kasutada Coldrex HotRemi.

Loe infolehte ja otsi vastused küsimustele.

- Mis kaebuste korral ravimit tuleks võtta?
- Kas see ravim sobib kõikidele?
- Kui suuri koguseid on lubatud tarvitada?
- Mida teha, kui ravim jääb ettenähtud ajal võtmata?
- Mis juhtub, kui ravimit liiga palju tarvitada?

Coldrex HotRem Blackcurranti juhend

Lugege infolehte hoolikalt, sest siin on teile vajalikku teavet.

Ehkki seda ravimit on võimalik osta ilma retseptita, peate parima ravitulemuse saamiseks kasutama Coldrex HotRem Blackcurranti täpselt juhiste vastavalt.

- Hoidke infoleht alles, et seda vajadusel uuesti lugeda.
- Lisainformatsiooni saamiseks pidage nõu apteekriga.
- Kui haigussümptomid süvenevad ega leevendu, peate pöörduma arsti poole.

1. MIS RAVIM ON COLDREX HOTREM BLACKCURRANT JA MILLEKS SEDA KASUTATAKSE
Coldrex HotRem BlackCurranti kasutatakse palaviku alandamiseks, nõrga valu leevendamiseks ja nohu raviks.

2. MIDA ON VAJA TEADA ENNE COLDREX HOTREM BLACKCURRANTI VÕTMIST

Ärge võtke Coldrex HotRem Blackcurranti, kui te olete allergiline mõne selle koostisosa suhtes. Palun informeerige oma arsti või apteekrit kui te kasutate või olete hiljuti kasutanud mingeid muid ravimeid.

3. KUIDAS COLDREX HOTREM BLACKCURRANTI KASUTADA

Kui te ei ole milleski kindel, pidage nõu oma arsti või apteekriga.

Ühe paki sisu puistata kruusi, valada peale kuuma vett ning segada kuni lahustumiseni. Tavaline annus on täiskasvanutele või üle 12 aasta vanustele lastele 1 pakike iga 4 tunni järel.

Ärge võtke ravimit rohkem kui 4 pakikest 24 tunni jooksul.

Ärge andke Coldrex HotRem Blackcurranti alla 12- aastastele lastele ilma arsti soovituseta.

Kui te võtate Coldrex HotRem Blackcurrantit rohkem kui ette nähtud:

Üleannustamise korral võib tekkida maksakahjustus.

Kui te unustate võtta Coldrex HotRem Blackcurranti

Ärge võtke kahekordset annust, kui pulber jäi eelmisel korral võtmata.

4. VÕIMALIKUD KÕRVALTOIMED

Nagu kõik ravimid, võib ka Coldrex HotRem Blackcurrant põhjustada kõrvaltoimeid, kuigi kõigil neid ei teki. Esineda võib allergiline reaktsioon (näiteks nahalööve), iiveldus, peavalu, vererõhu tõus ja harva ka südamepekslemine.

5. KUIDAS COLDREX HOTREM BLACKCURRANTI SÄILITADA

Hoida laste eest varjatud ja kättesaamatus kohas.

Hoida temperatuuril kuni 25°C

Ärge kasutage Coldrex HotRem Blackcurranti pärast kõlblikkusaega, mis on märgitud karbil.

Ravimeid ei tohi ära visata kanalisatsiooni kaudu ega koos majapidamisprügiga.

5. Täida lüngad ja märgi sulgudesse, mis punktist vastuse leidsid.

Lugesin infolehe läbi ja sain teada, et Coldrex HotRemiga saab ravida
..... (1.)

Seda ravimit ei tohi arsti soovituseta anda alla aastastele lastele. ()

Mina olen juba aastat vana, seega mina (*võin, ei või*)end Coldrex HotRemiga ravida. ()

Coldrex HotRem on (*vedelik, pulber, tablett*) ja selle võtmiseks tuleb ()

Ööpäeva jooksul tohib ära juua kõige rohkem pakikest ravimit. ()

Muidu võib
..... ()

Ja siis, kui üks kord ravimi võtmine kogemata vahele jääb, siis ei tohi
..... ()

Coldrex HotRemi kasutamisega võib mõnel inimesel tekkida
..... ()

Haigus

Toivo Tootsen

Nüüd ma usun küll. Et kõige hullem häda on haigus. Eriti kui tõbised on teised. Ja ise oled terve. Nagu minu ja Kustaga juhtus.

Koolis möllas gripp. Mõne päevaga oli pool klassi haige. Mis neil viga, kes haiged olid! Külitasid kodus voodis ja kuulasid raadiot või vahtisid telekat. Tükkis hullem oli meil, tervetel. Õpetaja jõudis nüüd tunnis läbi küsida kõik kooliskäijad.

Kusta ütles, tema seda enam üle ei ela. Vähemalt tervest peast mitte. Kui kohe haigust ei tule, tema oma tunnistuse eest ei vastuta. Klassi õppeedukusest rääkimata.

Ega minugi elu hõisata ei olnud. Eks katsu iga päev igaks tunniks ära õppida! Vaja ju ka muud teha: Kustaga morseaparaati meisterdada, keedusoola kristalle kasvatada, elektrimootorit ümber mähkida, jutukat lugeda, palli taguda, hamstrile pähkleid puhastada ja ema sõna kuulata.

„Meie ei tohi looduselt oodata armuande!“ kuulutas Kusta kuskilt kuulnud lauset. Mispeale ka mina arvasin, et jah. Ütlevad ju arstidki, et tervis on inimese enda teha. Ju siis ka haigused.

Proovisime. Kusta jooksis enda higiseks ja istus siis lahtise akna alla. Ei saanud nohugi. Pärast kirus, kas oli vaja! End suvi läbi külma veega karastada. Mina jälle käisin läbi kõik haiged klassivennad. Et laenaks batsille või nii. Kõik tühi töö. Aega läks, aga haigust ei saanud.

Selge see, et batsillide peale panust teha ei saanud. Tuli leida midagi tõhusamat.

Kustal turgatas pähe: isa oli just kiitnud üht raamatut. „Tervenemine vaimu läbi“. Mis pidi tähendama seda, et kui haige väga usub oma paranemisse, siis ta saabki terveks. Meil tuli sellele asjale anda tagurpidikäik. Haigestumine vaimu läbi! Ehk teiste sõnadega: tuli kangesti uskuda, et jääme haigeks. Jäi üle ainult leida sobiv haigus. Millesse uskuda.

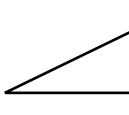
Alguses paistis, et lihtne asi. Löö muudkui „Tervishoiu käsiraamat“ lahti ja vali. Võta näpust! Kirjas on küll tuhat tõbe, aga katsu sa meelepärast leida! Ainuüksi A-tähega algavaid haigusi uurisin kolm päeva. Ajuinfarkt, angiin, amneesia, apenditsiit, ateroskleroos – üks hullem kui teine! Mõtled endale sihukese külge, pärast vaata, kuidas lahti saad. Juba paljalt lugemine ajas kananaha ihule. Angiinist lugedes tundsin, kuidas kurk hakkas kipitama. Süda kloppis nagu ka. Peagi hakkas valutama. Pistsin raamatu kiiresti riulisse. Parem juba päevas paar tundi õppida. Kui et päevad läbi põdeda. Ja pärast veel südamehaigeks ka jääda.

Kusta sai küll haiguse kätte. Kui teised juba terved olid. Murdis tema kiilasjääl jalaluu. Kirub siamaani ja pingutab vaimu. Et jalg kiiremini kokku kasvaks. Kaua sa ikka kipsis jalaga karkudel komberdad. Kui teised suusatamas käivad.

1. Vasta küsimustele.

1. Mis eelised olid haigeks jäänud lastel võrreldes Joosepiga? Jooni tekstis.

2. Miks tervete poiste elu koolis raskemaks muutus?

3. Mida poisid ette võtsid, et haigeks jääda? Kusta
Joosep

4. Miks Joosep ja Kusta ei jäänud haigeks?

5. Kuidas jõuti mõtteni *haigestumine vaimu läbi*?

6. Miks poisid loobusid soovist haigestuda?

Haige kurdab arstile: „Doktor, te käskisite neid tablette võtta tühja kõhu peale:

„Kas ei aidanud?“ küsib arst.

„Ei aidanud. Niipea, kui end pööran, veerevad need maha.“

Isa küsib apteekrilt lapsele vitamiine.

Apteeker küsib: „Kas soovite A, B või C vitamiini?“

Isa vastab: „Pole vahet, mu laps ei oska veel lugeda!“

Naine loeb „Tervishoiu käsiraamatut“ ja hüüab mehele: „Heldene aeg! Mul on puukborreliaos!“

„Ära uduta! Sul pole mingeid tundemärke!“ kostab mees.

„Aga raamatus on kirjas, et algul polegi midagi märgata.“

1. Loe kuulutusi ja otsusta, kas pakkumine sobiks Avele. Täida tabel.

Ave käib koolis. Ta soovib üürida omaette tuba. Toas peaks olema voodi, laud, tool ja kapp. Ave ei ole valmis ise ahju kütma. Oleks hea, kui korter asuks kesklinnas.

							HINNANG		
kuulutus		üks tuba	oma-ette	mööbel olemas	küte	asu-koht	sobib	vaja täpsemat infot	Ei sobi
1	Möbleeritud 1-toaline korter kesklinna lähedal	×	×	×	×	?	×	Mis küte?	
2	Ahjuküttega 1-toaline korter kesklinnas								
3	Möbleeritud 1-toaline mugavustega korter kesklinnas								
4	2-toaline mugavustega korter								
5	Üks tuba 3-toalisest mugavustega korterist								
6	Möbleeritud 3-toaline korter								
Avele sobiksid pakkumised nr									

2. Kirjuta kuulutus, milles oleksid kirjas kõik Ave soovid. Püüa need sõnastada ühe lausega.

.....

.....

.....

VÄLJA ÜÜRIDA

① Annan üürile
1-toalise korteri Türil!
Lisainfo: panipaik,
mööbel, parkimine
tasuta. Odavad
kommunaalmaksud.
Lepingu sõlmimisel
tasuda 1 kuu üür
110 eurot + 1 kuu
tagatisraha 110 eurot.
Soovin ainult
pikaajalisi üürnikke,
alates 1 aastast.
Enn, 51 234 5623

② Anname üürile värskest remonditud kööktoa
suure vannitoaga. Korter asub Pärnu rannarajoonis
paari minuti kaugusel rannast ja kesklinnast. Sobib
suurepäraselt üksikule inimesele või tudengile.
Elektriküte. Soe vesi boileriga. Korteris on pesumasin
ja külmkapp. Ühe kuu üür 160 eurot + elekter ja
halduskulud. Esimene makse: 1 kuu üür + tagatisraha
160 eurot. Info telefonil 287 55 42 495, Kaarina

③ Välja üürida möbleeritud tuba kolmetoalisest
kortersist Tartus. Ainult **80 € kuus**.
Info tel 978 5340 4442, Liidia

1. Seleta, kuidas saad aru väljenditest

- renoveeritud korter
- kööktuba
- möbleeritud tuba
- kommunaalkulud
- vahendustasuta leping
- tagatisraha

2. Vasta küsimustele lühidalt.

1. Kes annab üürile ühe toa kolmetoalisest korterist?
2. Kus asub kõige odavam ühetoaline korter?
3. Kes pakub korterit Pärnus?
4. Kelle korterikuulutus on kõige põhjalikum?

3. Täida lüngad.

Üürile antavad korterid asuvad Türil,, ja

Enn pakub ühetoalist korterit Türil, mille kuu-üür on eurot. Üliõpilasele sobiv korter asub

Kui soovid üürida ühte tuba Tartus tuleb helistada numbril

Tom Tamm ja Enn soovivad oma korterid välja üürida ajaks.

Enn, Tom ja Kaarina soovivad saada ühe kuu üüriraha ulatuses.

SOOVIN ÜÜRIDA

① Korralik pisipere soovib üürida korterit otse omanikult, eelistatult möbleeritud korter, üüriraha kuni 200 eurot.

③ Soovin soodsa hinna eest üürida ahiküttega korteri Tartu Supilinnas või muus piirkonnas kesklinna lähedal. Korter peaks olema puumajas, heas korras, WC ja dušiga. Võib olla möbleerimata. Lepingu sõlmimisel võin tasuda ühe kuu üüri ette. Ootan pakkumisi meilile Ardi.Kuusk@omakodu.ee.

② Soovin üürida korteri Paides otse omanikult. Soovitavalt 1-toalise, võib ka 2-toalise. Helistada võib õhtuti.
Tel 678 5612 4294, Mirell

④ Soovin saada odava hinnaga üürikorteri Viljandi kesklinna lähedal. Leila.

⑤ Liikumispuudega noormees otsib sobivat 1-toalist mugavustega korterit Rakveres. Korter peaks asuma I korrusel, olema renoveeritud ja möbleeritud. Vajalik dušikabiin vannitoas. Üürihind võiks jääda vahemikku 150–200 eurot. Pakkumised meilile ruslan@paevakeskus.ee.

1. Vasta küsimustele. Kirjuta ☐ sisse, mitmendast kuulutusest leidsid vastuse. Kui küsimusele pole kuulutuste põhjal võimalik vastata, kirjuta ☐ Põhjenda eitavat vastust.

1. Mis nõuetele peab vastama liikumispuudega noormehe korter?

..... ☐

2. Kes otsib üürikorteri Paides?

..... ☐

3. Kuhu soovib üürida korteri Leila?

..... ☐

4. Kus võiks asuda Ardi soovitud korter?

..... ☐

5. Kes pakub 200 euro suurust üüriraha?

..... ☐

2. Uuri korterikuulutusi lk 36. Kes võiks nendest pakkumistest endale sobiva korteri leida? Põhjenda.

SOOVIN VAHETADA

① Vahetan 3-toalise ahjuküttega korteri 1-toalise korteri vastu. Tule vaatama, Kase 8–4. Loreida

② Vahetan Viljandis 2-toalise mugavustega korteri kahe eraldi 1-toalise korteri vastu. Kiire! Tel 07854 3248

③ Vahetan kaks Rakvere ühetoalist mugavustega korterit 3-toalise ahjuküttega korteri vastu kas Rakveres või Jõhvis. Vajaduse korral nõus maksma kompensatsiooni. Heinar.Hein@kinnisvara.ee

**1. Vasta küsimustele. Kirjuta ☐ sisse, mitmendast kuulutusest leidsid vastuse.
Kui küsimusele pole kuulutuste põhjal võimalik vastata, kirjuta ☐ ?
Põhjenda eitavat vastust.**

1. Kus asub Loreida 3-toaline korter? ☐
2. Missugust korteri soovitakse Viljandis vahetada? ☐
3. Mitut korterit tahab Heinar Rakveres vahetada? ☐
4. Millist korterit loodab Heinar vahetuse käigus saada? ☐
5. Miks Loreida vahetab suure ahiküttega korteri väiksema vastu? ☐
6. Kui suurt korterit vahetab Viljandis elav kodanik ? ☐

2. Missugune peaks olema korter, mida sina üürida sooviksid? Kirjuta.

- asukoht
- korrus
- tubade arv
- küttevõimalused
- sisustus
- parkimisvõimalus
- üüri suurus
-

3. Koosta oma soovide põhjal kuulutus. Kirjuta.

.....

.....

.....

.....

.....

Mida teha, kui keegi on kadunud?

Aastas tuleb politseile tuhandeid teateid kadunud inimestest. Suurem osa kadunud inimestest pöördub ise koju tagasi või leiab politsei nad mõne tunniga üles.

Kadumiste põhjused on väga erinevad, peamiselt on tegu teadliku ja tahtliku lahkumise ja peidus olemisega. Väiksema osa nendest juhtumitest moodustavad abitusse seisundisse jäänud või õnnetusse sattunud inimesed. Igal aastal läheb Eestis kaotsi mõni laps või nooruk, kelle kadumisest teavitatakse Facebooki vahendusel ja siis saabub otsingutele palju vabatahtlikke. On oluline, et otsijatel oleks olemas nii täpne kirjeldus isikust kui ka ülevaade piirkonnast, kus kadunud inimene võiks liikuda.

1. Loe politseiteade. Tähista naist iseloomustavad väljendid ja kirjuta teksti kõrvale.

Pühapäeva hommikul lahkus oma elukohast Piiri 3 eakas naine (88) ega tulnud enam koju tagasi. Naisel on seljas must villane mantel, peas kootud pruun müts, käes samasugused kindad ja jalas madalad pruunid talvesaapad. Naine võib kanda prille.

Lähedased arvavad, et naine võis suunduda bussijaama ja avaldada soovi sõita Tallinnasse. Saksa keele hea oskajana võib ta esineda välismaalasena ja rääkida saksa keeles. Palume kõiki, kes on kohanud kirjeldusele vastavat naist või teavad midagi tema asukohast, helistada telefonil 52 523 4569 või 112.

Isikukirjeldus

eakas naine

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Politseisse pöördus murelik ema ja teatas, et viimane kontakt oma pojaga oli tal kuu aega tagasi. Siis saatis poeg talle SMS-i, milles andis teada, et on Pärnumaal sõbra juures ja jääb sinna veel üheks nädalaks. Pärast seda ei ole õnnestunud emal pojaga kontakti saada, telefon on välja lülitatud ja noormehe asukoht lähedastele teadmata. Sama noormees on varemgi oma asukohta tahtlikult varjanud ja vältinud oma vanematega suhtlemist.

2. Mida teatas murelik ema oma poja kadumisest politseile? Loe politseiteade.

3. Otsusta, mis küsimusele saad teksti abil vastata ja kirjuta rea lõppu JAH. Kui vastata pole võimalik, siis kirjuta EI. Põhjenda.

1. Kui vana oli noormees, keda ema otsis?

2. Millal poeg teatas, et ta on Pärnumaal?

3. Kas politsei algatas noormehe tagaotsimine

4. Kui kaua viibis noormees oma sõbra juures?

JAH vastuseid sain, EI vastuseid oli

Kas selle politseiteate alusel on võimalik noormeest leida? Põhjenda.

4. Facebookis levitati infot 15-aastase noormehe kadumise kohta.

TÄHELEPANU HEAD INIMESED!

PALUME TEIE KÕIGI ABI, et välja selgitada Kohtla-Järvel kadunud 15-aastase Artjomi asukoht. Poiss läks 24. oktoobri hommikul kooli, kuid sinna ta ei jõudnud ning tema sõbrad ja klassikaaslased ei ole teda kuskil näinud.

Artjom pole kümne päeva jooksul loginud end sisse suhtlusvõrgustikesse, tema telefon on välja lülitatud.

Artjom on 189 cm pikk, kõhna kehaehituse, pruunide silmade ja tumedate lühikeste juustega. Poisil oli seljas eresinine jope, mustad teksad ja peas hall kootud müts ning jalas tumehallid Nike'i botased. Kodunt lahkudes oli tal kaasa must rohkete helkuritega seljakott.

Palume kõigil, kes on näinud kirjeldusele vastavat ja fotol kujutatud noormeest või oskab anda muud abistavat infot tema asukohast või liikumisest alates esmaspäeva, 14. oktoobri hommikust, teatada viivitamata infotelefonile 6616 776 2657 või numbrile 112.

5. Koosta tagaotsimis-kuulutuse põhjal viis küsimust ja esita kaaslastele vastamiseks.

1. Millal ?
2. Kust ?
3. Kui kaua ?
4. Missugune ?
5. Milleks ?

6. Otsusta, kas selle kuulutuse alusel on võimalik Artjomi leida. Põhjenda.

Mida teha, kui lemmikloom on kaduma läinud?

Olukorras, kus lemmikloom on kaduma läinud, on esmane reegel mitte sattuda paanikasse. Tähtis on kiiresti tegutseda ja kasutada kadunud looma leidmiseks kõiki võimalusi.

Tänapäeval on väga levinud lemmikloomade kiibistamine. Koerte ja kasside naha alla paigaldatakse kiipkood ja loom kantakse selle alusel registrisse. Kui kadunud loom leitakse, siis kontrollitakse kiibilugejaga loomal kiibi olemasolu. Selle abil saab registrist omaniku kiiresti üles leida.. Kassidele-koertele on soovitatav kinnitada kaelarihma külge plaadike, millel on looma omaniku telefoninumber ja nimi.

Kui lemmikloom on kadunud, tuleks järgida ka allolevaid soovitusi:

- Otsi kõigepealt kodust, sest võib juhtuda, et lemmik hoopis magab mõnes pimedas ja rahulikus nurgas.
- Võta kaasa mõni lemmiklooma foto ja küsi naabritelt, kas ja kus nad sinu lemmikut viimati nägid, palu neil kontrollida garaaži ja panipaiku.
- Jaga teadet sotsiaalmeedias. Teavita oma tuttavaid ja palu neil otsimisteadet omakorda edasi jagada.

1. Räägi, mida sa teed, kui sinu on kadunud.

2. Loe tagaotsimiskuulutust.

MINU ARMAS MIKU ON KADUNUD!!!!

Miku ei tulnud eile õhtul koju. Ta igatseb kindlasti oma sõbralikku peret, sooja kodu ja maitsevaid krõbinaid. **AITA MUL TEDA LEIDA!!!**

Liisi

3. Otsusta, kas selle kuulutuse abil on sul võimalik aidata Mikut leida. Põhjenda. Soovita, kuidas Liisi peaks oma kuulutust täiendama.

4. Loe kuulutusi ja otsusta, milline neist annab kõige täpsema info looma kohta.

Valgamaal Puka lähedal metsas kadunud noor saksa lambakoer. Koeral on kaelas lai punane kaelarihm valgete ristidega, mille küljes ripats telefoninumbriga. Koer võib olla natuke arglik, inimeste suhtes ettevaatlik ja ei pruugi end kätte anda.

Toivo, tel 67 405 8932

Tallinnas Tõnismäel läks kaduma valge isane kodukass. Kassil puudub kiip. Looma nimi on Kuzja. Ootame teateid kassi leidmisest telefonil 5678910 või 561098765 või 6464330987. Igor

Narva-Jõesuus varastati eramaja õuest 4-aastane isane Jack Russeli terjer. Собака была украдена в Нарва-Йыэсуу из двора частного дома. Keha on valge, kõrvad ja nägu on pruunid, saba hoiab rõngas kontakt +372 789 0128, Jekaterina

5. Otsusta, kas väide on õige (+) või väär (-). Vajaduse korral paranda.

1. Kiibistatud kassi nimi on Kuzja. ☐
2. Jack Russeli terjeril on ripatsile märgitud telefoninumber. ☐
3. Valge kassi peremees on Toivo. ☐
4. Narva-Jõesuus kadus 4-aastane terjer. ☐
5. Jekaterinal on valge isane kass. ☐

6. Mõtle lugu kadunud taksikoerast. Kirjuta tagaotsimiskuulutus vihikusse.

- Kujunda hästi märgatav pealkiri.
- Lisa info kadunud looma kohta: looma tõug, sugu, värvus, vanus, eritunnused.
- Kirjuta, millal ja kus on looma viimati nähtud.
- Soovitav lisada hiljuti tehtud foto loomast.
- Sinu nimi ja kontaktandmed.

Toakassi heategu

Viivi Kuus

Ühel pereemal oli imeilus pikakarvaline kass. Kassikese elu oli kuninglik. Söögiks sai ta värsket kala ja liha, millele lisati vitamiine. Joogikausis oli alati puhas värske vesi. Kord kuus pesi perenaine oma lemmikut vannis ja kuivatas sooja föönituulega ta karvu.

Päeval istus miisu soojas toas aknalaua ja ootas perenaist töölt koju. Hellitatud kassil ei lubatud kunagi toast välja minna. Vahel harva sai ta õueõhku nuusutada. See juhtus siis, kui perenaine rōdul kohvi jõi ja kassikese oma sülle võttis.

Suure huviga jälgis kiisuke hoovis askeldavaid kasse. Õhtuti viisid pereisad suurde kasti prūgi, mille sees oli nähtavasti midagi väga head. Prügikasti taga passivad kassid lõid leitud palade pärast lahingut nii, et kisa kostis kaugele. Toa-kassike lausa kadestas oma õues elavaid kaaslasi.

Ühel hommikul avastas kass praakil akna. Vaid ühe hüppe kaugusel oli tundmatu ja põnev hoov. Ettevaatlikult potsatas kass aknaalusele pingile. Sealt lipsas ta põõsa varju, et tasapisi kaugemale hiilida.

Järsku tabas teda üllatus. Põõsa all oli veel teinegi kass. Kassid silmitsesid teineteist hirmunult. Sireli all konutaja oli lähemalt uurides üsna armetu välimusega. Tema karv oli räämas, keha kõhn ja kõrvad katki rebitud. Hoovielanik tahtis põgeneda, kuid toakass rahustas teda. Lõpuks ajasid nad sõbralikult juttu. Toakass kuulis hoovielu kohta seda, mida ta algul uskudagi ei suutnud.'

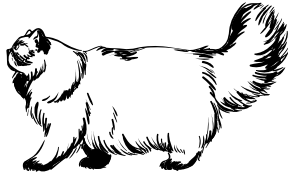
Toakass sai teada, et kõigil kassidel polegi kodu ja pererahvast. Nad peavad tundma nälga ja peksu. Kõige uskumatum oli teada saada, et mõnikord lapsed kiusavad kasse. Hellitatud kass pidas lapsi kõige paremateks olevusteks.

Koos asuti aru pidama, kuidas leida ka kodutule miisule turvaline elupaik. Lõpuks mõeldi hea plaan.

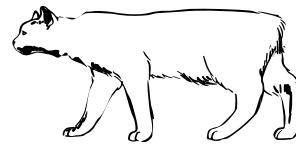
Hommikul leidsid inimesed maja ukselt sedeli. Sellel teatati, et kass otsib head kodu. Sedeli juures oli pikakarvalise toakassi pilt. Samas sedeli all kükitas kartlikult kõhn õuekass. Inimesed võrdlesid fotot ja kassi. Kõik tahtsid teada, miks pildil olev kena kiisu nii armetuks muutunud on. Üks hoolitsev poiss haaras kassikese sülle ja viis koju.

Mõne aja pärast nägi meie pikakarvaline kassike naabermaja aknal kena läikiva karvaga kassi. Temas oli raske ära tunda endist põõsa all konutajat. Vaid katkine kõrvaäär reetis endist hoovikassi. Rõõmsalt pilgutasid kaks naabermajades elavat sõpra teineteisele silma.

1. Leia tekstist väljendeid, mis iseloomustavad kasse. Tähista ja kirjuta pildi alla

pikakarvaline

armetu

.....

.....

.....

.....

.....

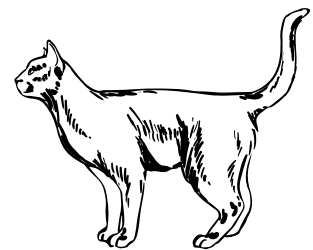
.....

.....

.....

2. Kirjuta teksti abil kuulutus.

OTSIN HEAD KODU!

3. Loe kuulutusi. Leia sobivad vastused ja märgi ☐ sisse ✓

**1. Peremehe surma tõttu ära anda heasse peresse õuekoer (sobib maakodusse).
Tel 529 3513.**

Kuulutaja teatab, et

- ta annab koera ära vaid sellele perele, kellel on maal kodu. ☐
- koer sobiks hästi inimestele, kellel on maakodu. ☐
- ta soovib leida inimese, kes matakse koera. ☐
- ta tahaks leida kodu koerale, sest koera peremees on surnud. ☐
- ta soovib ära anda tänaval elava koera. ☐

2. Ära anda ilus beeži värvi kass. Kiisu on isane ja kümme kuud vana. Kass on Šoti tõugu. Helistada numbril 5569 9896.

Kuulutaja teatab, et

- ta on šoti rahvusest mees ja soovib kinkida kellelegi ilusa kassi. ☐
- ta ootab kõnet telefoninumbril 5569 9896 neilt, kes pakuvad isast kassi. ☐
- ta soovib lahti saada beeži värvi isasest kassist. ☐
- talle võivad helistada need, kes soovivad omale 10-kuust isast kassi. ☐
- tal on beež isane kassipoeg ja ta tahaks seda kinkida 10-kuusele lapsele. ☐

3. Müüa Berni Alpi karjakoera kutsikad (pass, kiip, vaktsineeritud).

Hind 600–900 €. Tel 5569 9896.

Kuulutaja teatab, et

- talle võivad helistada need, kes tahavad omale osta kiibiga kutsikaid. ☐
- temaga võivad ühendust võtta inimesed, kes soovivad osta kutsikatega karjakoera. ☐
- ta soovib osta koera, kes maksab 600–900 €. ☐
- ta soovib kodu leida karjakoera kutsikatele, kes maksavad 600–900 €. ☐
- ta pakub tasu eest kolm Alpi ja kaks Berni tõugu kutsikat. ☐

4. Loe kuulutused. Leia, kas nendest leitud loomadest mõne kadumisest on omanik teatanud. Vaata kuulutusi lk 43.

1. Lapsed leidsid Narva-Jõesuus isase kassipoja. Must, valgete käpaotsadega, sõbralik. Tel 5477 6787, e-post kata@email.ee.

2. Valgamaal Kuigatsis Tuuliku talumaja läheduses liigub ringi noor Saksa lambakoer. Tal on kaelas punane rihm. Koer ei ole kuri, kuid inimesi enda lähedusse ei lase. Kes tunneb koera omanikku, helistagu tel 372 687 6543.

3. Tulnud noor emane kiisu. Kassike on halli värvi ja pikakarvaline. Ta on väga sõbralik. Arvatavasti on kiisu kaotanud kodu. Palun aidake! Helistada numbril 5851 2619.

Noor naine on koos oma väikese lapsega zookaupluses. Ema näitab lapsele loomi ja hüüatab: „Oiiiii! Kui armas kassipoeg! Kas ta on isane või emane?“

„Kas kõrvadest ei ole näha?“ küsib müüja.

„Eeee, ei ole ju ... mida kõrvadest näha peaks olema?“

„Et see on jänes ...“

Tööotsimine

1. Arutle.

1. Mis tööd sa sooviksid teha?
2. Mida sa oskad teha?
3. Kuidas saaksid oma töösoovist teistele teada anda?
 - kirjutama tööotsimiskuulutuse ja panema selle...
 - otsima ise
 -
 -

2. Loe tööotsimiskuulutusi.

1.

Olen 14-aastane koolipoiss. Otsin suvevaheajaks tööd.
Võin muru niita ja puid lõhkuda.

Peeter, tel 824 7569
2.

Põhikooli lõpetanud tütarlaps võib tulla koduabiliseks vanema inimese juurde. Olen sõbralik ja abivalmis, räägin eesti ja vene keelt. Saan tööle tulla alates 20. juunist.

Maria Ootan teadet tel 606 2487
3.

Üldehitus-oskustega noormees otsib püsivat tööd Haapsalu ümbruses.
Oman B-kategooria juhiluba.

Hannes22@gmail.com
4.

Abikoka tunnistusega noor neiu otsib tööd.

Kristiana Kristiana@kodukokk.ee

3. Kirjuta kuulutus, arvestades oma soove ja oskusi.

Otsin tööd suvevaheajaks. Olen

.....

Oskan

.....

Võin

.....

Räägin keeles.

Nimi.

Kontaktandmed:

Tööpakkumine

1. Kust on võimalik saada infot selle kohta, mis tööd pakutakse? Kirjuta.

Tööpakkumiste kohta saan teavet

-
-
-
-

2. Loe tööpakkumisi ja vasta küsimustele. Kirjuta lühivastus.

1. Kust oleks võimalik sinul leida sobivat hooajatööd?
2. Kuidas saad kontakti, kui sooviksid minna tööle aiandisse?
3. Kui sinu vanaema otsib endale koduabilist, siis kelle tuleks helistada?

1.

Pakun tööd osavale, töökale ja kvaliteedist lugu pidavale puusepale. Vajalik valmistada kohapeal mõned kapid-riiulid, ehitada seinapeeglile alus jmt. Asukoht 30 km Pärnust. Peaksid olema oma tööriistad ja transport. tel 5657 5859

2.

Eugentransport OÜ otsib Eesti-sisesele veole CE-kategooria autojuhti.
Soovi avaldada telefonil 527 7888.

3.

Värskelt renoveeritud söökla Tallinna kesklinnas otsib kokka, abikokka ja nõudepesijat. Helistada tööpäevadel 502 5344.

4.

Firma Korsten OÜ pakub korstnapühkijale hooajatööd Peipsi-äärses piirkonnas.
Vajalikud oma töövahendid. Kasuks tuleb vene keele oskus.

Helistada 37 346 7764

5.

Risti aiand otsib suveks abikäsi hooajatöödele. Töö sobib noortele alates 14. eluaastast. Anna endast märku e-posti aadressil info@ristiaed.com.

3. Võrdle tööotsimiskuulutusi lk.47 ja tööpakkumisi lk.48-49. Vasta, kas

- Hannes leiaks ehitustööd?
- Kristiana leiaks tööd?
- Peetrile leiduks tööd?

4. Loe tööpakkumisi ajalehest. Märki, mis pakkumine sulle sobiks.

Talunik küsib oma uult sulaselt:

„Kas sa traktorit juhtida ja lüpsa oskad?“

„Traktorit juhtida oskan, aga seda lüpsa pole proovinud,“ kostis sulane.

Koristan kodumasinaid, vene elektroonikat, arvuteid, autoakusid ja vanametalli. Tasuta. Kuulutus ei aegu. 037 256 4328

Ülemus tahab mind tööle palgata, aga palgata ma küll tööle ei lähe!

Avaldus

Avaldus on ametlik dokument, mis kirjutatakse teatud soovi väljendamiseks. Avaldust tuleb kirjutada siis, kui soovid saada tööd, minna puhkusele, asuda õppima vms. Avaldus koostatakse kindlaid vorminõudeid silmas pidades, kirjutatakse lühidalt ja ametlikus keeles. Kindel vorm kergendab lugemist ja teabe otsimist.

Avalduses märgitakse alati ära

- kes kirjutab (koos oluliste isikuandmetega);
- kellele avaldus esitatakse;
- avalduse esitamise aeg;
- pealkiri AVALDUS;
- lühike tekst selle kohta, mida soovitakse;
- nimi, allkiri;
- lisade loetelu (kui on).

Avaldust võib alustada näiteks nii:

- *Palun lubada mind*
- *Palun mulle*
- *Avaldan soovi*
- *Seoses....., palun võimaldada.....*
- *Olen nõus*
- *Tutvunud kuulutusega, avaldan soovi kandideerida*

Näide

kellele?

Pr Meelike Nurme

Karijärve kalarestorani juhataja

14.01.2017

*asjakohane
tekst*

Avaldus

Soovin sooritada kuuajalist abikoka praktikat Teie restoranis. Vajalikud teadmised ja töövõtted olen omandanud koolisööklas praktiliselt olles.

Kui Teile sobib, siis saaksin alustada 1. veebruaril.

nimi, allkiri

Lugupidamisega

Tambet Karik /allkiri/

Lisad

1. CV

2. Iseloomustus-soovitus praktikajuhendajalt

Tambet Karik

Vastsemõisa KHK II kursuse kokaõpilane

Vastsemõisa

Nooruse 8

tel 6677 33XX

Tambet99@khk.ee

*kellelt?
(kirjutaja
andmed)*

*kirjutamise
aeg*

1. Loe tööpakkumine.

Kauplus Efekt võtab tööle müügisaali päevakoristaja. Eeldame täpsust ja korrektsust töös. Vajalik on suhtlemisoskus eesti ja vene keeles. Võimalus töötada osakoormusega.

tel 5051 5110, e-post info@efekt.ee

2. Kaupluse Efekt kuulutusele saabus neli sooviavaldust. Loe ja hinda esitatud avaldusi.

Kas

- on olemas kogu vajalik info?
- vormistus vastab nõuetele?
- sõnastus on arusaadav ja asjakohane?

1.

Lugupeetud Priit Põldsaar,
Minu avaldus.

12. mail 2017. a

Lugesin su kuulutust, et otsid oma poodi koristajat. Palun vormista mind tööle. Tööle võin asuda kasvõi hommepäev. Vene keele õpin ära.

Palgaks soovin 1500 eurot kuus kätte.

Kas saad osa töötasust mulle avansiks ette maksta, mul on raha kohe vaja.

Ootan vastust.

Triin Lepa

/allkiri/

2.

Kaupluse Efekt juhatajale

Rosacia Tõruke

tel 527 7060

rosa@gmail.com

10.05. 2017.

Avaldus.

Palun mind tööle võtta koristajana kauplusesse Efekt.

Olen ka varem koristajana töötanud ja tunnen seda tööd hästi.

Lugupidamisega

Rosacia Tõruke

/allkirjastatud digitaalselt/

3.

Kauplusele Efekt
Urve Paju
avaldus

11. mail 2017. a

Lugesin lehest teie kaupluse kuulutust koristaja töölevõtmise kohta ja ma tahaksin seda kohta endale saada. Eelmises töökohas olin ma ka koristaja, aga sealt ma tulin ära omal soovil. Sobib ka vahetustega töö.

Urve Paju */allkiri/*

4.

Kaupluse Efekt juhatajale
Kutsekooli I kursuse õpilase
Kaari Kase
kasekas@khk.ee
tel 5050 1123

11.05.2017

Avaldus.

Oleksin huvitatud tööst koristajana. Saaksin koristamas käia õhtuti pärast kooli. Räägin eesti ja natukene ka vene keeles. Mu isa on venelane. Olen nõus töötama ka osakoormusega.

Tervitades
K. Kase

/allkirjastatud digitaalselt/

3. Otsusta, kelle võtaksid tööle, kui oleksid kaupluse juhataja. Põhjenda.

Lugesin kuulutust, et politsei otsib pangaröövliit. Helistasin neile kohe, aga kahjuks selgus, et see polnudki tööpakkumine.

4. Loe järgmisi töopakumisi.

1. Lastelaager Suviste pakub suveks tööd õpetaja abile, kes aitaks korraldada lõkkeõhtuid, matku, spordivõistlusi ja orienteerumismänge. Töö sobib sportlikule noorele, kes on vähemalt 15 aastane.
Laager kestab 2 nädalat. Laagris on tasuta toit ning majutus. Töötasu on 200 eurot ühe vahetuse eest.
Avaldus palun saata aadressile suviste@laagrid.ee.
2. Vajan suveks abilist Rõuges asuvasse maamajja.
Tööülesanded: muru niitmine, küttepuude ladumine, peenarde rohimine ja marjade korjamine. Tunnitasu.
Helistada tel 526 6655, Margus Nurme
3. Maasikakasvatuse talu Jõgeval lähistel ootab nobedaid marjakorjajaid.
Kaugemalt tulijatele transport kokkuleppel.
Tasu tükitöö alusel. OÜ Mammu tegevdirektor Markkus Mäeveer.
Täpsema info saamiseks helistada telefonil 5012 1234.
4. Raamatupood Pegasus pakub juulikuuks tööd kahele hakkajale noorele, kes korraldaksid raamatute reklaami ja müüki poeesisel väljakul. Tööaeg 4 tundi päevas. Kokkulepitud palgale lisandub tulemustasu.
Avaldus saata info@pegasus.ee, raamatupoe juhataja Külliki Orav

5. Vali nende pakkumiste hulgast sulle sobiv ja kirjuta sooviavaldus. Kasuta etteantud vormi.

.....
(ees- ja perekonnanimi)

.....
(isikukood)

.....
(elukoht)

.....
(telefon)

.....
(e-post)

.....
(kellele)

.....
(kuupäev)

Avaldus

Palun mind tööle võtta

Lugupidamisega

.....
(allkiri)

6. Kaubamaja toidumaailma vajatakse teenindajat. Loe pakkumist ja otsusta, kas sobiksid sellele kohale.

Kaubamaja on Eesti kaubanduse liider ja suunanäitaja.

Kui sa armastad inimesi ja teenindustööd, siis oled Kaubamaja Toidumaailmas oodatud meeskonnakaaslane.

TOIDUMAAILMA TEENINDAJA

Tööülesanded:

- klientide viisakas, kiire ja heatasemeline teenindamine.

Ootame sinult:

- rõõmsameelset suhtlemist klientidega;
- hoolivust nii klientide kui ka kolleegidega suhtlemisel;
- head kõnet eesti keeles, klientide soovide mõistmist vene ja inglise keeles.

Pakume sulle:

- koolitusi ja arenguvõimalusi;
- nüüdisaegset töökeskkonda;
- toetavaid kolleege;
- soodustusi ostudelt;
- tulemustasu lisaks põhitöötasule.

Kasuks tuleb varasem klienditeeninduse kogemus.

Arvestada tuleb igakuise töögraafikuga.

Tööleasumise aeg – kokkuleppel.

kontakt: Kaire Kallaste, personalispetsialist

lisainfo tel 731 5102

7. Arutle.

1. Mille poolest sa sobiksid sellele tööle?
2. Mis võib saada takistuseks?
3. Kuidas nendest takistustest üle saada?

8. kl I osa, „Emajõgi“

Ajalehes Tartu Postimees ilmus teade, et riigimetsa majandamise keskus korrastab Emajõe-äärne õpperada ning selle äärde jäävaid lõkkekohti. Uuendustööde käigus ehitatakse jõe äärde uus laudrada, rajatakse puhkeplatsid paigaldatakse infotahvel ja suunaviidad.

1. Loe avaldus. Vasta küsimustele.

Mari Metsamaa
Metsa 112–11
12101
tel 534 0414
Mari[ätt]mail.ee

RMK Lõuna Eesti piirkonna külastusalade tegevdirektorile

14.03.17

AVALDUS

Soovin osaleda Emajõe-äärse õpperaja korrastustalgutel. Olen huvitatud looduse korrashoiust. Leian, et looduse õpperadasid peab olema piisavalt palju ja need peaksid olema hästi läbitavad. Tahan sellele kaasa aidata.

Lugupidamisega
Mari Metsamaa

/allkiri/

1. Kes selle avalduse kirjutas?
2. Kellele on avaldus kirjutatud?

2. Otsusta avalduse põhjal, mida Mari teatas ja märgi ☐ sisse ✓.

Mari

- küsib teavet talgute toimumise aja kohta. ☐
- on huvitatud looduse korrashoiust. ☐
- avaldab soovi tööle asumiseks Emajõe-äärsel õpperajal. ☐
- teatab oma soovist osa võtta õpperaja korrastamisest. ☐
- arvab, et õpperajad ei ole läbitavad. ☐

3. Mari sai oma avaldusele vastuseks e-kirja:

saatja: mati@veekogu.eu

saaja: mari@mail.ee

kuupäev: 17.03.2017

teema: vastus avaldusele

Tere, Mari.

Meil on hea meel, et on huvilisi, kes toetavad meie ettevõtmisi. Lähiajal paneme täpsema info üles aadressile www.teemeara.ee.

Tänades

Mati Muru

RMK külastusalade tegevdirektor

4. Otsusta e-kirja põhjal, mida Mari teada sai. Märki ☐ sisse ✓.

Mari sai teada, et

- RMK külastusalade tegevdirektor on Mati Muru. ☐
- riigimetsa majandamise keskus alustab korrastustöödega 17. mail. ☐
- kõiki huvilised on talgutöödele oodatud. ☐
- Mati kutsub teda õpperada toetama. ☐
- täpsemat teavet saab varsti kodulehelt aadressil www.teemeara.ee. ☐

Mari helistab Jürile: „Tšau, mis teed?“

Jüri vastab: „Ei midagi!“

Mari: “Eile tegid ju sama?“

Jüri: „Nojah, aga eile ei saanud valmis.“

Reageerimine vastuskirjadele

Kui oled saatnud oma sooviavalduse tööle võtmiseks, siis tavaliselt saad varsti vastuse.

Kui tööandja ei suuda otsustada, keda tööle võtta, siis kutsub ta inimesed vestlusele.

Seda nimetatakse **tööintervjuuks**.

1. Loe. Otsusta kirja järgi, mis vastuse töösoovijad oma avaldusele on saanud.

Märgi ☐ sisse:

- ☒ – kutsutakse tööintervjuule; ☐ – eitav vastus ☐ – ei vastatud
- ☐ **Ramon:** „Täitsa äge, et ma saan selle töö endale. Tulen kindlasti vestlusele, siis räägime rahast ka.“
- ☐ **Laura:** „Täna Teid vastuse eest. Kahju, et ma ei sobi Teie arvates sellele kohale. Lugupidamisega Laura Kägu.“
- ☐ **Pilleriin:** „Sain teate, et ma ei sobi kohale, aga ma ei saa aru, miks. Te ei saa üldse aru, et ma oskan väga hästi koristada, aga noh ise teate.“
- ☐ **Juunika:** „Pean teile teatama, et ei saa sel päeval teie juurde vestlusele tulla. Tarmo: Täna teid meeldiva teate eest. Tulen kindlasti Teie poolt pakutud ajal töövestlusele. Kohtumiseni.“
- ☐ **Johannes:** „Saatsin Teie firmasse avalduse töökoha saamiseks, aga ma ei ole sellele vastust saanud. Kas kiri on kaduma läinud? Vabandust, et tülitän, aga ma tahaksin selgust saada.“

Jää viisakaks ka siis, kui saad eitava vastuse.

2. Koosta vastuskiri, kui sulle tuleb kutse töövestlusele.

Saad töövestlusel osaleda.

Ei saa kutsutud ajal töövestlusele minna.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mis on CV?

Koos avaldusega saadetakse harilikult ka CV.

CV kirjutatakse, kui soovitakse astuda kooli, kandideerida mingile töökohale. CV on lühend ladinakeelsest terminist *curriculum vitae*, mis tähendab tõlkes elulugu.

Elulookirjeldus on jutustus endast: sündisin (kus?), kasvasin (kus?, kellega koos?), tegin (mida?)

CV peab olema selge ja konkreetne ülevaade sinu senistest õpingutest ja töökogemustest, oskustest ja huvidest.

Pea meeles: kooli või töökohale, kuhu kandideerid, võib olla teisigi soovijaid. CV abil saad ennast tutvustada ja rõhutada just neid omadusi, mida tulevaselt õppijalt või töötajalt oodatakse ja mis sul olemas on. Sinu CV eesmärk on anda tööandjale teada just Sinu sobivusest vabale töö- või õppekohale.

Mõtle enda varasematele kogemustele ja püüa need CV-sse kirjutada.

Tööandjad räägivad, et noortel ei ole praktilisi kogemusi. Tegelikult on meil kõigil oma kogemused – need tuleb CV-sse lihtsalt kirja panna. Kas oled näiteks vanavanemate juures aiatöid teinud (*rohinud, kaevanud peenraid, kastnud, korjanud marju jne*), aidanud korraldada klassiõhtut (*mõelnud välja mõne tegevuse ja kavandanud selle elluviimise, otsinud vahendeid, teavitanud teisi jne*), käinud vabatahtlikult abiks koristuskampaanias, hoolitsenud loomade eest, teeninud suvevaheajal taskuraha, viibinud praktikal jms. Need ongi sinu töökogemused.

Tavaliselt vormistatakse CV arvutis ja saadetakse tööandjale koos avaldusega. Vaata töötukassa lehelt juhist CV koostamine.

Mõnikord palutakse CV saata läbi mõne töövahendusportaali (näiteks CV-Online, CV Keskus vms). Selleks tuleb end nendes portaalides kasutajaks vormistada ja CV seal koostada. Ka portaalis stardiplats.ee saad kogemusi, kuidas CV-d vormistada.

1. Mõtle oma lapsepõlvele ja kooliajale, oma tegemistele peale kooli. Mis sinu arvates vääraks äramärkimist sinu CV-s?

CV koostamine

CV peamised alalõigud on

- isiklikud andmed ja kontakt (nimi, sünniaeg, elukoht, e-post, telefon)
- õpingud (kool, lõpetamise aasta, saavutatud tase või kvalifikatsioon)
- töökogemused (asutused, kus oled töötanud; kellena)
- tunnustused, autasud (kui neid on)
- oskused, mis on vajalikud töökohal, millele kandideerid (arvutioskus, keeleoskus, juhiload, vms)
- hobid, huvialad

kuupäev

allkiri

Jäta meelde

CV-s ei avaldata andmeid lapsepõlve, eelmistest töökohtadest saadud töötasu, eelmisest töökohast lahkumise põhjuse või muu ebaolulise kohta. CV vormistatakse loeteluna, ei kasutata täislauseid.

Jälgi, et

- kirjutatud CV oleks puhas ja korrektne,
- et kirjutise maht ei ületaks kahte A4 lehekülge,
- et andmed oleksid õiged (kontrolli üle ka kuupäevad ja aastaarvud).

8. kl I osa, „Georg Lurich. Jõumees Jüri jutud.“

Elulugu ja elulookirjeldus

1. Loe Georg Lurichi elulugu ja jooni olulised faktid (nimed, aastaarvud, kohad).

Georg Lurich sündis 1876. aasta 22. aprillil Väike-Maarjas. Ta lõpetas 1895. aastal Tallinna Peetri reaalkooli ja siirdus Peterburisse, kus treenis raskejõustikuõpetaja käe all. Noor mees võitis kõiki maadluses ja püstitas maailmarekordeid ning esines tõstmisdemonstratsioonidega. Tõstmises püstitas ta palju maailmarekordeid. Spordis saatis teda edu ning Lurich otsustas saada elukutseliseks jõumeheks.

Lurich esines suure menuga Venemaa linnades ja kodumaal Eestis. 1899. aastal sõitis Lurich pooleteiseks aastaks turneele Euroopasse. Ta püstitas tõstmises maailmarekordeid

ja oli maadluses võitmatu. Teda nimetati maailma tugevaimaks meheks ja võitmatuks venelaseks, sest Eestimaa oli tollal vaid Venemaa kubermang. 1901. aastal tuli Georg Lurich elukutseliste maailmameistriks.

Georg Lurich oli karsklane ega suitsetanud. Korduvalt esines ta avalikkuse ees kõnedega tervislike eluviiside, eriti spordi kasulikkusest ja andis juhiseid treeningu alustamiseks. Ta saavutas populaarsuse nii kõnemehe kui ka ajakirjanikuna. Lurich oli suurepärane võimleja, samuti hea jooksja, hüppaja, jalgrattur, uisutaja ning maletaja. Ta valdas vähemalt kümmet keelt.

1912. aasta lõpus suundus Lurich Põhja-Ameerikasse, eesmärgiga sealgi maadlejana läbi lüüa, kuid 37-aastane maadleja ei olnud enam tippvormis.

1917. aastal sõitis Lurich Jaapani ja Hiina kaudu tagasi Venemaale. Venemaal alanud kodusõja keerises sattusid Lurich ja tema õpilane Aberg Armaviri linna, kus nad mõlemad kõhutüüfusesse haigestusid ja surid.

(https://et.wikipedia.org/wiki/Georg_Lurich)

2. Koosta loetud teksti põhjal G. Lurichi tänapäevase vormi kohane CV. Kasuta joonitud andmeid.

CURRICULUM VITAE

Nimi	
Sünniaeg	
Sünnikoht	
Elukoht	
Telefon	
e-post -	
Hariduskäik	1895–
	
Keelteoskus	
Elukutse	
Saavutused	1899–
	1901–
	1912–
	1917–
Georg Lurich	/allkiri/
15.02.1918	

3. Eesti kuulsam jõunaine Maria Loorberg soovis saada tööd Moskva tsirkuses. Selleks tuli tal

- kirjutada avaldus,
- panna kirja oma elulugu,
- leida keegi, kes teda tunneks ja tööle soovitaks.

8. kl I osa, „Maria Loorberg: nais-Kalev, kes tõstis mehi hammastega“

Moskva Tsirkuse direktorile

Avaldus

Palun võtta mind, Maria Loorbergi, tööle tsirkuseartistiks. Olen võimeline esinema mitmesuguste jõunumbritega ja tegema elavat karusselli.

Maria Loorberg

06.04.1907

/allkiri/

Lisad

1. Elulookirjeldus

2. Soovituskiri

4. Loe, kuidas võis oma eluloo kirja panna eesti kuulsaim jõunaine.

Mina, Maria Loorberg, sündisin 10. aprillil 1881. aastal Läänemaal Vigala kihelkonna Velise küla Rähni talus. Olen Vene Keisririigi alam ja minu praegune elukoht on Tallinnas (Revalis). Lõpetasin 1897. aastal Tallinna Kõrgema Linna-Tütarlastekooli. Alates 1903. aastast olen Tallinna raskejõustiku treeningkooli õpilane ja minu õpetaja on Adolf Andruškevitš. Tegelen tõstespori ja maadlusega ning esinen mitme jõunumbriaga. Olen vallaline. Mõistan eesti, vene ja saksa keelt.

Minu senised saavutused:

1. Kannan kolme inimest seljas, surun ühe käega üles kaks meest, žongleerin kahe 32-kilose pommiga
2. Tõstan hammastega üles ühe mehe ja kannan teda ringi.
3. Selili asendis surun 32 korda üles oma jalgadel asetseva lauast plaadi, millel on kaks inimest kogukaaluga 194 kg.
4. Selili samas asendis hoian sirgetel jalgadel plaati 9 inimesega.

Revalis, 23.03.1907

5. Arutle.

1. Milleks võib sinul CV-d vaja olla?
2. Millal võib sinul CV-d vaja olla?

6. Hannes luges ajalehte Lääne Elu ja leidis sealt järgmised töopakumised:

- OÜ Kivisein otsib müüriladujat.
- FIE Paul Seemis vajab puitdetailide pahteldajat.
- Lasteaed Musimemm pakub tööd remonditöölisele.
- Hundioru talu palkab heinahoidla ehitustöölise.
- Palivere vald soovib leida sotsiaalkorterite siseviimistlejaid.
- Haapsalu Selver võtab tööle transporditöölise.

Hannes kirjutas oma CV

CURRICULUM VITAE

Nimi	HANNES VESILOO
Sünniaeg	14.12.1997
Sünnikoht	Rakvere linn
Elukoht	Haapsalu, Spaade pst 17
Telefon	248 5668
e-post	vesihannes@loo.eu
Kodakondsus	Eesti
Hariduskäik	2015 Järvamaa Kutsehariduskeskus, ehitusviimistleja 2012 Vidruka Kool
Töökogemus	hooajatööd ehitustel
Täienduskoolitus	autokool 2016
Keelteoskus	eesti keel emakeelena, ehitusvaldkonna vene keel rahuldav
Arvutioskus	kasin, kasutan suhtlemisvahendina
Autojuhiluba	B-kat
Huvialad	korvpall, jooksmine, maraton, reisimine
08.04.2016	/allkiri/

**7. Vaata Lääne Elus ilmunud pakkumisi. Kuhu Hannes oma CV võis saata?
Põhjenda.**

**8. Vaata ajalehtedes ilmunud tööpakkumisi ja leia nende hulgast endale sobiv.
Vaata ka www.cvkeskus.ee.**

9. Koosta oma CV.

Kust saad infot, kui sa oma täpseid andmeid peast ei tea?

CURRICULUM VITAE

nimi

sünniaeg

sünnikoht

elukoht

telefon

e-post:

kodakondsus

hariduskäik

.....

täienduskoolitus, töökogemus, lisateave

.....

keelteoskus

arvutioskus

huvialad

.....

kuupäev

allkiri

Miks jäid sinu CV-s mõned read tühjaks?

10. Loe Pille CV. Otsusta, mis ei sobi ametlikku dokumenti. Tõmba liigne maha.

CURRICULUM VITAE

Nimi	Pille Pilve, sõbrad kutsuvad Pipiks
Sünniaeg ja -koht	12.12.2000, Järvakandi
Elukoht	Tähiste 16–1, 67816 Rakvere
Kontakt	mob 5678 4545, emaga saab kontakti tel 658 392 pipikas@mailpost.ee
Perekonnaseis	vallaline, aga mul on oma poiss Rasmus, seega olen ju suhtes
Rahvus	eestlane, vanaema on Saksamaal elanud ja vaatab nüüd Viasati pealt Saksa filme
Hariduskäik	2007–2009 Rakvere põhikool 2009–2015 Vaeküla kool 2015 Järvamaa kutsehariduskeskus, kus õpin praegu kodumajapidamist ja söögitegemist, veel kõike päris hästi ei oska
Täienduskoolitus	käisin eelmisel talvel lilleseade kursustel
Töökogemus	olen vahepeal hoidnud oma õe väikest poega, olen emal abiks olnud koristamisel, eelmisel suvel olin Soomes maasikaid korjamas, aga jube kuum oli ja mulle ei meeldinud
Keelteoskus	räägin eesti keeles, saan natuke soome keelest ka aru, tean mõnda ingliskeelset sõna
Arvutioskus	oskan meili saata, mõnda mängu mängida
Autojuhiluba	veel ei ole, aga tahan sel suvel autokooli minna ja mul oli jalgrattaluba olemas, vist enam ei ole alles
Huvialad	mängin kitarri, laulan, olen koolis ka solistina esinenud. Mulle meeldib kergemaid ristsõnu lahendada, aga sudokut ma teha ei oska
15. mail 2017	
/allkiri/	

11. Kontrolli oma CV üle, vajaduse korral tõmba üleliigne maha või täpsusta teavet.

Motivatsioonikiri

Motivatsioonikiri on dokument, kus saad põhjendada miks sa enda arvates sobid seda tema. Motivatsioonikirja võib lisada CV-le.

Motivatsioonikirjas saad rääkida oma tugevustest ning kogemustest, mis on vajalikud huvipakkuvale töökohale.

Näide

	Hannes Vesiloo Haapsalu Haapsalu, Spaade pst 17 tel +372 248 5668 vesihannes@looeu 2. mai 2017
Lp OÜ Tubased Poisid tegevjuht	
Soovin saada tööd pahteldaja ja maalrina Teile kuuluval ehitusobjektile Paliveres. Teavet Teile pakkumise kohta sain ajalehes Lääne Elu ilmunud töökuulutusest.	
Leian, et kutsekoolis omandatud ehitusviimisteleja eriala ja mõningased töökogemused võimaldavad mul saada soovitud tööd. Olen töötanud kolmel suvel korterite remonditöödel abilise ja minu tööga on rahule jäänud. Leian, et töö Teile firmas pakub suuremaid võimalusi erialal edasi areneda ning tööoskusi täiendada. Tulevikus soovin edasi õppida ja saada palkmajaehitajaks.	
Kirjale on lisatud soovituskiri eelmisest töökohast.	
Lugupidamisega Kristiana Kaasiku	

1. Leia Maria Loorbergi eluloost see osa, mille võiks vormistada motivatsioonikirjana ja eralda elulookirjeldusest joonega. Leia faktid.

2. Vali endale suveks sobiv töö. Kirjuta motivatsioonikiri vihikusse.

- Maasikakasvatuse talu „Mammu“ ootab nobedaid marjakorjajaid. Rein Laht, talunik.
- Vanem naine vajab suveks abilist, kes niidaks muru, laoks puud kuuri. Armilda Joosepso.
- Suvelaagrisse vajatakse õpetajale abilist, kes aitaks korraldada matku, spordimänge ja -võistlusi. Laagri juhataja Urmas Hanno.

Soovituskiri

1. Loe M. Loorbergile antud soovituskirja. Vasta küsimustele.

Soovituskiri

Mina tutvusin Maria Loorbergiga 1903. aastal ja ta on nüüd kolm aastat minu käe all tõstmist ja maadlust treeninud.

Naisjõuatleedil on painduv, graatsiline keha, kuid massiivne muskulatuur. Loorberg demonstreerib jõunumbreid, mille sooritamine teeks suurt au tugevale meestelegi. Iga tema trikk on täiuslik, iga tema liigutus väljendab jõudu ja tugevust. Samal ajal ei ole tema keha jämedakoeline, vaid see avaldab muljet oma pehmete joontega.

Maria Loorberg on väljateenitult uhke oma jõu üle. Ta on üks Vene Keisririigi tugevamaid naisi, tema jõunumbreid on imetlenud tuhanded inimesed nii kodu- kui ka välismaal. M. Loorberg on usaldusväärne, visa ja kannatlik ning temast võiks saada Moskva tsirkuse tõmbenumber.

Adolf Andruškevitš
raskejõustiku treeningkooli õpetaja
Revalis, 19. märtsil 1907. aastal

1. Kes soovitab Mariat tsirkusesse tööle?
2. Miks on soovitajaks treener?
3. Mis olulist infot saab tsirkuse direktor sellest soovituskirjast?

2. Priidik taotles tööd autoremonditöökotta. Tal on kaks soovitust. Loe ja otsusta, kumma nendest peaks Priidik avaldusele lisama. Põhjenda.

Soovitus

Minu Priidik on väga hea poeg. Ta oskab väga mitmesuguseid töid teha ega karda sealjuures käsi määrida. Kui abi vaja, siis tuleb poiss kohe esimese käsu peale kohale. Isaga koos putitavad nad pidevalt meie 2003. aasta Audit. Ka poisi isal on kuldsed käed iga töö peale. Priidik on aus, sõnakuulelik, rahumeelne ja abivalmis. Palun siiralt, et te minu poisi oma töökotta käealuseks võtate ja talle igasugu kasulikke nippe õpetate.

Austuse ja lugupidamisega proua Maire Põllu

Soovituskiri

Priidik Põllu õppis ametikoolis autolukksepa ja oli kahel suvevaheajal minu autoparandusettevõttes abitööline. Tema tööoskused olid rahuldavad, vajas asjatundlikku juhendajat. On õppimisvõimeline, aus ja sihikindel.

12.06.16

OÜ TAMMEROBİ juhataja Robert Tammekänd

3. Sinu sõber tahab suvevaheajal saada tööd ajalehepoisina. Eelmisel suvel tegite seda tööd mõlemad. Kirjuta talle soovitus.

Soovituskiri

.....

.....

.....

.....

Kupja-Kaarli adjustaadid

Eduard Vilde

Kui vana Kupja-Kaarel viimasest kohast lahti lasti, ütles ta eidele:

«Mina nüid – miks ma uut kohta ei soa! Olen enne soand, soan nüid koa. Mul jo head adjustaadid*.»

«Põlgavad ehk vanaks nagu meiegi oma,» ütles eit.

«Üks põlgab, teine ei põlga. Küll ma koha soan. Mul head adjustaadid.

Ja kui ta uut kohta läks otsima ja teel inimestega kokku sai, siis rääkis, et ta otsivat uut kohta ja et tal olevat head «adjustaadid». Ja kellega sai pikemalt jutusse, sellele näitas oma adjustaadid ette. Ta poetas põuetaskust, südame kohalt, vana kulunud «tassenpuki»* välja, mille nahksel vöö oli veel paelast vöö ümber. Tassenpukist tõi ta nähtavale kolm paberit, kaks vana ja koltunut, ühe uue ja valge. Aga et adjustaadid saksa keeli olid kirjutatud, siis pidid külamehed lugemata uskuma, et nad head on. Kirikutrahteris* aga juhtus kord üks pottsepasell purjutama; see mõistis selgesti saksa keelt. Ta luges adjustaadid sorinal ära ja ütles ka teistele, mis ta oli lugenud.

Esimesel lehel kirjutas Päravere parun, et Kaarel Raismik teeninud teda kupjana kuusteistkümmend aastat kõigiti korralikult ja ustavalt. Teisel lehel tunnistas Kobra

härä, et kubjas Kaarel Raismik olnud temale kakskümmend üks aastat agar, truu, hoolas ja kaine teenija. Kolmas tunnistus oli kõige lühem, aga mitte pahem. Liigandi krahv, kes kirjutamist ei armastanud, ütles ainult, et ta olnud Kaarel Raismikuga üheksa aastat täiesti rahul.

Kuna pottsepasell adjustaate seletas ja kõrtsmik nende omanikku «ontlikuks*» inimeseks kiitis, laskis Kupja-Kaarel silmad ringi käia, silitas oma halli habet ja ütles:

«Jaah – ära’p see teeb kokku oma nelikümmend kuus oastakest välja! On ikke soand neid teenida ja ümmardada, nende orje sundida ja nende vara hoida. Nelikümmend kuus oastat saksa teenida – ega see ole jüst nalia-asi.»

Aga kui vana Raismik näitas oma adjustaadid saksale ette, kellel oli kubjast tarvis, ütles saks:

«Sul on väga head atestaadid, aga ma tahan nooremat.»

Ja teine saks ütles: «Sa oled ju väga kaua truu saksateenija olnud, aga mul on nooremat vaja.»

Ja kolmas, kes talle nii teravasti näkku ei vaadanud, lõi tunnistuste pealt silmad üles ja küsis kähku:

«Aga kui vana sa siis õieti oled?»

Ja kui ta kuulis, et vana Raismik «poastu-moarjaks*» soab seitsekümmend täis», siis pani ta paberid ruttu kinni ja ütles:

«Ei, ma otsin nooremat.» Nõnda jäi Kupja-Kaarel seks aastaks kohata ja läks kirikualevisse «aplaagrisse». Eidele aga ütles:

«Oleme oasta aplaagris* – eks siis ikke soa! Mina nüid – mul jo head adjustaadid!»

Olid siis aasta aplaagris, sest hoiuhoonena jätkus ja hoiukopikaid jätkus ka. Ja kui tuli aeg, käis Kaarel jälle kohta kuulamas, ja kõik õllekõrtsid ja monopoliesised* ja vürtspoed* kauges ringis said kuulda ja näha, kui head adjustaadid olid Kupja-Kaarlil. Ja saksad, kel kubjast vaja, said neid lugeda ja kiita, ja nad oleksid vana Raismiku kohale võtnud, kui ta oleks noorem olnud.

Aga et ta noorem ei olnud, siis pidi ta jälle jääma aastaks aplaagrisse. Hoiuhoon oli ammu otsas, aga hoiukopikaid jätkus veel. Ja et ta nooremaks ei tõotanud minna, vaid vanemaks, siis ei otsinud ta sel aastal enam niivõrd kupjakohta kui «mingit muud kergemat ametit».

Aga sakstel ei olnud talle kergemat ametit anda ja üks ütles: «Sa ära enam ametit otsigi – hakka nüüd vanadust puhkama!»

Vana Raismik vastas: «Kes mind siis toidab?»

Saks küsis: «Kas sul siis toitjat ei ole?»

Vana Raismik vastas: «Ei ole. Vanem poeg oli Paduveres kutsariks – täkk lõi surnuks; noorem poeg oli Saupa mõisas kirjutajaks – see suri tiisikusse*.»

Selle peale ütles saks: «Noh, eks siis pea vald sind toitma.»

Aga see mõte oli Kupja-Kaarlile vastik ning ta kostis:

«Ega ma untsakaid eluaeg ole teenind, ma olen nelikümmend kuus oastat suuri saksu teenind. Kuda siis kõlbab mõisasundijal vallavaeseks minna!»

Ja et see mõte oli temale vastik, siis hakkas ta seda suurema hooga kohta otsima.

Ükskõik, missugust. Et aga saaks leivale, enne kui viimane kopikas lõpeb. Et aga eemale jääks mõte – saada vallavaeseks, eidega tükkis saada vallavaeseks. Ja et kopikas jätkuks kaugemale, nii kaugele, kuni koht leitud – seda kopikat ei olnud ju ülearu, sest noorema poja koolitamine oli teinud rohkesti kulu – siis kõpitses vanamees tööd teha päevilisena, kuni koha otsimise aeg jälle kätte jõudis.

Kolmas juba. Ei ta olnud enam nii suureline oma kohasaamisega, ei ta teel enam nii väga näidanud oma häid adjustaate. Kuid ega ta usk sellepärast veel otsas olnud. Eidele ütles teine:

«Kui mitte kupjaks, siis öövahiks, kui mitte öövahiks, siis minupärast kas või seakarjaseks!»

Aga oma adjustaate ei maininud, kui ta karjasest rääkis.

Varsti peale küünlapäeva sai Kaarel kuulda, et Põhulas öeldud teenijaile üles. Kellele nimelt, ei olnud kindlasti teada, aga mitmele. Kaarel muidugi adjustaadid kapist ja teele. Rühkis joonega ära käia kaksikümmend viis versta*, hoolimata tuhkjast teest. Teel palus ühtepuhku jumalat, et saaks Põhulast koha. Ja eit kodus palus sama asja pärast jumalat ja niisutas palvet silmaveega.

Aga vist oli taevaisal tähtsamate asjadega tegemist, sest neil ei olnud jällegi õnne. Põhula härral oli küll öövahti tarvis, aga ta ütles Kaarlile:

«Praegu on kurjad ajad, alam rahvas on hukka läinud – ei mina usu mõisa ööseks nii vana inimese hooleks.»

Kaarel paluma. Tema ju veel üsna kõbus. Ja kui püss kaasas – kohe lubas kõmmutada, kui keegi tuleb.

Aga härra arvas, et ta enam hästi ei näe ega kuule ja et ta jääb kuhugi tuulevarju magama.

Mispeale vana Raismik: «Magama! M i n a, kes ma eluaeg saksa olen teenind ja mõisa vara hoind! Ennem torkan enesel silmad peast, kui jään mõisa valvates magama!»

Aga Põhula härra väristas naeratades pead ning ütles:

«Mine aga nüüd peale – ei sest tule midagi! Näe, ukse taga ootab nooremaid.»

Ega muud, kui tulnud teed tagasi. Pühkis küll metsa vahel silmi oma labakindaga, aga mis see aitas: Vanaks põlgavad! Tee, mis tahad – vanaks põlgavad! Ei pane adjustaatisid enam tähelegi!

adjustaat, atestaat – kirjalik tõend või tunnistus

aplaager – töötuna kusagil elama; pensionil olema

kubjas – mõisasundija, kes juhtis põllutööde tegemist
 monopol – ainuõigus mingi kauba tootmiseks, siin: viinapood, kõrts
 ontlik – korralik, viisakas
 poastu-moarja – paastumaarjapäev (25. märts)
 parun – mõisnik, madalam aadlitiitel
 tassenpuk – taskuraamat, märkmik
 tiisikus – kopsuhaigus, tuberkuloos
 trahter – lihtne söögikoht
 untsakas – saksiku käitumisega; linnaelanik
 verst – vanaaegne pikkusühik, 1 verst = 1066,78 m
 vürtspood – väike toidu- ja esmaste tarbekaupade pood
 ümmardama – alandlikult kedagi teenima

1. Jutusta, kuidas Kaarel tööd otsis.

Miks lahkus Kaarel vanast töökohast?
 Kaarlil oli vaja uut töökohta, sest ...

pole toitjaid
 1. poeg ...
 2. poeg ...

Kaarel otsustas, aga

2. Koosta Kupja Kaarli kohta tänapäevases vormis CV. Täida lüngad teksti abil.

CV

Eesnimi	
Perenimi	
Sünniaeg	25. märts 1807
Perekonnaseis	
Lapsed	poeg
	poeg
Varasemad töökohad	1831–1847 Päravere mõis, kubjas
	1847–1868
	1868–1877

3. Kasuta teksti ja vasta küsimustele.

1. Mitu adjustaati oli Kupja-Kaarli tassenpuki vahel? Nimeta, mis need olid.
2. Kui vana oli Kaarel, kui ta tööst ilma jäi?
3. Kui pikk oli vana kupja tööstaaž?
4. Mis töökohta lootis Kaarel endale leida?
5. Miks Kaarel töökohtadest ilma jäi?
6. Kes pidi tol ajal hoolitsema üksikute vanurite eest?

4. Arvuta vastused ja kirjuta. Kasuta teksti ja CV.

1. Kui vana oli Kaarel, kui esimest korda kupjaks sai?
2. Mitu aastat rändas Kupja-Kaarel tööd otsides mööda mõisaid?
3. Kui vana oli Kaarel, kui ta läks end Põhula mõisasse öövahiks pakkuma?

5. Kupja Kaarli tähtsad adjustaadid olid mõisahärrade soovitusel. Täienda paruni soovitust ja kirjuta puuduvad soovituskirjad.

1.

Selle kirjaga tõendan, et
Raismik töötas kupjana Päravere mõisas
..... aastat. Kupjas Kaarel oli igati
..... ja mõisateener.

Friedrich von Bergmann
..... parun

2.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.

.....
.....
.....
.....
.....

6. Arutle.

1. Millal Kaarel Kaarel Raismik töökohta otsis? Mida oled selle aja kohta ajaloos õppinud? Kust võis vana kubjas saada teavet vabadest töökohtadest.

Kohad, kus 1870. aastatel levis oluline teave, on

- kirik ☐
- Facebook ☐
- ajalehed ☐
- kõrtsituba ☐
- koolitare ☐
- naabripere ☐
- mõisatall ☐

2. Loe töökuulutusi. Mis nendest töödest sobiks Kaarli-sugusele mehele?

Tuleviku tallu vajatakse kiiresti öövalvurit. Üle 70-aastastel palume mitte tülitada. Soovijatel kirjutada meilile tiit@tulevik.ee.

Suveks vajame kahte lambakarjust. Töö on sobiv ka vanemaealistele, eelduseks on hea tervis ja juhilubade olemasolu. Helistada õhtuti telefonil 57 9987 6045.

3. Kas need tööpakkumise kuulutused on avaldatud ajal, kui Kaarel elas või tänapäeval? Mille järgi otsustad?

Alaealiste töö seaduslik korraldamine

Riik ei sekku lapse ja tema vanemate suhetesse kui lapsed on kodutöödel, aias või põllul abiks. Hoopis teine lugu on aga siis, kui laps läheb tööle. See tähendab mingi töö tegemist kindlatel kellaaegadel ja kus väsimise korral ei saa tööd pooleli jätta.

Mida peab noor inimene teadma tööle asumise kohta?

Ilmselt on kõigil meeles see värin, mis oli hinges, minnes esimesele töövestlusele. Või vähemalt see hetk, kui kontole laekus esimene palk. Päris oma raha! On see siis suvevaheajal kohvikus töötamine või juba pärast kooli päriselt tööleminek – tunne on ikka eriline. Samas võib noor tööleasuja olla töös üsna kogenematu ega tea alati oma õigusi ja kohustusi, mis töösuhtega kaasas käivad. Nii võib juhtuda, et ei sõlmita korraliku töölepingut. Seejuures pole vahet, kas see juhtub teadmatusest või soovib tööandja teadlikult oma vastutust vähendada ja noort ära kasutada. Tulemus on sama

– kauaoodatud esimene palgapäev võib jääda tulemata või ei vasta tasu kokkulepitule. Rääkimata sellest, kui algajal töötajal peaks juhtuma mõni õnnetus või tööst tingitud tervisekahju.

Töölepingud sõlmitakse lepingu sõlmimise ajal kehtivate tööseaduste kohaselt (vt aadressilt www.riigiteataja.ee või sotsiaalministeeriumi kodulehelt).

Kui alaealisega on sõlmitud tööleping, siis ...

ei tohi nõuda proovipäevi. Isegi kui tööandja teeb ettepaneku tulla enne lepingu sõlmimist proovipäevadele ametit proovima, ei ole see proovipäev, vaid juba ametlik töösuhe ja katseaeg. Selle eest tuleb maksta tasu ning sulle laienevad kõik töösuhtega tagatud õigused. On siiski ka üks erand – töötukassas arvel olevatel töötutel on töötukassa teenusena võimalik teha ÜKS proovipäev. Kui keegi sulle midagi muud väidab, ei tunne ta seadusi või püüab sind teadlikult eksitada.

tuleb tööleping sõlmida kohe ja kirjalikult. Ära lase end eksitada ettepanekutest sõlmida leping suuliselt, kunagi hiljem või tagantjärele. Ainult kirjalikult sõlmitud tööleping, mitte hägus suusõnaline kokkulepe või umbmäärane lubadus, aitab tagada sinu õigused juba esimesest tööpäevast.

on õigus töötada täisajaga ja saada selle eest vähemalt kehtestatud töötasu alammäär. Ükskõik, milline ka ei ole selle töö iseloom või keerukuse aste, ükskõik kas teed tunni- või tükitööd. Samuti on sul õigus tasulisele puhkusele tööl käidud aja alusel.

Vahel juhtub ootamatusi – selgub, et töö pole päris see, mida ootasid või tuleb tööleping lõpetada mõnel muul põhjusel. Aga tea, et töölepingut saab üles öelda ainult seaduses ette nähtud alustel. Näiteks on kindlaks määratud etteteatamise aeg ja koondamisel on ette nähtud hüvitis. Seda muidugi eeldusel, et on sõlmitud kirjalik tööleping.

Kus ja kaua tohib alaealine töötada?

Seadus keelab tööandjal sõlmida töölepingut või lubada tööle noorem kui 15-aastast või koolikohustuslikku alaealist. Koolikohustuslik on noor kuni põhihariduse omandamiseni, kas siis kuni 9. klassi lõpuni või kuni 17-aastaseks saamiseni.

ERAND

- **7–12-aastastel on lubatud töötada kultuuri, kunsti, spordi või reklaami alal.** Tehtav töö peab olema ohutu ja kerge.
- **13–16-aastased võivad teha tööd, kus töökohustused on lihtsad ega nõua suurt kehalist või vaimset pingutust.** Lubatud on põllumajandustööd (näiteks istutamine, rohimine, marjade või puuviljade korjamine), kaubandus- või

teenindustevõttes tehtavad abitööd (*kauba lahtipakkimine, hinnasiltide kleepimine, pakendite ettevalmistamine, reklaamnäidiste jagamine*), toitlustus- või majustustevõttes tehtavad abitööd (*laudade katmine, nõude pesemine*), käsitöössemete valmistamine või abistamine nende müümisel, kontoritöö, puhastus- või koristustööd ning haljastustööd.

Keelatud on töö kahjustava kiirgusega, suure müratasemega, ohtlike ainetega, lõhkematerjalide ning metsikute või mürkloomadega. Teha ei või töid, mis on seotud varisemisohuga, näiteks lammutustööd, kõrgusest kukkumise ohuga või töid mehaanilise lõikuriga.

Alaealisega töölepingu sõlmimiseks on alati vajalik seadusliku esindaja (üldjuhul lapsevanema) **nõusolek**. 7–14-aastase alaealisega töölepingu sõlmimiseks taotleb tööandja nõusoleku ka **tööinspektorilt**.

TÖÖAEG

- **Sa võid töötada nii koolis käimise ajal kui ka koolivaheajal.** Kindlustamaks sulle võimalust õppetöoks välja puhata, on seaduses piirang, mille alusel tohib alaealine töötada kuni pool iga koolivaheaja kestusest.
- **Ka tööaeg on piiratud** – alaealine ei tohi töötada vahemikus kell 20–6. Erandina on alaealisel lubatud kultuuri, kunsti, reklaami või spordi alal teha kerget tööd täiskasvanu järelevalve all kella 20–24. Nii on alaealisel võimalus osaleda näiteks etendusastutuste töös. Kooliõpilasel on keelatud töötada vahetult enne koolipäeva algust.

Seaduses on koolivaheajadel kehtestatud tööaeg.

- 7- kuni 12-aastane tohib töötada 3 tundi päevas (15 tundi nädalas),
- 13- kuni 14-aastane 7 tundi päevas (35 tundi nädalas),
- 15- kuni 17-aastane 8 tundi päevas (40 tundi nädalas).

1. Täida loetu põhjal tabel.

vanus	13–14-aastane	15–17-aastane
tööpäeva pikkus tundides		
võib töötada kuni kella		
eriloaga võib töötada kuni kella		
katseaja rakendamine		

2. Koosta kokkuvõte enda kohta. Kasuta töölepinguseadust.

Mina olen aastat vana ja võin ametlikult töötada tundi päevas. Seega võin nädalas töötada tundi. Mulle (*tohib, ei tohi*) rakendada katseaega. Ma ei tohi töötada ega teha Spordi-, kultuuri- või reklaamivaldkonnas võin ma loal töötada kuni kella Töö ei tohi kahjustada minu ega takistada minu

3. Loe, mida Leana oma töölepingu kohta tööinspektorilt teada tahtis.

Kirjuta väite lõppu: JAH, kui tööandja toimis õigesti

EI, kui tööandja on eksinud.

Seleta, kuidas on õige.

Mina olen 15-aastane Leana. Ma soovin teada, kas tööandja toimis minuga õigesti.

- Töötan suvekohvikus nõudepesijana.
- Tööandjaga on sõlmitud kirjalik leping, millele mina ja kohviku juhataja allkirjad andsime.
- Suulise lepinguga nõuti kolme proovipäeva tegemist, mille eest sain pool töötasu.
- Lepingus on kirjas, et olen tööle võetud katseajaga.
- Hommikupoolses vahetuses olen tööl kella kümnest neljani.
- Minu õhtupoolne vahetus algab kell 16 ja lõpeb kell 22.
- Vajaduse korral töötan ka nädalavahetusel.
- Lepingus määratud kindel kuupalk.
- Kohviku juhataja ütles, et kui ma hoolas olen, siis võib ta mulle kuu lõpul preemiat maksta.

4. Loe. Otsusta teksti abil, kas väide on õige või vale. Tõmba valed väited maha.

15–17-aastane	võib
	• töötada ainult suvel. • saada töö eest teistest väiksemat tasu. • koolist tööülesannete tõttu puududa. • töötada öösiti ja pühade ajal. • lühiajaliselt täita tervistkahjustavaid tööülesandeid. • nõuda töötamiseks eritingimusi. • allkirjastada enda kirjaliku töölepingu.
	peab
	• läbima katseaja. • töötama kõikidel nädalapäevadel. • sõlmima töötamiseks kirjaliku lepingu. • tundma tööseadusi.

Kust saad nende väidete paikapidavust ametlikult kontrollida?

Intervjuu Kerliga

Maasikavälu aiandi omanik Markko rääkis ajakirjanikule, et igal suvel palkab ta hooajatööle kooliõpilasi. Abikäsi on vaja just maasikakorjamise ajal, siis kulub iga kätepaar marjaks ära.

Aiandi peremees kiidab nobedate näppudega korjajat Kerlit, kes on 16-aastane Jõgeva koolitüdruk ja juba mitu aastat maasikaid noppinud.

Kerli, mitu aastat sa oled suviti maasikaid korjamas käinud?

See on juba viies suvi. Esimesel aastal tulin emale appi, olin siis 11-aastane. Peremees märkas, et olen tubli ja kutsus mind ka järgmiseks suveks.

Kui pikk on tavaliselt sinu tööpäev?

Alustada tuleb hommikul üsna vara, kella viie-kuue ajal. Siis ei ole veel väga palav ja hommikul nopitud värsked marjad jõuavad turuletile. Oleme tööl umbes kella kaheteistkümneni, kui marju rohkem, siis ka kella üheni.

Kas sinuga tehti ka tööleping, kui alustasid. Kirjelda, missugune see on?

Kahel viimasel aastal on mul peremehega kirjalik tööleping. Esimestel aastatel seda ei olnud, vist polnud vaja. Sellel aastal tehti leping kaheks nädalaks, alustasin korjamist peale jaanipäeva, 27. juunil. Paistab, et marju jätkub ja ilmselt tuleb üks

nädal veel põllul olla. Lepingus on tööaeg 6–13 ja see, et töötasu makstakse välja nädala lõpul. Puhkepäevi ette nähtud ei ole, töötame põllul siis, kui ilm lubab. Vihmaga ei saa marju korjata. Lepingus on korjajatele ette nähtud töökindad. Kuuma ilmaga on pererahvas meile külma joogivett toonud, seda lepingus küll pole. Ega mingit söögipausi töölepingusse kirjutatud ei ole, kuid keegi ei keela vahepeal mõnd soolast ampsu võtta. Süda läheb vesiseks, sest marju võib süüa nii palju, kui sisse mahub.

Kuidas sa töötasuga rahul oled?

See sõltub marjasaagist, meile makstakse korjatud kilode pealt. Kui on ilusad suured marjad, siis koguneb kilosid rohkem. Peale tööd kaalutakse kastid ja arvutakse, mitu kilo keegi korjas. Minu päevane saak on olnud keskmiselt 60–70 kilo.

Lepingus on kirjas, et kilohind on 45–50 senti. Kui marju on vähem ja need on väiksemad, on hind parem.

Ega see töö pole sugugi kerge, lõunaks on selg ikka täitsa kange, silme ees virvendavad marjad, kuid saadud rahaga olen rahul. Loodan, et selle mõne nädalaga saan 500 eurot, tahan uue fotoka osta.

1. Loe Kerli intervjuu. Täida selle põhjal tabel. Leia, mille vastu eksis

Maasikavälu aiandi omanik.

	Kirje lepingus	Vastavus seadusega	Kuidas oleks õige?
1. Tööleping	kirjalik	+	–
2. Lepingu kestus			
3. Tööaeg			
4. Töötasu suurus			
5. Töötasu väljamaksmise aeg			
6. Puhkepäevad			
7. Puhkepausid tööaja sees			
8. Töövahendid			
Kui palju leidsid töölepingu rikkumisi?			

Mida soovivad tütarlapsel tähele panna järgmisel korral, kui ta töölepingut sõlmib?

8. kl II osa, J. Parijõgi „Lehe-Sassi omad uisud“

2. Meenuta Jüri Parijõgi jutustust Lehe-Sassist, kes aitas oma ema. Kirjuta lühivastus.

1. Mis tööd Sass tegi?
2. Millal Sass töötas?
3. Kui suur oli poisi päevapalk?
4. Milleks Sass raha kogus?
5. Kui palju raha oli poisil tarvis kokku saada?

3. Hinda Sassi töötamist, arvestades tänapäevaseid alaealiste tööd reguleerivaid seadusi.

4. Loe 1920. aasta Spordilehes ilmunud kuulutust. Jooni vanaaegsed sõnavormid ja väljendid.

LIURAUDU

suures väljavalikus
kõige uuemad modellid

Nurmis-Sport, Jackson Hynes, Pariisi modell
Original-Modell Les Alexander
Original les Alexander Modell Wien
System Salchow, Berliini Modell

Kolm viimast modelli eriti
kunstuisutajate sportlastele.

soovitab

Alex Musso Pikk tän. 13.

5. Leia kuulutuselt ja kirjuta,

- kuidas on nimetatud

uisud

kampsun

model

iluuisutaja

- mis firma uisud ostis Lehe-Sass.

Sass ostis

Tööleping

Tutvu Mari Metsa töölepinguga.

TÖÖLEPING nr 98

Tööleping on sõlmitud Võru vallas.

Lepinguosalised MTÜ Hõbelõng (edaspidi: tööandja), keda esindab juhatuse liige Tanel Tamm, ja Mari Mets, isikukood 47502075361 (edaspidi: töötaja), sõlmisid töölepingu (edaspidi: leping) järgmistel tingimustel:

1. Tähtaeg

- 1.1. Töötaja asub tööle 19. juulil 2014. Katseaeg on 4 kuud ja katseaja viimane kuupäev on 19. november 2014.
- 1.2. Leping sõlmitakse tähtajatult.
- 1.3. Pidevat tööstaaži ja puhkusearvestust tööandja juures arvutatakse 19. juulist 2014.

2. Töö sisu

- 2.1. Töötaja asub tööle puhastusteenindaja ametikohale.
- 2.2. Töötaja tööülesanded on kirjas ametijuhendis, mis on lepingu lahutamatu lisa.
- 2.3. Lepingule allakirjutamisega tõendab töötaja, et ta on andnud õiget infot oma tööoskuste kohta, mida tööandja nõuab lepingu punktis 2.1 nimetatud ametikohal töötamiseks.

3. Tööaeg

- 3.1. Töötaja asub tööle 0,5 koormusega (20 tundi nädalas).
- 3.2. Tööaeg on märgitud ametijuhendis (vt lepingu lisa 1).

4. Töötasu

- 4.1. Töötaja töötasu on 250 eurot kuus.
- 4.2. Palka makstakse üks kord kuus, igale palgaajaarvestusajale järgneva kuu 10. kuupäevaks ülekandega töötaja arvelduskontole EE6422002210286051 Swedbankis. Töötasust peetakse kinni üksikisiku tulumaks ja töötuskindlustusmaks ning kogumispensioni makse, kui töötaja on liitunud kohustusliku kogumispensioni fondiga. Sotsiaalmaksu tasub tööandja.
- 4.3. Sõltuvalt töötaja töötulemustest võib tööandja maksta töötajale nõutavast tulemuslikuma töö eest lisatasu.

5. Töö tegemise koht

- 5.1. Tööülesannete täitmise koht on Meegomäe küla Võru vallas.

6. Puhkus

- 6.1. Töötaja iga-aastase põhipuhkuse kestus on 35 kalendripäeva.
- Lisapuhkust antakse kehtivate seaduste või asutuses kehtestatud korra kohaselt.

7. Materiaalne vastutus

- 7.1. Töötajaga võidakse sõlmida täieliku materiaalse vastutuse leping.

8. Konfidentsiaalsus

- 8.1. Töötaja on kohustatud lepingu kehtivuse ajal tagama talle teatavaks saanud kliente puudutava informatsiooni kaitse ja mitte levitama tööandja juures koostatud kirjalikke töömaterjale tööandja nõusolekuta kolmandatele isikutele.

9. Lepinguosaliste muud kohustused

9.1. Töötaja kohustub

- 9.1.1. töötama tööandja juures lepingus määratud tingimustel, alluma tööandja juhtimisele ja kontrollile, täitma tingimusi, mis on ette nähtud Eesti Vabariigi õigusaktide ja tööandja ettevõttesiseste aktidega;
- 9.1.2. hoiduma tööandja juures tegudest, mis takistavad teistel töötajatel kohustuste täitmist või

kahjustavad teiste töötajate või kolmandate isikute vara;

9.1.3. seitsme päeva jooksul teatama tööandjale oma isikuandmete ja elukoha muutumisest.

9.1.4. töölepingu lõpetamisel, sõltumata lõpetamise alusest, tagastama hiljemalt töölepingujärgse viimase tööpäeva lõpuks kõik temale tööandja poolt usaldatud dokumendid ja materiaalsed väärtused.

9.2. Tööandja kohustub

- kindlustama töötajale töötingimused ja -vahendid, mis on töötajale vajalikud tööülesannete täitmisel;

- maksma töötajale tema tehtud töö eest tasu lepingus kehtestatud tingimuste alusel;

9.3. Mõlemad lepinguosaliselised on kohustatud järgima Eesti Vabariigi töölepinguseaduse nõudeid.

10. Töölepingu muutmine ja lõpetamine

10.1. Kõik lepingumuudatused vormistatakse kirjalikult ja jõustuvad, kui mõlemad lepinguosaliselised on neile alla kirjutanud.

10.2. Leping võidakse lõpetada Eesti Vabariigi töölepinguseaduses ette nähtud alustel ja tingimustel.

11. Muud tingimused

11.1. Lepingus määramata küsimustes juhinduvad lepinguosaliselised Eesti Vabariigis kehtivatest õigusaktidest ning tööandja kehtestatud töökorra reeglitest, ametijuhendist ja teistest töökorda reguleerivatest dokumentidest.

11.2. Töölepingu ülesütlemisel on lepinguosaliselised kohustatud järgima töölepingu seaduses sätestatud üldisi etteteatamise tähtaegu.

11.3. Lepinguosaliselised püüavad lepinguvaidlused lahendada läbirääkimiste teel. Kui läbirääkimistel kokkulepet ei saavutata, lahendatakse vaidlused Eesti Vabariigis sätestatud korras töövaidluskomisjonis või kohtus.

11.4. Leping on sõlmitud kahes eestikeelses võrdset õiguslikku jõudu omavas eksemplaris, millest kumbki lepinguosaline saab endale ühe.

Lepinguosaliste andmed

tööandja MTÜ Hõbelõng
asukoht Võru vald, Meegomäe küla
telefon 782 8720
telefon 59023 5443

töötaja Mari Mets
isikukood 48502075361
elukoht Jüri 7–2, Võru linn
pensionisammas: ei ole

Lepinguosaliste allkirjad

tööandja töötaja

1. Vali õige vastus ja märgi ☐ sisse ✓.

1. Loe töölepingu punkti 4. Vali õige vastus.

Mari palk on 250 eurot. Sellest arvestatakse maha

- tööstuskindlustusmaks ☐
- sotsiaalmaks ☐
- tulumaks ☐
- puhkusetasu ☐
- kogumispension ☐

2. Loe töölepingu punkti 9. Vali õige vastus

Töötaja Mari Mets kohustub täitma

- lepingu tingimusi ☐
- tööandja juhiseid ☐
- viisakusreegleid ☐
- kaastöötajate nõudmisi ☐
- asutuse töökorra eeskirju ☐

2. Leia Mari töölepingust, mis punktist saad vastuse küsimusele ja märgi ☐ sisse ✓.

Vasta küsimustele kahel moel:

- **kirjuta lühivastus;**
- **valikvastustega ülesandes ringita õige vastuse ees olev täht.**

TÖÖLEPING NR 98

1. Millal on Mari esimene tööpäev?

..... ☐

2. Kellena Mari tööle hakkab?

..... ☐

3. Kui kaua Mari tööleping kehtib?

..... ☐

4. Kust saab Mari tööks vajalikud vahendid?

☐

- a. Mari peab töövahendid ise ostma.
- b. Maril ei ole töövahendeid vaja.
- c. Mari saab töövahendid tööandjalt.

5. Kui suur on Mari töötasu, mille ta ühes kuus kätte saab?

☐

- a. 250 eurot.
- b. 250 eurot, millest arvestatakse maha maksud.
- c. 250 eurot, millele arvestatakse juurde maksud.

6. Kui tööandja soovib Mari töötasu suurendada, siis:

☐

- a. piisab, kui Mari ja tema ülemus omavahel suuliselt kokku lepivad.
- b. töölepingut ei tohi muuta.
- c. Marile ei pea midagi ütlema, ta saab lihtsalt rohkem raha.
- d. töötasu muutmise peab kirja panema ja allkirjastama.

7. Kui kiiresti peab Mari teatama tööandjale oma uue koduse elukoha aadressi? ☐
- hiljemalt 30 päeva möödudes.
 - seitsme päeva jooksul.
 - Mari ei pea isiklikke asju tööandjale teatama.
8. Kui Mari tööleping lõpeb, siis millal peab ta tööandjale tagasi andma töövahendid? ☐
- Töövahendid peab tagasi andma viimase tööpäeva lõpuks.
 - Töövahendeid ei pea tagastama.
 - Mari võib töövahendid tagasi anda siis, kui tal on võimalik.
10. Kas Sina sooviksid samadel tingimustel töötada? Põhjenda. ☐
-
-

3. Lahenda ristsõna: TÖÖRIISTAD.

Kirjuta ristsõnasse tööriist, mida tegevuse juures tarvis läheb.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.
37.	38.	39.	40.	41.	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.
49.	50.	51.	52.	53.	54.	55.	56.	57.	58.	59.	60.

Näiteks: kaevama – LABIDAS

1.–4. puurima, 5.–8. riisuma, 9.–12. saagima, 13.–18. (naelu) kopsima,
 19.–24. (riiet) lõikama, 25.–36. kruvima, 37.–40. pühkima, 41.–44. õmblema,
 45.–48. (leiba) lõikama, 49.–52. kündma, 53.–57. niitma, 58.–60. äestama.

SÕNAVÕTI

8.	19.	3.	57.	18.	6.	44.	44.
----	-----	----	-----	-----	----	-----	-----

.....

53.	58.	4.	28.	23.	1.	29.	45.	57.	9.	17.	44.
-----	-----	----	-----	-----	----	-----	-----	-----	----	-----	-----

.....

4 SELETUSKIRI

Seletuskiri on ametlik dokument, milles selle kirjutaja selgitab käitumist ja toiminguid, kui ta on eksinud ühiselu reeglite vastu, näinud pealt reeglite rikkumist või sattunud ebatavalisse olukorda (näiteks liiklusavarii).

Seletuskirja eesmärk on taastada juhtum või eksimus võimalikult täpselt. See aitab välja selgitada sündmuse eest vastutaja.

Seletuskirja kirjutaja ülesanne on ajalises järjekorras edasi anda sündmuse võimalikult üksikasjalik kirjeldus.

Seletuskirja vormistamiseks ei ole väga rangeid nõudeid.

Seletuskirjas esitatakse vabas järjekorras järgmised andmed:

- **kellele seletuskiri esitatakse;**
- **kes seletuskirja kirjutab;**
- **kus** [võimalikult täpne asukoht] ja **millal** [konkreetne aeg, kuu ja nädalapäev. Kasuta aja märkimiseks 24 h kella] **kirjeldatud sündmus toimus;**
- **mis juhtus** [Kirjelda konkreetset sündmuse elemente].
- **kuidas juhtus?** [Lisada seletus ja põhjendused].
- **kuupäev ja allkiri.**

Seletuskirja kirjutamise reeglid

1. Seletuskiri peab olema alati selgelt kirjutatud.

Ära kiirusta selle vormistamisel.

Kui su käekirja on raske lugeda, kirjuta trükitähtedega.

Ära kasuta harilikku pliiatsit.

Veendu, et su laud on puhas toidust ja muust prahist, mis võib seletuskirja määrada.

Seletuskiri on AMETLIK DOKUMENT!

Väljendu lihtsalt ja arusaadavalt. Kasuta lihtlauseid.

2. Hea seletuskiri on faktirohke ja täpne.

See peab iseloomustama sündmust loogilises järjekorras.

Seletuskiri peab olema konkreetne – ära jäta tähtsaid fakte välja. Seletuskiri ei ole kirjand! Kirjeldada tuleb ainult neid sündmusi, mis tegelikult juhtusid ja mis on selle juhtumiga seotud.

Ära lisa seletuskirja isiklikku arvamust.

3. Kirjuta seletuskiri niipea kui võimalik, kohe pärast sündmust. Sellega vähendad faktide ja sündmuse detailide ununemise võimalust.

Kui seletuskirja koostamine pole võimalik, siis tee märkmeid.

Seletuskiri ei ole karistamise viis. Seletuskirja kirjutaja ei ole automaatselt süüdlane. Seletuskirja abil selgitatakse välja reeglite vastu eksimine ja selle olemasolu aitab probleeme lahendada.

Näide

kellele?

Nurme kooli direktorile

Tiit Tõruke

9. klassi õpilane

kes kirjutas?

Seletuskiri

*millal? kus?
mis juhtus?*

Mina, Tiit Tõruke, juhtusin nägema, kuidas 4. vahetunni ajal kaks 6. klassi poissi, Mark ja Kevin, võimlas tõuklesid. Sekkusin ja palusin neil lõpetada. Seepeale ütles Mark väga ropu sõna ja virutas mulle rusikaga vastu nägu nii, et ninast veri väljas. Mina Margile midagi pahasti ei öelnud, vaid läksin kooliõe juurde. Mark ja Kevin järgnesid mulle ja sõimasid mind.

*kuupäev,
nimi, allkiri*

5. november

/allkiri/

Tiit Tõruke

1. Loe seletuskiri.

Seletuskiri

Mina, Tiia Teesalu, olin just oma kodust välja tulnud, kui kuulsin naabrite poolt kostuvat imelikku praksumist ja nägin tossu. Kell võis olla umbes 17 paiku. Läksin lähemale ja nägin, et naabri aias oli süttinud puuriit. Seal lähedal on neil grillimise koht, ka sealt tuli suitsu. Koputasin naabrite uksele, kuid keegi ei vastanud. Helistasin siis 112 ja andsin teada, et aadressil Paiselehe 13 õues on tulekahju. Leegid ei olnud küll veel suured, aga tuul suunas leeki elumaja poole ja see tundus ohtlik. Tuletõrjeauto tuli umbes 7 minuti pärast. Olin nende tulekuni naabrite õues, aga siis pidin ära minema.

Tiia Teesalu

/allkiri/

Paiselehe 15 elanik

2. Vasta küsimustele lühidalt.

- Mis sündmusest said teada Tiia seletuskirja lugemisel?
- Kes seletuskirja kirjutas?
- Mida tegi Tiia, kui kuulis praksumist ja märkas naabrite aiast tõusvat suitsu?
.....
- Mis pilt avanes Tiiale naabrite aias?
- Miks pidas Tiia väikest tuld ohtlikuks?
- Kui kiiresti saabusid tuletõrjujad?

3. Arutle.

Kas Tiia käitus õigesti? Mida Tiia veel oleks võinud ette võtta?

4. Loe seletuskiri.

Seletuskiri

Mina, Karel Tamm, nägin, kuis üks vanem naine hakkas üle tee minema ja ta ei märganud, et auto tuleb ja ta jäi auto alla. Ta tegelt ei jäänd auto alla, aga auto sõitis talle otsa ja ta kukkus tee peale maha.

Aga ta tuli ise ülesse ka ja ta vist ei saanud haiget.

Auto numbrit ma ei märganud. Oli mingi tume auto, vist mersu.

Karel Tamm

/allkiri/

12.03.2017

5. Võrdle Tiia ja Kareli seletuskirju. Anna hinnang, kuidas on neis täidetud seletuskirja kirjutamise reegleid. Täida tabel.

	Tiia	Karel
pealkiri		
sündmuse aeg		
sündmuse koht		
faktide täpsus		
liigsed detailid		
ajaline järgnevus		
sõnastuse lihtsus		
seletuskirja kirjutaja nimi		
allkiri		
kuupäev		

Kummas seletuskirjas pole kirjeldatud lahendamist vajavat probleemi?

Kuidas me käivitasime kooli autot

Agu Sihvka seletuskiri kooli direktorile
Jaan Rannap

Et kõik ausalt ära rääkida, nagu oli, pean ma alustama päevast, millal me saime teada, et uus õpilane Mart Obukakk oskab hästi parmu häält teha, ja hakkasime mõtlema, kuidas seda ära kasutada.

Topp ütles:

„Paneme ta ajaloo tunniks õppevahendite kappi pinisema.“

Aga kapp oli kraami täis ja me ei saanud seda ellu viia.

Kaur ütles:

„Upitame ta tuletõrjeredelile. Las piniseb akna taga.“

See jäi ära Obukaku vastuseisu tõttu.

Et muud peidukohta polnud enam pakkuda, ütles Kiilike, et olude sunnil tuleb parmul siis avalikult piniseda, ja olgu Obukakk muretu, julgeoleku küsimused võtab tema enda peale.

Sellel päeval oli direktor majas, mille tõttu Kiilike pidas paremaks pinisemist edasi lükata. Aga järgmisel päeval sõitis direktor pealinna ja klassijuhataja läks nooremate

klassidega õppekäigule, ning Kiilike ütles, et nüüd, nüüd või mitte iialgi.

Pärast seda me tegime kõik aknad lahti, ja kui ajaloo õpetaja oli tundi tulnud ning asus uurima, keda küsida, hakkas Obukakk pinisemisega pihta.

Aga meie aitasime kaasa massipsühhoosiga, mis tähendas seda, et Kiilikese õpetust mööda vaatas terve klass algul tahvli kohal olevat õhuresti. Ja siis tahvilappi. Ja siis kolmandat lambikuplit seinapoolses reas. Ja nii ikka edasi.

Kuna Kiilike oli lasknud enne kõigil pliitsiga lauplaadile kirjutada, missuguses järjekorras mida vaadata, läks massipsühhoos nagu vaja. Ja õpetaja ei jõudnud ära imestada, kuidas tema ei näe parmu, mida terve klass nii hoolega vahib. Aga kui vaatamise järjekord tuli musta pleki kätte tagaseinas, usaldas Kaur liigselt oma mälu, mille tõttu ta pörnitses plekki eesseinas. Ja Topp tegi Kauri järgi samuti. Ning sellest tekkis ebakõla, nii et varsti ei teadnud enam keegi, kuhu vaadata.

Siis saigi õpetaja asjast aru, vihastas mis kole, ütles, et süüdlasi pole vaja kaugelt otsida, ning saatis minu, Kiilikese ja Kauri ukse taha, mis oli täiesti ebaõiglane, sest piniseja oli, nagu ma juba kirjutasin, uus õpilane Obukakk.

Algul seisime koridoris, aga siis ütles Kaur, et värske õhk on kopsudele kasulik ja me võime väga hästi ka õues seista.

Õues oli ilus vaikne. Ainult valge kana kaagutas kooli auto katusel. Ja meis tärkas huvi, mis ta seal kaagutab. Et kas käis autoistmel munemas. Ning me läksime seda asja kontrollima.

Aga autoistmel ei olnud muna. Olid ainult süütevõtmed. Ja meil tekkis mure, et koolil võib sellest pahandus tulla. Mina ütlesin:

„Liiklusmäärused küll ei luba võtmeid lohakile jätta.“

Kaur ütles:

„Juht saab selle eest karistada.“

Aga Kiilike:

„Kui nüüd oleks sul jaole juhtunud, sõidaks meie auto juba Narva poole.“

Ja me otsustasime, et võtame kindluse mõttes võtmed ära ja viime õppealajuhataja kätte. Aga kui ma seda teha tahtsin, ütles Juhan Kiilike, et huvi pärast võiks enne proovida, kas auto käima läheb.

Ja ronis kohe starterit andma.

Siis selguski, et auto ei lähe käima. Ja muidugi me hakkasime arutama, mis tal viga võiks olla.

Kiilike ütles:

„Nagu mina olen kuulnud, on enamalt jaolt vead jagajas.“ Ning võttis jagaja kaane pealt.

Kaur ütles.

„Nagu mina kuulnud olen, on sageli karburaator süüdi.“ Ja hakkas seda kruvima.

Aga mina ei ütelnud sõnagi, sest olin juba tegevuses mitmesuguste torude lahtikeeramisega bensiini kontrollimise eesmärgil.

Aga kui auto ikka käima ei hakanud, saime aru, et oleme tühja tööd teinud. Ja et viga on kusagil mujal, mine võta täpselt kinni, kus. Ja tahtsime juba sealt ära tulla, aga siis ütles Kaur:

„Üks abinõu on veel. Tuleb teha sundkäivitamist.“ Ning rääkis meile, et kui nende onul muidu mootorratas käima ei lähe, siis jookseb sellega mööda teed, kuni mootor põrisema hakkab. Et kui jooksega käima ei lähe, siis jõuab vähemalt kiiremini kohale.

Minus see jutt usaldust ei äratanud. Ma ütlesin:

„Mootorrattaga võib see nii olla. Autoga ei jõua keegi joosta. Hea, kui me seda üldse edasi lükata jõuame.“

Aga Kiilike ütles, et autoga joosta pole vajagi. Ta arvas, et kui lükata auto koolimaja nurgani, kust tee hakkab allamäge minema, siis edasi ta jookseb ise. Ja siis on kohe näha, kas Kaur rääkis õigust või valetas.

Seitse korda mööda, üks kord lõika, ütleb eesti vanasõna, ning õigus ka. Ma saan nüüd aru küll, et põhjalikult kaalumata ei või ühtegi üritust ette võtta, aga siis ma sellele ei mõelnud. Ja Kiilike ning Kaur veel üldsegi mitte, mis nähtub sellest, et nemad tolle auto maja nurgani lükkasid, kuna mina istusin ainult sees ja keerasin rooli.

Aga kui auto allamäge minema hakkas, mõtlesin ma küll, et mis siis, kui kiirus liiga suureks läheb, ja muidugi mõista otsustasin, et siis tuleb ruttu pidurit panna.

Aga kui nii oligi, ja ma tahtsin seda teha, vajus piduripedaal lupsti põhja, mida Kiilike võib tõendada. Ja kui ma käsipiduri järele haarasin, tuli selle käepide ära, sest Kaur oli sealt karburaatori juures kadumaläinud mutri asemele uue võtnud.

Nagu klassijuhataja ütleb, töötab inimese peaaegu hädaohtlikus olukorras väga ägedasti.

Ja õigus küll. Sest nii kui ma autoga direktori koduaeda sain, tuli mulle kohe mõte, et seda hirmsat hoogu võiks ehk pidurdada, kui ma teelt kõrvale sõidan ja rooli nii keeran, et üks ratas jääb ühele, teine teisele poole kurgipeenart. Aga Kiilike sai mu plaanist aru ja karjus hirmsa häälega:

„Vasakule mitte! Vasakule mitte!“ Ja kiskus rooli paremale.

Selle aja peale lendasid juba kõögiviljapeenrad mööda, ning edasi oli ainult kaks võimalust, kas karusmarjapõõsad või veevõtmise tiik nende taga.

Nüüd ma olen ausalt ära jutustanud, kuidas kõik oli ja et me ei ole süüdi ning tahtsime ainult proovida, kas auto käima läheb.

Liiklusmäärused ütlevad, et süütevõtmeid ei tohi autosse unustada, ja õigus ka.

Hooletus ees, õnnetus taga.

Asi, mis jagaja kaane all pöörleb, on meil ka üles leitud. Kiilike oli selle taskusse unustanud.

1. Nimeta lühidalt, mis toimus enne seda, kui kolm poissi klassist välja saadeti?

2. Leia tekstist lõik, millest algab auto käivitamise kirjeldus. Tähista see tärniga. Kirjuta olulised asjaolud, mida seletusse kirja tuleks panna.

1. Poisid leiavad auto võtmed.

2. Poisid proovivad

3.

4.

5.

6.

3. Koosta loetud pala põhjal lühike ametlik seletuskiri kooli direktorile, nagu oleksid

- ise olnud üks poistest. Vali, kas soovid olla Agu, Kiilike või Kaur.

Olime just Ja leidsime

- seda kõrvaltvaatajana pealt näinud.

Nägin, kuidas kolm poissi

- olnud õpetaja, kes poisid tunnist minema saatis.

Selles tunnis rikkusid poisid

4. Kasuta ette antud algust. Jälgi seletuskirja kirjutamise reegleid lk 85. Kirjuta seletuskiri vihikusse.

5. Arutle.

Tekstis on kasutatud väljendit Hooletus ees, õnnetus taga!

- Mis õnnetus juhtus?
- Miks õnnetus juhtus?
- Kelle hooletus põhjustas õnnetuse?

Kohtumine politseiga

Mika Keränen

Sadu sõitis jalgrattaga. Ema oli lubanud pannkooke küpsetada, kui tütar Ülejõe toidupoest mune ja vahukoort toob. Oli reedene pärastlõuna ja Sadu tundis end ainsa elava inimhingena kogu Supilinnas. Nii sai ta Herne tänaval rahulikult lahtiste kätega sõita. See oli sama lihtne kui kukerpalli tegemine. Ka ratta keeramine polnud keeruline. Kui ta oma keha vasakule kallutas, keeras ka ratas vasakule.

Tüdruk liugles Kartuli tänavasse ja oleks sealt ikka edasi tüürinud, kui politseipatrull poleks teda vahele võtnud. Politseinik tormas ratta ette nagu tige külakoer. Sadu märkas neonkollase vestiga mundrimeest ja haaras lenkstangist kinni, et hoog maha võtta.

Noor rattur pidurdas ja tema sõiduk libises küljega politseiniku nina alla. Konstaabel Kuul (just tema see oli!) sulges kokkupõrke hirmus silmad. Uuesti avas ta need alles siis, kui vaikust kuulis ja mõistis, et ratas oli pidama saanud.

Seni ennast kõrvale hoidnud Kuuli paariline Lippus astus kolme pika sammuga Sadu juurde.

„Tere!“ ütles Sadu mõlemale korralvurile viisakalt.

„Jah,“ mõmises konstaabel Kuul vastuseks. Karmilt vaatas ta Sadule otsa, raputas pead, kiikas ringi ja ohkas: „Mis me nüüd sinuga teeme? Liiklusohtliku olukorra tekitamine läheb paragrahvi alla.“

Tüdruku silmad läksid ümmarguseks. Ainus ohtliku olukorra tekitaja oli ju olnud talle kallale sööstnud Kuul ise?

„Kuidas sa sõidad niimoodi keset teed?“ jätkas Kuul rangelt ning kohendas oma nokkmütsi. Sellele oli suurte tähtedega kirjutatud „POLITSEI“.

„Vabandust, aga mida ma valesti tegin?“ küsis Sadu, endal pisar silmas.

Kuul hingas sügavalt sisse ja asus selgitusi jagama:

„Lahtiste kätega sõitmine on ohtlik. Mis siis oleks saanud, kui mõni auto sulle praegu vastu oleks sõitnud?“

Sadu oli hämmingus. Kas tõesti oli häda selles, et ta sõitis lahtiste kätega? Tema

jaoks ei olnud see ohtlik. Kuidas seda küll politseinikele selgitada... Ei saanud neile ju öelda, et ta oli kodust alates terve tee lahtiste kätega sõitnud ja võinuks jätkata nii kaua, kui süda lustib.

Tüdruk proovis olukorda parandada:

„Ma ei teadnud, et lahtiste kätega ei tohi sõita.“

„Veel hullem!“ hüüatas Kuul ja vangutas pead. „Ei tunne liikluseeskirju ka. Ma arvan, et preili annab nüüd oma rattaload meile ja läheb uuesti eksamile. Mis sina arvad, Lippus?“

„Seda nüüd küll. Kjah-njah! Eksamile muidugi“, muheles Lippus. Tema naeruhääl meenutas piilupart Donaldit.

„Paluks näidata rattalube?“ jätkas Kuul nõudlikult.

Sadu võttis ennast kokku ja vabandas: „Mul ei ole veel rattalube.“

Politseiniku hääl muutus kahtlustavaks. „Kuidas ei ole? Koolis ju tehakse neid?“

„Seni pole teinud. Äkki järgmine aasta teeme,“ püüdis Sadu päästa, mis päästa annab.

Konstaabel Kuul heitis pilgu Sadu valgele rattale ja mõtles pikalt. Nüüd tundis ta tüdruku ära. See oli üks nendest toredatest Supilinna lastest. Konstaabel kohendas oma nokkmütsi ja lausus: „Ah soo. Aga kiiver võiks sul ikka peas olla.“

„Ma unustasin kiivri koju,“ muutus Sadu jälle veidi kurvemaks.

„Seda ma arvasin,“ ohkas Kuul jälle ja jätkas: „Olgu siis. Lepime kokku, et sa lähed nüüd kohe koju ja paned kiivri pähe, enne kui edasi sõidad. Ja tänaval sõites tuleb ikka lenksust ka kinni hoida. Võid minna.“

„Aitäh,“ ütles Sadu ja hüppas kiiresti sadulasse.

Kiivri järele vändates otsustas ta kindlalt, et tuleb ka teisi hoiatada. Politsei on Supilinna jalgratturid sihikule võtnud.

1. Loe liiklusseaduse 4. jagu.

Otsusta, kas Sadu täitis nimetatud nõudeid. Märki kõrval olevasse kasti märk.

⊕ – eksis ⊖ – ei eksinud

Liiklusseadus. Vastu võetud 17.06.2010 RT I 2010, 44, 261, jõustumine 01.07.2011

4. jagu Jalgratturi, tasakaaluliikuri, pisimopeedi- ja mopeedijuhi liiklusreeglid

§ 31. Jalgratturi, tasakaaluliikuri juhi, pisimopeedi- ja mopeedijuhi kohustused

(1) Teel jalgrattaga, tasakaaluliikuriga ja pisimopeediga sõitmisel peab alla 16-aastane ☐ juht kandma kinnirihmatud jalgratturikiivrit.

(2) Jalgratta ja pisimopeediga võib sõita jalgrattarajal või jalgrattateel või võimalikult ☐ sõidutee parema ääre lähedal, välja arvatud käesoleva seaduse § 48 lõike 1 kohase manöövri ajal. Jalgrattaga võib sõita ka jalgratta- ja jalgteel ning teepeenral, kui see on selleks kõlblik, ohustamata jalakäijat.

§ 32. Piirangud jalgratturi, tasakaaluliikuri juhi, pisimopeedi- ja mopeedijuhi liiklemisele

(1) Jalgrattur, tasakaaluliikuri juht, pisimopeedi- ja mopeedijuht ei tohi:

- 1) sõita kõnniteel, välja arvatud tasakaaluliikuri juht, alla 13-aastane jalgrattur ja tema kuni kaks saatjat ning väikelast rattatoolis sõidutav jalgrattur ja jalgrattur kui sõiduteel sõitmine tee seisukorra tõttu on oluliselt raskendatud; ☐
- 2) sõita juhtrauast kahe käega kinni hoidmata, välja arvatud käega hoiatusmärguandmise ajal. Jalgrattur ei tohi sõita käega juhtrauast kinni hoidmata; ☐
- 3) lasta vedada tema juhitud sõidukit (välja arvatud kolme- ja neljarattalist mopeedi) looma või teise sõidukiga; ☐
- 4) vedada esemeid, mis takistavad juhtimist või tekitavad ohtu teistele liiklejatele; ☐
- 6) sõidutada sõitjat, kes ei istu sõitjale ettenähtud istmel või ei kannu kinnirihmatud nõuetekohast kiivrit; ☐
- 7) kolonnis sõitmisel tekitada ohtu teistele liiklejatele. ☐

(4) Jalgrattur ja tasakaaluliikuri juht jalgratta- ja jalgteel ning jalgrattur, tasakaaluliikuri juht, pisimopeedi- või mopeedijuht jalgrattateel peavad andma teed trammi- või bussipeatuses seisvale ühissõidukile minevale või sellelt tulevale jalakäijale. ☐

2. Tee kokkuvõte, mis punktide vastu Sadu eksis.

1. sõitis keset teed (2),

2.

3.

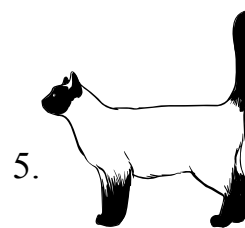
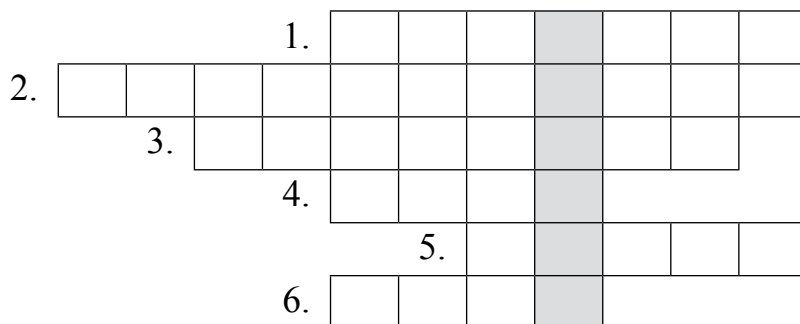
4.

5.

3. Seleta, mille järgi sai politseinik aru, et tüdruk rikkus liikluseeskirju. Kuidas Sadu oma eksimusi põhjendas?

4. Kirjuta vihikusse Sadu seletuskiri politseisse esitamiseks.

5. Lahenda ristsõna.

1. Sõidukijuhid ja jalakäijad peavad täitma eeskirju. 2. Korraldus. 3. Lubava fooritule värvus. 4. Veetõiduk. 5. Sinu odavaim elukindlustus. 6. Liiklust suunav valgusti.

Ülalt alla: on jalgratturi kohustuslik turvavarustus.

6. Arutle.

1. Mida võis Sadu oma kohtumisest politseinikega kodus emale jutustada, kui ta põhjendas, miks munad ja koor jäid toomata?
2. Sadu tahtis hoiatada oma kaaslast. Mille eest? Miks? Mis eesmärgil?
3. Kas sina oled jalgrattaga sõites eksinud liikluseeskirja mõne -punkti vastu?
4. Mis mõtted sul tekivad, kui loed alljärgnevat teksti:

Jalgratturite osatähtsus kõigist liiklussurmadest Euroopa Liidus on ligi 10% ja see kasvab. Et muuta jalgrattaga sõitmise turvalisemaks, võtab kasutusele meetmeid mitmesugustes valdkondades.

Kohustuslikud ohutusmeetmed: põhilised ohutusseadmed, nagu pidurid, kell ja helkurid, peavad jalgratastel olema igas Euroopa Liidu riigis. Mõnes riigis kehtivad lisaeeskirjad seoses nähtavuse, kiivri ja lastetooli kasutamise ning jalgrattaga teedel sõitmise miinimumvanusega.

5. Mis sinu arvates võiks vähendada jalgratturitega toimuvate õnnetuste arvu?

Väljavõtte seletuskirjadest politseile

Ma olin juba 40 aastat sõitnud, enne kui roolis magama jäin ja kraavi sõitsin.

Sõidan mina rahulikult mööda teed. Äkki näen – puud hakkavad üle tee jooksmas! Kõik teised jõudsid ilusti üle, ainult viimane jäi natuke hiljaks.

Valevõtmega külaline ①

Jaan Rannap

Ühel päeval astus mööda Paiselehe tänavat igavleva ilmega härrasmees. Nagu tänapäeval paljud, kandis mees silmini ulatuvat soengut, pakse, pisut sorgus vuntse, poolde põske bakenbarde ja pika jope taolist rohkete taskutega halli palitut. Nagu paljud näis mees küll ainult vastutulijatele. Kes härrasmeest nime all Väle Viktor tundis, teadis, et vuntsid saab ühe käeliigutusega eemaldada, bakenbarded taskusse pista ja palitu mõne sekundiga pahupidi pöörata. Pahupidi palitu oli samuti taskutega, kuid kolla-rohe-ruuduline.

Käed küünarnukini taskus, astus mees oma astumist, lastes silmadel rännata rohelusse uppuvatel majadel, põõsaste vahele poetatud kasvuhoonetel, garaažide kinnistel ja paakil ustel. Siin-seal vedas oma keti pingule õuepeni, haugatas mõned korrad, aga nähes mehe rahulikku edasiliikumist, jättis suure lärmi löömata.

Kui Väle Viktor tänava algusele lähenes, väljus ühest kaldkatusega majast ümara kõhukesega isand. Taskust võtme võtnud, lukustas ta ukse ja kõndis käbedal sammul värava poole. Kui ta märkaski jalutajat, ei pööranud ta talle tähelepanu.

Vastupidist peab ütlema võõra kohta. Väleda Viktori igavlev ilme oli äkki kadunud. Ta terased silmad registreerisid nüüd iga üksikasja.

Lageda eesaiakese, tühja pesunööri, postkasti värava küljes, kandekoti majast väljunu käes. Kandekott oli tühi. Ilmselt mindi poodi.

Väle Viktor teadis lähima poe asukohta. Sinna oli kaheksa minuti tee. Kaheksa sinna, kaheksa tagasi. Tähendab, tema võis poole tunniga arvestada. Ostudeks kulus ka omajagu aega.

Väle Viktor oli oma töörohke elu jooksul äärelinna eramuelanike harjumusi hästi tundma õppinud. Sissemurdmiseks oli südapäev kõige parem aeg. Ta teadis, kuhu tavatseti võtmed jätta ja maja kallisvara peita. Ta oli oma ala spetsialist. Ta võis ainsa pilguga hinnata, mis läheb rutem – aknaklaasi eemaldamine või luku lahtimuukimine. Spetsialistina oli ta kindel, et kui eesuks lahkudes väljastpoolt lukustatakse, on tagauks seestpoolt riivistatud. Ja kodus pole kedagi.

Igaks juhuks vajutas ta siiski kellanupule. Läbi paksu kilpukse kostis kauget tirinat. Liikumist polnud kuulda.

Väle Viktor koukis taskust mahuka võtmekimbu.

„Üks minut, rohkem mitte,“ pomises ta, valinud kimbust riista, mis meenutas lühikeste piidega metallkammi. „Imelikud inimesed,“ lisas ta sellele hinnangule. „Kui maja jaksad ehitada, miks korralikku lukku osta ei jaks?“

Tal ei kulunud minutitki luku avamiseks. Ei kulunud pooltki minutit. Tühjale tänavale

kiire üleõlapilgu heitnud, kadus mees raske ukse taha.

Ta seisis nüüd esikus, mida oleks võinud nimetada halliks, kui ruum oleks suurem olnud. Osa esikust ulatus läbi kahe korruse. Siit viis ärklituppa vahemademega trepp. Trepil lähedal seisis vanaaegne ühe poolega riidekapp, kõrge nagu kabelitorn.

Edasi minnes katsus mees kapiust. Kas sa näe! Lukus! Väle Viktor ei jõudnud ära imestada inimeste lihtsameelsust. Missugune vilunud varas hakkaks lahtise esikukapi juures aega raiskama. Kui see on aga lukku pandud, tuleb seda teha.

Ta võttis oma kõliseva kimbu uuesti kätte, kuid kapiust lahti muukida ei jõudnud. Üks teise uks sundis teda ümber pöörama. Alles ilusasti suletud välisukse link lõksatas. Uks kisti praokile, prakku pisteti must koon ja järgmisel hetkel seisis esikus elukas, kelle ilme Väleda Viktori judisema võttis.

Tegevusrohkes vargaametis oli Väledal Viktoril ennegi juhtunud tagasilööke. Ta teadis, mida teha pererahva ootamatul kojutulekul, naabrite jaole juhtumisel, politsei kätte sattumisel. Päratu koerapeletisega kohtumiseks oli ta aga täiesti ette valmistamata.

„Sõber olen, kutsu, sõber, sõber. Sõber,“ tegi Väle Viktor omamehenäo, kuid nägi samas, et koer teda ei usu. Nägi ja kuulis. Sest koer oli nüüd urisema hakanud. Urin oli vaikne, kuid nii ähvardava kõlaga, et Väle Viktor tundis, kuidas veri soontes tarduma hakkas.

„Ära urise, haugu parem,“ soovis Väle Viktor. Talle oli kuskilt meelde jäänud, et haukuv koer ei hammusta. Pealegi võis haukumise peale abi tulla. Sedamööda aga, kuidas koera turjakarvad turri tõusid, sai selgeks, et väljastpoolt abi ei maksnud loota. Seda lihtsalt polnud aega oodata.

„Uppuja päästmine on uppuja enda asi,“ välgatas läbi Väleda Viktori hästi maskeeritud pea. „Jummal, kas see jääbki mu viimaseks mõtteks?“ jõudis ta veel mõelda. Siis tegid jalad hüppe ja käed haarasid kapi kõrval oleva tooli seljatoest. Väle Viktor oli oma oletustes eksinud ...

* bakenbardid – põskhabe

* ärklituba – katusealune ruum

1. Vasta küsimustele.

1. Mis oli Väle Viktori õige nimi?
2. Mis ametit pidas Väle Viktor?
3. Mis eesmärgil Viktor keset päeva tänaval jalutas?
4. Mille märkamine viis Viktori näolt „igavleva ilme“?
5. Millega arvestas Viktor, kui leidis võimaluse järjekordseks „tööotsaks“?
6. Mis etteheiteid tegi Viktor oma mõtetes majaomanikule?

2. Jooni tekstis Viktori välimust kirjeldavad väljendid. Kirjelda lühidalt Viktori välimust. Kirjuta olulised sõnad.

Isikukirjeldus

Juuksed:

Nägu:

.....

Rõivad:

Valevõtmega külaline ②

Väle Viktor oli oma oletustes eksinud ...

Jürgen ei suundunud poodi. Ta oli käinud sadamasööklas toidujääkide järel. Sel korral oli talle antud supikonte, mis olid Torru lemmikud.

Jürgen pistis käe kotti ja seadis valmis ühe parema pala. Torru ei tavatsenud pererahvast väravasse saata, kui need kodust lahkusid. Tagasitulijatel oli ta aga alati raudselt vastas.

Seekord koera ootamas ei olnud. Jürgenil jäi lauluviis kurku kinni. Ta märkas paakil majaust. Ja sellest paakil uksest kostus ta kõrvu nõrk hääl, kaeblik nagu lesknaise nutt:

„Abua! Abua!“.

Fotoaparaadile piisab sekundi murdosast, et tabada põhi- ja kõrvalplaani, kõiki detaile, olulist ja tähtsusetut. Inimsilm ei ole selleks võimeline. Jürgen nägi esimesel hetkel ainult koera. Torru oli püsti kapi najal, lõuad laiali. Siis märkas ta ümberpaiskunud tooli, veidrat võtmekimpu põrandal. Ja alles seejärel kummalist kogu kapi otsas.

„Abua!“ halises kõrge kapi ja madala lae vahel küürutav külaline. Sissekukkumise korral esines Väle Viktor sageli soomlasena. Välismaa vargale sai Eestimaal osaks viisakam kohtlemine.

Jürgen tundis, kuidas suu iseenesest naerule kisub. See siin oli liiga ilus, et tõeks osutada. Ta vaatas nüüd kapi otsas koogutava kogu põhjalikult üle. Väleda Viktori varasem esinduslikkus oli jäljetult kadunud. Nina alt puudus parempoolne vuntsiharu. Selle asemel tolknes suunurgas üks bakenbardidest. Hall mantel oli paljastanud oma peidetud väärtuse – kahele külgmisele lõhele oli lisandunud sügav sabalõhe, tuues nähtavale palitu ruudulise pahempoolsuse. Ja silmadele langev juuksepahmakas – seda polnud enam ollagi. Väleda Viktori kastanikarva uhkus lebas põrandatolmus.

Krooni kõigele pani pähe kapi otsas konutaja veider asend. Et kapi ja lae vahele ära mahtuda, oli Väle Viktor pidanud end kokku murdma nagu liigendnuga. Ta ei saanud seal peadki tõsta. Jürgenile otsa vaatamiseks pidi ta kõrva vastu kapiserva suruma.

Jürgen silmitses põrandale lennanud parukat.

„Üllatus, üllatus!“ patsutas ta koera turja, kes peremehe tulekust hoogu sattununa endiselt agaramalt kapi ümber hüples. „Seekord leppisid siis ainult skalbi võtmisega. Kas kõri kallale ei tahtnud minna?“

Väleda Viktori jalg oli vahepeal rippu vajunud. Nüüd tõmbas ta selle tagasi üles.

„Ja vereojad?“ imestas Jürgen. „Ma ei näe vereojasid“

Väle Viktor koristas ka käed kapipealse kaitsvasse varju. „Politsei!“ halas ta soome keelt unustades. „Päästeametit või politseid! Minul muidu infarkt tuleb.“

Kuid Jürgenil ei olnud politseiga kiiret. Tal polnud ka muuga kiiret. „Valva, Torru!“, andis ta koerale käsu. See siin tähendas suurepärasest õppetundi. Nad olid seni sõber Jaaguga Torrut treeninud, kordamööda kurjategijat mänginud. Ehtsat suli polnud kusagilt võtta. Nüüd oli suli täiesti olemas. [...]

Torru seisis oma ülesannete kõrgusel. See tähendas, et ka Väle Viktor püsis endisel kõrgusel. Jürgen võttis tooli ja seadis end istuma.

„Mis me siis politseile räägime? Et uks oli lahti ja sina tulid kellaaega küsima?“

„Just. Täpipealt,“ välgatas Väleda Viktori silmis lootusekiir. „Uks oli peris perani ja mina kellaaega küsima.“

„Aga see?“ kõlistas Jürgen kinganinaga muukraudade kimpu.

„Ei ole varem näinudki. See siin enne põrandal. Kuule, peremees. Kas olen mina midagi majast ära võtnud? Kas olen miskit tasku pannud? Aus inimene küsib kella ja koer tahab kohe maha murda.“

Jaa-jaa, venitas Jürgen mõttes. Nii ta oli arvanudki. Ei olnud mõtet politseid kutsuda. Järgmisel päeval kõnnib varas vabana vastu ja naerab ülbelt näkku. Naabriga oli nii juhtunud. See oli sissemurdja keldriluugi lahtikangutamisel tabanud, politseile üle andnud ja juba samal päeval murrumeest linna peal kohanud.

„Tuleb anda kõva keretäis, see on parem kui paragrahv ja politsei,“ oli naaber öelnud. Kuid Jürgenist polnud keretäie andjat. Aga sullerit niimoodi minema lasta...

„Noh, roni alla,“ lausus Jürgen ja võttis koera kaelarihmast kinni.

Vaevaliselt kangeid konte painutades libistas mees end kapi otsast põrandale.

„Ei kutsu politseid?“

„Ei kutsu. Pääsed omal jalal minema.“

Väle Viktor elavnes silmnähtavalt. Ta käsi sirutus muukraudade poole.

„Kui politseid ei tule, siis need ikka minu koduvõtmed.“

„Torru!“ ütles Jürgen ja andis kätt järele.

Väle Viktor tõmbus kiiresti tagasi.

„Aga parukas? See minul nii kui mütsi eest. Kas mina pean palja lagipeaga inimeste sekka minema?“

„Torru!“ kõmistas Jürgen jälle, ja Väle Viktor mõistis, et kiilaspäisena tuleb tal siit tõesti lahkuda.

Nad läksid õue, kogu hiilguse kaotanud Väle Viktor ees, Jürgen Torruga tihedalt kannul.

„Su oma valik,“ lausus Jürgen. „Kui tahad värava kaudu minna, lasen koera kohe lahti. Kui aga sealt, üle aia,“ Jürgen viipas hernepeenra suunas, „saad kümme sekundit eduaega.“

1. Mis sõnadega on selles loos nimetatud kurjategijaid? Leia tekstist ja kirjuta.

- Väle Viktor

-
-
-
-

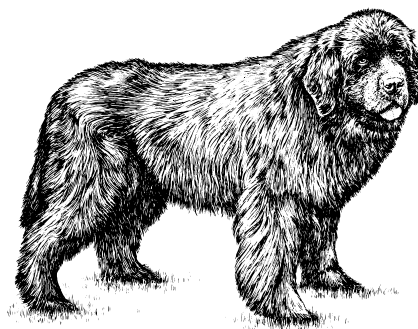
2. Arutle.

1. Viktor oli oma oletustes eksinud. Mida Viktor oli oletanud? Mis juhtus tegelikult?
2. Viktor moonutas oma kõnet, et välismaalase moodi välja paista. Kuidas ta kõnet moonutas? Too näiteid tekstist. Häälda valitud ütlusi võõrapäraselt.
3. Jürgen sai juba kodule lähenedes aru, et midagi on juhtunud. Mida mees märkas?
4. Missuguse õppetunni otsustas Jürgen vargale anda?

3. Mis pilt avanes Jürgenile, kui ta oma majja sisse astus? Leia lõik tekstist ja jooni oluline.

1. Mis järjekorras märkas Jürgen muutusi oma esikus. Järjesta väited ja kirjelda lühidalt.

- ☐ Varas kapi otsas.
- ☐ Koer kapi najal püsti.
- ☐ Põrandal muukraud ja parukas.
- ☐ Tool ümber läinud.

Isikukirjeldus

Hea kirjeldus annab täpse ja mitmekülgse ülevaate sellest keda või mida kirjeldatakse. Tähtis on nimetada olulisi või ka erilisi tunnuseid.

Isiku kirjeldus algab kirjeldatava nimetamisega – kes see on.

Isiku kohta antav teave tuleb kindlasti rühmitada ja esitada läbimõeldud järjestuses.

Alustatakse tavaliselt sellest, mida silmaga kõigepealt näha on (kui pikk, mis värvi ja kui pikad juuksed, mida harilikult seljas kannab).

Seejärel antakse teavet detailsemalt. Lisatakse see, mida saab öelda vaid siis, kui inimest paremini tuntakse (mida silmaga näha ei ole): millega tegeleb vabal ajal, mis on hobiajad, missugune on ta iseloom vms.

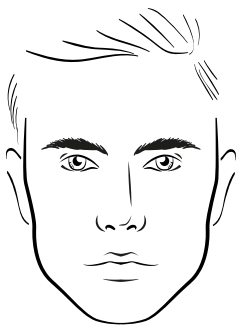
Kirjeldus lõpeb hinnangu või üldmuljega.

4. Leia tekstist lõik, kus kirjeldatakse Väle Viktori välimust siis, kui Jürgen teda märkas.

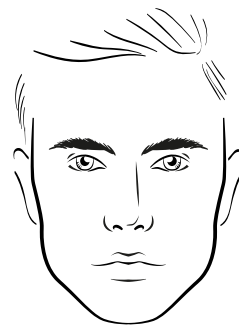
5. Milline oli Viktor varem? Vaata ülesannet nr 2 lk 98. Võrdle.

6. Joonista pildid lõpuni.

Väle Viktor

enne sissemurdmist

pärast sissemurdmist

7. Kuula õpetaja lugemist sellest, kuidas Väle Viktor seekord pääses. Vali küsimusele sobivad vastused ja märgi X.

1. Kui palju aega Jürgen andis vargale põgenemiseks?

- 5 + 5 sekundit ☐
- viis sekundit ☐
- 5 minutit ☐

2. Mis tõkked olid Viktori põgenemisteel?

- hernekepid ☐
- koerakuut ☐
- sõstrapõõsad ☐
- solgikraav ☐
- võrkaed ☐
- kasvuhoone ☐

3. Millal Jürgen Torru lahti päästis?

- viie sekundi pärast ☐
- eelmisel päeval ☐
- ei lasknud lahti ☐

4. Mida Jürgen varga käest tagasi nõudis?

- suurt konti ☐
- lõhutud hernekeppe ☐
- parukat ☐

8. Mida võis Jürgen järgmisel päeval Jaagule rääkida? Jutusta lühidalt.

Tulin

Märkasin

Kui majja sisenessin, siis

Varas kükitas, seletas

Mina

9. Jürgen käis järgmisel päeval poes ja märkas stendil varas Viktori otsimiskuulutust.

Jürgen kahetses pisut, et ei pöördunud politseisse ega kirjeldanud nähtud meest.

1. Mis on tagaotsitava Viktor Soo erilised tundemärgid?

2. Milline neist pildil olevatest meestest võis olla mees, kes sisenes Jürgeni koju? Mille järgi seda otsustad?

10. Lõpeta tagaotsimis-kuulutus.

Kodanik Jürgen K. tabas oma Paiselehe tänaval asuvasse majja sisse tunginud kurjategija. Tegemist võis olla tuntud varga ja suliga, keda tuntakse nime all Väle Viktor. Kurjategija pääses põgenema. On teada, et Väle Viktor kasutab oma isiku varjamiseks erinevaid võtteid. Sel korral kandis ta

.....

.....

.....

Erilised tundemärgid:

.....

Käekirjaekspertid võivad uurijatele kasulikud olla

Liis Velsker, ajakirjanik

Süüdlaste väljaselgitamisel vajatakse sageli käekirjaekspertide abi. Aastas tehakse Eesti Kohtuekspertiisi Instituudis umbes 150 käekirjaekspertiisi. Kohtunikud ja uurijad saadavad oma materjalid käekirjaekspertiisi. «Kui meile midagi saadetakse, siis ekspertiisi määramiseks kogutakse kontrollitavalt isikult allkirja vabaproovid ehk allkirjad, mis inimene on varem kirjutanud, näiteks isikut tõendavatel dokumentidel ja pangalepingutel, lisaks võetakse alati katseproovid – need on käekirjaproovid, mis inimene kohapeal ekspertiisi jaoks kirjutab,» kirjeldas käekirjaekspert.

Ükski inimene ei kirjuta kunagi kahte täiesti identset allkirja. Käekirjaekspertiis on üks vanemaid kriminalistikaekspertiisi liike, mille ainus eesmärk on isik tuvastada. Käekirja põhjal ei saa määrata inimese iseloomu, omadusi, vanust või kalduvusi.

1. Kirjuta joonele oma allkiri.

- tavaline
- ees- ja perenimega.....

Võltsimiskindla allkirja saladused

Allkirja kirjutamise ainus eesmärk on see, et selle järgi oleks hiljem võimalik isikut tuvastada. Muud eesmärki allkirja kirjutamisel polegi. Kui allkiri on väga lihtne ja lühike, siis suudab seda igaüks järele teha ja see pole võltsimiskindel.

Allkirja juures on peamine, et see oleks piisavalt keerukas. Allkirja kirjutamisel võiks

kasutada silmuseid, kaari ja muid elemente. Väga hea oleks allkiri kirjutada algusest lõpuni ühe joonega, vahepeal pastakat paberilt tõstmata. Mida rohkem kirjutamist katkestada, seda lihtsam on allkirja järele teha. Hea oleks välja kirjutada nii ees- kui ka perenimi, siis on allkirja raskem järele teha. Mingil juhul ei tohi allkirja anda tühjale paberilehele.

Käekirjaeksperti peamine töövahend on mikroskoop. Käekirjaekspert uurib mikroskoobi all muuseas ka seda, millises järjekorras ja millise suunaga on kirjutusvahendiga liigutused tehtud, samuti kirja paigutust. Veel vaadatakse kirjutusvahendi liikumise kiirust. Kui väga kiiresti kirjutada, jääb joon õhem. Aeglaselt kirjutades on kirjajoon ühtlane.

2. Hinda oma allkirja. Jooni sobiv.

	lihtne, keeruline
Minu allkiri on	loetav, mitteloetav
	pideva joonega, katkestatud joonega
	kerge järele teha, raske järele teha

Kirjuta allkiri, mida oleks raske järele teha.

Kui DNA-d ja sõrmejälgi inimene ise muuta ei saa, siis käekirja saab inimene teatud määral ise muuta ja moonutada. DNA ja sõrmejalg on inimesega sünnihetkest kaasas, kirjutamisoskus omandatakse õppimise ja harjutamisega. Kuigi koolis õpivad kõik kirjutama ühtede ja samade tähtede järgi, kujuneb lõpuks siiski igaühel välja täiesti individuaalne ja kordumatu käekiri. Käekirja kujunemist mõjutavad nii füsioloogilised (käte ja närvisüsteemi eripära) kui ka psühholoogilised omadused (isiklikud maitse-eelistused, ilumeel, isikuomadused, eeskujud).

3. Kuidas teha kindlaks, kes on Väle Viktor tegelikult? Vali sobivad vastused ja märgi ☐ sisse ✕.

1. Inimese välimuse kirjeldamisel on kõige olulisem tähele panna

- ☐ juuste värvust
- ☐ rõivaste värvi
- ☐ erilisi tundemärke
- ☐ nina kuju

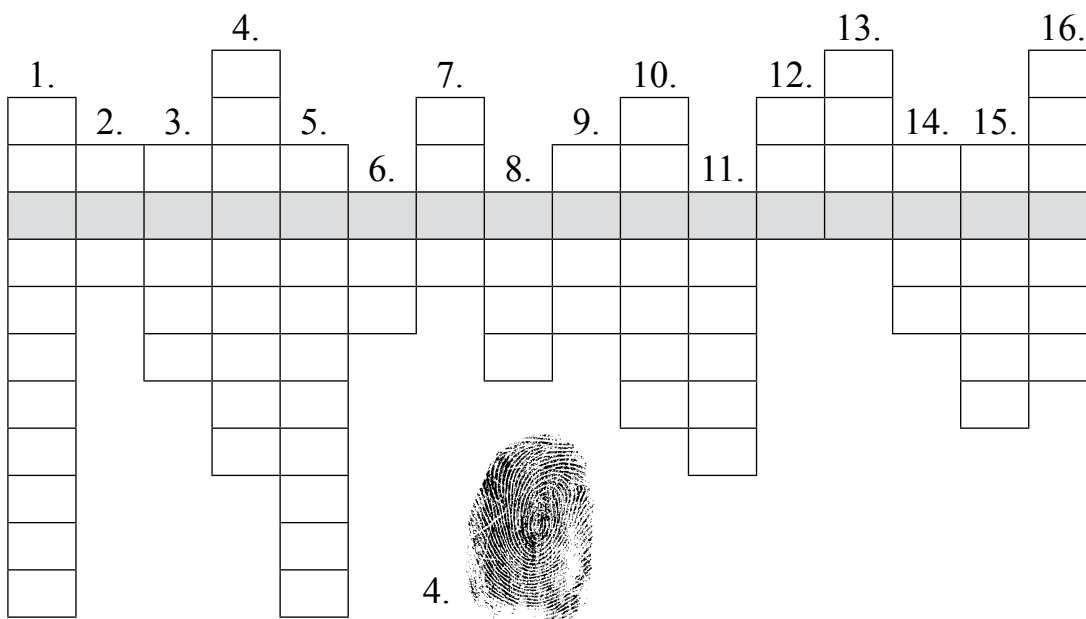
2. Erilised tundemärgid võivad olla

- ☐ prillid
- ☐ armid näos ja kätel
- ☐ juuste pikkus
- ☐ habe ja vuntsid
- ☐ lonkamine

3. Kõige kindlam viis isikut tuvastada on

- ☐ DNA-analüüs
- ☐ peegel
- ☐ hambakaart
- ☐ sõrmejäljed
- ☐ allkiri

4. Lahenda ristsõna.

1. Korraldaja. 2. Varas Viktori perenimi. 3. Jürgeni koera nimi. 4. Pildil on 5. Agu Sihvka lugude autor, ees ja perenimi. 6. – analüüs on oluline isiku tuvastamisel. 7. Paljude inimeste lemmikloom. 8. Varga hüüdnimi. 9. Koduloom. 10. Kunstjuuksed. 11. Paiselehe tänaval elav majaomanik. 12. Pikki seletuskirju kirjutanud poisi eesnimi. 13. Loomade naha alla paigaldatav kood. 14. Liiklusreeglitega vastuollu sattunud tütarlaps. 15. Usina kirjutaja Agu perenimi. 16. Dokumendi alla kirjutatav isikunimi.

Vasakult paremale:

..... on ühing, mille eesmärk on leida omanikuta loomadele armastav kodu ja aidata kadunud loomad koju tagasi.

5 PUHKUSE PLAANIMINE

Puhkuseplaane tuleb teha varakult. Siis on valik suurem ja saab oma soove kõige paremini täita. Soovite klassiga reisile minna? Tutvuge kirjanduslike reisidega.

Tartumaa

Peipsiveere. Alatskivi loss, Juhan Liivi muuseum piknik Peipsi järve ääres.

Jõgevamaa

Seigeldes Kalevipoja radadel. Kolmetunnine seiklus, mille jooksul on võimalus Peipsi taha laudu tooma minna, külastada Vanapaganat allilmas ning teada saada teistest Kalevipoja seikadest ja neid ise läbi proovida.

Palamuse. O. Lutsu kihelkonnakoolimuuseumi külastamine. Palamuse loodus- ja kultuuriloolise raja läbimine või Kiire jook Paunveres.

Kurgja ja Pärnu. Kurgjal C. R. Jakobsoni talumuuseum, Pärnus L. Koidula muuseum ja Viiking Spaa külastus.

Järvamaa

Kilplaste küla klassiekskursioon. Kilplaste teemapark, Kilplaste küla tutvustamine muistendite ja naljandite kaudu, mängud, laul, tants, võistlused. Kilplaste Nõukojas näitus.

Vargamäe. A. H. Tammsaare muuseum. Näitus „Lapsed Vargamäel“. Grillimine kiigeplatsil.

Viljandimaa

Valma seikluspark (50 takistusrada, trosslaskumine tarzanihüppega, vaatetorn jm). **Viljandi** ordulinnuse varemed ja lossipark. Õhtul Ugala lasteetendus „Vai-vai-Vargamäe“

1. Jooni kohanimed reisipakkumistes. Vasta küsimustele lühidalt.

1. Mis neist on Sinu kodule kõige lähemal?
2. Mitmes reisiprogrammis on muuseumikülastus?
3. Mis reisiprogrammis on teatrietendus?
4. Kus saab läbida seiklusraja?
5. Kuhu sina tahaksid minna? Põhjenda.

Piirissaarele

Kasesalu kooli 8. klass otsustas teha Piirissaarele väljasõidu, et saare looduse ja inimeste elu paremini tundma õppida. Mida rohkem kaarti uuriti, seda enam tekkis küsimusi.

1. Leia Piirissaar Eesti kaardilt.

2. Leia vastused õpilaste esitatud küsimustele. Kasuta sõiduplaani ja internetti.

1. Mitmendal kohal on Piirissaar Eesti saartest oma suuruse poolest?
2. Kui kaugel on Piirissaar mandrist?
3. Kas sellel saarel päriselt ka keegi elab?
4. Kas sinna sõiduks on vaja viisat või mingit muud luba?
5. Millega sinna sõita saab?
6. Mis sadamasse tuleks minna?
7. Kui palju maksab pilet?
8. Kas õpilastele on ka soodustust?
9. Kas jalgrattaid ka saab kaasa võtta?
10. Kui palju maksab jalgratase ülevedu?
11. Kas saab ühe päevaga ära käia?

3. Tutvu parvlaeva Koidula sõiduplaaniga ja lahenda selle abil ülesanded

(TARTU) – LAAKSAARE – PIIRISSAAR – LAAKSAARE – (TARTU)

	Buss Tartust	Laaksaarest	Piirissaarel	Piirissaarelt	Laaksaares	Buss Tartus
kolmapäev		7.30	8.30	09.00	10.00	
kolmapäev		10.30	11.30	15.30	16.30 Buss väljub 16.40	18.35
kolmapäev	14.40	Buss saabub 16.35 17.00	18.00			
reede				06.00	07.00 Buss väljub 07.15	09.05
reede		9.00	10.00	17.30	18.30	
reede	17.00	Buss saabub 18.40 19.00	20.00			
pühapäev				12.30	13.30	
pühapäev	11.40	Buss saabub 13.35 14.00	15.00	15.30	16.30 Buss väljub 16.40	18.35

4. Kirjuta lühivastus

1. Mitu korda nädalas sõidab parvlaev Laaksaare-Piirissaare liinil?
2. Kui kaua kestab laevasõit?
3. Mitut sõiduvahendit on vaja kasutada, et saada Tartust Piirissaarele?

5. Kust saad infot, kui soovid teada ...

- mitu reisijat ja sõiduauto mahub parvlaevale Koidula?
- kus on ehitatud laev Koidula?
- kui palju maksab pilet õpilasele? õpetajale?
- kui palju tuleb maksta jalgratta üleveo eest?

Leidsin infot

6. Leia, kuidas teie koolist on võimalik ühissõidukitega sellele saarele jõuda.

Koosta oma sõiduplaan:

Elan

Mul on kõigepealt vaja jõuda

sealt

Reis Lätimaale

Kooli lõpetamisel on paljudel soov oma klassiga veel viimast korda midagi vahvat ette võtta. Uuri kolme õpilasreisi pakkumist Lätimaale.

1. Tutvu Lätimaale korraldatavate ekskursioonidega.

Millise valiku teeksid sina? Põhjenda.

A.

B.

2-päevane ekskursioon Lätimaale RIIA linn JA JURMALA VEEPPARK

A

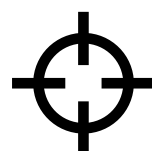
Hind sisaldab:

- sõitu mugavustega bussis
- giid-reisisaatja teenust
- öömaja hommikusöögiga

Hinnas ei ole:

- muuseumide pileteid
- veepargi külastust
- toitlustamist

REISIPROGRAMM

SCHOOL TRAVEL

1. päev Väljasõit varahommikul

Tallinnast kell 6.00, Tartust kell 8.30.

Suundume Läti Vabariigi pealinna Riiga. Bussiekskursioon vanalinnas. Baltimaade vanima loomaaia, Riia loomaaia külastus. Majutamine hotelli, soovijatele õhtusöök lisatasu eest ettetellimisel.

2. päev

Hommikul sõidame Jurmalasse, kus külastame veeparki Livu, mis on Baltimaade suurim. Veepargis on enam kui 40 atraktsiooni, basseinid, liutorud, tehisejõgi, saunad, bistrood ja baarid. Pärast lõunat alustame kojusõitu. Teeme vahepeatuse Läti kuulsas rahvuslikus stiilis kujundatud vaba aja keskuses Lido, kus võimalik lõunastada ja osta suveniire. Koju jõuame hilisõhtul.

HIND 50 €

Piletihinnad

Riia loomaaia piletid: täiskasvanud 6 €, õpilased 4 €
gruppidele alates 10 inimesest soodustused

Livu veepargi 4-tunni pilet: täiskasvanud 25 €, 6–14 a lapsed 18 €;
üliõpilased, õpilased, pensionärid 22 €

Täpne info ja tellimine: matikati@tarvel.eu

Koolireis Lätimaale

Pakkumine kehtib 1. maist ja 20. juunini

B

Väljasõit kell 7 kooli juurest.

1. päev

Riia bussiekskursioonil võib näha võimalikult linnapilti. Jalutuskäik vanalinnas. Külastame lätlaste kuulsat vaba aja, puhke- ja perekeskust Lido, kus saab mõnusalt aega veeta ja süüa. Vaba aeg. Kel huvi, saab vabal ajal küllastada loomaaeda. Öhtul majutamine hotelli, soovi korral võimalus jalutada vanalinnas.

2. päev

Jurmala, veepark Livu. Veepargis on enam kui 40 atraktsiooni, basseinid, saunad ja baarid. Koduteel vahepeatus vabaaja keskuses Lido, kus võimalik süüa.

Kooli juurde jõuame hilisõhtul

Hind 65 €

Hind sisaldab

- 2-päevane bussisõit.
- ekskursioonid, muuseumide külastamine.
- giid-reisisaatja teenused.
- majutus 1 öö
- hommikusöök teise päeva hommikul

Lisatasu eest: **Livu veepark**

2 tunni pilet: täiskasvanud 20,50 €, 6-14-a lapsed 13.80 €;

üliõpilased, õpilased, pensionärid 18.80 €

4-tunni pilet: täiskasvanud 25 €, 6-14-a lapsed 18 €;

üliõpilased, õpilased, pensionärid 22 €

päevapilet: täiskasvanud 29 €, 6-14-a lapsed – 20 €;

üliõpilased, õpilased, pensionärid 26 €

Koolireisid.com

2. Täida tabel.

reis	küllastatavad kohad				sõidu vahend	väljasõit	giidi teenus	majutus	HIND
	RIIA vanalinn	RIIA loomaaed	LIVU veepark	LIDO keskus					
A	×								
hind	hinna sees								
B									
hind									

3. Arutle.

1. Kas jääd oma esialgsele valikule kindlaks? Kui muudad, siis põhjenda.
2. Võrdle oma eelistust naabri sooviga.

4. Tehke klassis uuring.

Pakkumise A valis õpilast.

Pakkumist B eelistas õpilast.

5. Koostage graafik õpetaja abiga.

Ööjooks

Kevin luges kuulutust, kus oli kirjas, et ka sel suvel toimub Rakveres ööjooks.

Ta tegi sõbrale ettepaneku sellest osa võtta.

Üheskoos hakati täpsemat infot koguma.

Eesti Ööjooks toimub 12. augustil Rakvere linnas

- Lahe Rakvere, 4 km ajavõtuta – jooks ja käimine. Start kell 20.05.
- Raju Rakvere, 10 km ajavõtuga – jooks ja käimine. Start kell 20.10.
- Võimas Rakvere, 21,1 km ajavõtuga jooks. Start kell 20.00.
- Mõmmi jooksude distantid on vanuseklassi-põhised. Mõmmi jooksudel võivad osaleda alates alla aasta vanusest kuni 13 eluaastani (osaleda võib käsikäes vanematega). Distantid 400–600 m.
- Mõmmi lastejooksude stardid algavad kell 17.00 võistluskeskuse eest.

Osavõtja vastutab rajale minnes ise oma tervisliku seisundi eest.

Osavõtja kinnitab rajale minnes, et tal on piisav füüsiline võimekus raja läbimiseks ja terviserikke korral pöördub raja vabatahtlike või meditsiinitöötajate poole (Punase Risti spetsialistid paiknevad võistluskeskuses ja Keskväljakul).

Poolmaratoni rajale lubatakse nooremaid kui 16-aastaseid noorukeid ainult lapsevanema või hooldaja kirjalikul loal.

Esmalt uuriti, kui pikad jooksudistantid on.

Osavõtutasud 2017. aastal

	Eelregistreerimine			Kohapeal	STARDI-KOHTADE ARV (vabade kohtade jääki näed registreerimisel)
	kuni 30.04	kuni 30.06	kuni 07.08	11.–12.08	
distantid					
4 km ajavõtuta	15 €	18 €	20 €	25 €	1500
10 km ajavõtuga	21 €	27 €	29 €	38 €	3500
21,1 km ajavõtuga	25 €	30 €	38 €	45 €	1300
Mõmmijooksud	3 €	4 €	5 €	5 €	700

1. Täida lüngad.

Kuulutuses oli kirjas eri pikkusega distantssi. Poisid otsustasid minna täispikale jooksule. Nende valitud distantssi nimetatakse Selle pikkus on km ja selle start antakse kell

Sõpradele tegi nalja 13-aastaste noorte võimalus minna ka Mõmmijooksule oma vanematega ja joosta ainult m. Aega sellel jooksul kellelgi ei võeta. Aega võetakse ainult ja distantssi läbijatel. Otsustada tuli kiiresti, sest ööjooksust osavõtu tasu järk-järgult tõuseb. Kõige odavam on see siis, kui ülekanne tehakse enne Kõige kallim seda maksta kohapeal. Siis on see euro asemel eurot, seega euro võrra kallim.

2. Kui sina sooviksid ööjooksul osaleda, siis täida registreerimiskaart enda nimel, sooviga osaleda jooksul „Raju Rakvere“.

Registreerimiskaart

Ööjooks aastal

Registreerimine

NIMI..... asula/linn

PEREKONNANIMI..... Riik

SÜNNIAEG Telefon

(pp.kk.aaaaa) e-mail

SUGU

☐ M

☐ N

Vali distantss

Lastejooks 4 km

10 km

21,1 km

Palun vasta:

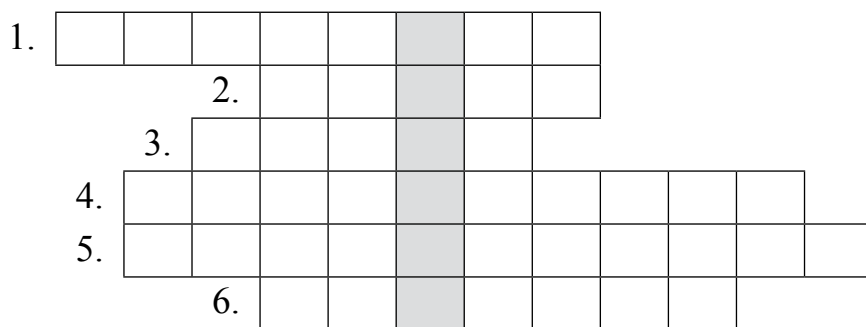
Milliste jalanõudega sa ööjooksul osaled?.....

(Nike, Adidas, NewBalance, Puma, Rebock, muu)

Meenutame õpitut

Lahenda ristsõna. Otsusta katkendi järgi, mis liiki tarbetekst see on.

1. Ostan vanu raamatuid märke. Helistada õhtuti. 090 9876 Rein.
2. saatja: "Liisbeth Hinno" bethinn@kodu.ee saaja: kirilind@mail.ee kuupäev: K, 13. mai, 10.20 teema: olen tagasi. Jõudsin reisilt kenasti koju. Elsa.
3. Palun tule 23. aprillil minu juubelile Mustamäe kohvikusse kell 15.00. Koit.
4. Viking Line: Tallinn 15:30 – Helsinki – 17:15; Helsinki – 18:00 – Mariehamn – 04.25 – Stockholm 9.50.
5. Mina, Markkus Bergman, ronisin üle piirdetara, kuna olin jaanipeo käepaela ära kaotanud ja raha uue ostmiseks enam ei olnud.
6. Palun mind tööle võtta alates 15. juunist Kärü talu aiandi hooajatöödele. Lugupidamisega Peet Rohi /allkirjastatud digitaalselt/.

Vastussõna kirjuta lünka:

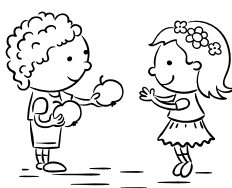
PARIMAD ASJAD ELUS ON

kallistused

naer

jagamine

pere

õnn

armastus

musid

sõprus

Soovitused töötamiseks lugemik-tööraamatuga „Tarbetekstid“

Põhikooli lõpetajad puutuvad kokku mitmesuguste ametlike dokumentidega. Siinne lugemik tööraamat „Tarbetekstid“ on koostatud, et aidata kujundada seda liiki tekstide mõistmise ja koostamise ning blankettide täitmise oskust. Sellised nõuded on märgitud ka 8. ja 9. klassi eesti keele ainekavas (vt [file:///C:/Users/kplado/Downloads/11374%2520eesti%2520keele%2520ainekava\(3\).pdf](file:///C:/Users/kplado/Downloads/11374%2520eesti%2520keele%2520ainekava(3).pdf)).

Tööraamatus on harjutusi, mille eesmärk on arendada oskust mõista reklaami ning erinevaid kuulutusi ja teateid ning koostada näiteks avaldust, CV-d, volitust ja seletuskirja. Esitatud on tarbekirja vormistusnõuded. Tarbekirjadest on tööraamatusse valitud kõige lihtsam ja levinum variant.

Kasulike linkide (vt loetelu tööraamatu lõpus) kaudu saab kõikide tarbekirjade koostamiseks lisateavet ja on võimalik end kurssi viia muutustega (näiteks seadustes), mis on tehtud pärast tööraamatu väljaandmist.

Tarbekirja liigid ja seotud tekstid ei ole mõeldud käsitlemiseks sellises järjekorras, nagu need on tööraamatus. Vajaliku tarbekirja liigi aitab leida sisukord ja lehe servale lisatud märksõnad.

Tööraamatus olevad ilukirjandustekstid ja nende juurde koostatud ülesanded võimaldavad tegeleda funktsionaalse lugemisoskuse arendamisega, kuid nende esmaülesanne on aidata luua õpisisuotsioone ja kujundada teadmist selle kohta, kus ja mis eesmärgil käsitletavat tarbeteksti elus vaja võiks minna. Viited sobivatele tekstidele lugemik-tööraamatu teistes osades on märgistatud

9. klass II osa, „Kauaoodatud klassiõhtu“

Tööraamatus on ka mitu ülesannet, mida tuleb täita mitte ainult loetud, vaid kuulnud teksti põhjal. Nende täitmiseks ei tohiks piirduda teksti ühekordse esitamisega.

Tuleb kindlasti arvestada, et kõikide tarbekirja alaliikide koostamisel on vaja lähtuda õpilasele lähimast ümbrusest, kodukoha teemadest, aktuaalsetest probleemidest ja õpilase individuaalsetest vajadustest. Esitatud tööülesandeid tuleks võtta näidistena, mid õpetaja saab ise täiendada.

Kasulik on koostada näidiste vihik või mapp, kuhu lisada ka neid tarbekirja vorme, mis siinsest tööraamatust välja on jäänud (pikem elulookirjeldus, kaastundeavaldus, õnnitluskaardid vm).

Tarbetekstide kirjutamist tuleb harjutada mitte ainult arvutis, vaid ka käsikirjaliselt valgele A4 paberile ning pöörata tähelepanu vormistusnõuete täitmisele ning töö välimusele ja korrektsusele.

Kuulamisülesanded

1. Kuulamisülesanne. „Valevõtmega külaline“

„Noh, kas võttis teine madalstardi?“ küsis sõber Jaak läbi naerupisarate, kui Jürgen talle järgmisel päeval seda lugu rääkis.

„Ei võtnud. Kauples 5 sekundit eduaega juurde. Kompensatsiooniks üleelatud õuduste eest.“

„Ja sina?“

„Andsin need 5 sekundit. Aga sidusin talle kondi palitusappa. Koeral peab ju ka stiimul olema.“

Kõhtu kinni hoides turtsus ja puksus sõber Jaak murul, aga Jürgen lasi muiates eelmise päeva pildidel veel kord silmade eest läbi libiseda.

Vaene varas oli läinud nagu rakett, oli hernekeppide metsa sihi murdnud ja rinnuli võrkaiale viskunud, et kukerkuuti krunditagusesse solgikraavi maanduda. Ja alles sealt välja pääsedes mõistnud, et koera polnud lahti päästetudki.

„Siga mees!“ oli Väle Viktor Jürgeni poole rusikat raputanud ja jõuetust vihast peaaegu nutma puhkenud, kui kuulis Jürgeni vastuhüüet:

„Kuule! Viska mu koera kont tagasi!“

2. Kuulamisülesanne. „Kuidas nõukotta valgust toodi“.

www.youtube.com/watch?v=QS9-y3wM5Nw

Juhtus nii, et keegi võõras teekäija nõukojast mööda sattus minema ja naljakat valgusepüüdmist pealt nägi. Õhtul küsis ta kilplaste käest asja kohta lähemat seletust.

„Oi-oi,“ ütles võõras, kui ta kilplaste murest kuulda sai. „Kahju, et te minu käest nõu ei küsinud.“

Kilplaste südames tärkas nüüd uus lootus ja nad lubasid võõrale rohket palka, kui see neile õpetab, kuidas valgust tuppa meelitada. Nad viisid teekäija nõukoja juurde ja näitasid talle hoonet lähemalt. Võõras mees oli aga kaval naljahammas. Kui ta endamisi natuke plaani oli pidanud, käskis ta kilplastel üles katusele ronida ja katusekivid pealt ära võtta.

Rõõmuga nägid kilplased, et võõra õpetusest on tõesti abi. Nad andsid talle targa nõu eest hulga raha ja saatsid tänuga teele.

Allikaloend

Keränen, Mika 2010. Kohtumine politseiga. – Vana roosa maja. Tallinn: Jutulind, 3–5.

Kuus, Viivi 2009. Toakassi heategu. – Muinasjutustamise tund. Tallinn: Koolibri, 20–21.

Käo, Henno 2000. Kuidas hiiglane saatis e-maili. – Printsuss. Tallinn: Tiritamm, 76–81.

Käärrik, Kristi 2009. Põhikooli lihtsustatud õppekava järgi õppivate 8. ja 9. klassi õpilaste oskus lugeda ja täita käsimüügiravimite juhendeid. Bakalaureusetöö. Tartu ülikooli haridusteaduskond.

Luts, Oskar 1987. Toots Paunvere apteegis. – Suvi. Tallinn: Eesti Raamat, 35–37.

Niitsee, Taavi. Intervjuu: Välisvabatahtlikud on avastanud Eesti väikelinna võlud. Valgamaalane (04.03.2017).

Rannap, Jaan 2007. Valevõtmega külaline. – Tuukerkoer Torru ja teised loomad. Tallinn: Tea, 19–24.

Rannap, Jaan 1973. Kuidas me käivitasime kooli autot. – Agu Sihvka annab aru.

Tallinn: Eesti Raamat, 5–9.

Raud, Eno 1962. Kuidas nõukotta valgust toodi. – Kilplased. Tallinn: Eesti Raamat, 7–10.

Tootsen, Toivo 1983. Haigus. – Jõhvi Joosepi juturaamat. Tallinn: Eesti Raamat, 25–26.

Tuunas, Ere 2016. Töölepingute mõistmine intellektipuudega täiskasvanutel. Magistritöö. Tartu ülikooli haridusteaduste instituut.

Velsker, Liis. Käekirja abil lahendati mõrvamüsteerium ja tabatakse testamendi võltsijaid. Postimees (15.12.2015).

Vilde, Eduard 2012. Kupja-Kaarli adjustaadid. Tallinn: Futura, Digi Print. [e-raamat] <http://www.digiraamat.ee/product/Kupja-Kaarli-adjustaadid--362> (25.07.2017)

Viited lisamaterjalidele

American Society for the Prevention of Cruelty to Animals (2017). [www] www.asPCA.org (21.07.2017).

Filmiplakatid lk 27 Eesti Filmi Andmebaas (2017). [www] <http://www.efis.ee>,

Eesti Filmi Instituut (2017). [www] <http://www.filmi.ee>

Riigi Teataja (2017). Liiklusseadus (vastu võetud 17.06.2010 RT I 2010, 44, 261). [www] <https://www.riigiteataja.ee/akt/117032011021> (25.07.2017).

Politsei- ja Piirivalveamet (2017). [www] www.politsei.ee (25.07.2017).

CV Keskus (2017). [www] www.cvkeskus.ee (21.07.2017).

CV, motivatsioonikiri, avaldus, kaaskiri, soovituskiri

Rajaleidja (2017). [www] <http://www.rajaleidja.ee/tooseadus>, <http://www.rajaleidja.ee/cvjamotivatsioonikiri/> (25.07.2017).

Stardiplats (2017). [www] <https://www.stardiplats.ee/> (25.07.2017).

Volikiri

Prints, Helina (2009). Ametikirja eriliikde koostamine ja vormistamine: garantiikiri, volikiri tõend. Tallinna Tehnikakõrgkool. [e-õpiobjekt] http://eprints.tktk.ee/220/1/volikirja_koostamine_ja_vormistamine.html (25.07.2017).

Tööseadused

Rajaleidja (2017). [www] <http://www.rajaleidja.ee/tooseadus> (25.07.2017).

Stardiplats (2017). [www] <https://www.stardiplats.ee/> (25.07.2017).

Tööinspeksioon (2017). Alaealise tööle võtmine. [www] <http://www.ti.ee/est/toosuhted-toovaidlus/nousoleku-taotlemine-alaealise-toolevotmisel/alaealise-toole-votmine/> (25.07.2017).

Riigikogu (12.04.2017). Riigikogu muutis alaealiste töösuhted paindlikumaks. [www] <https://www.riigikogu.ee/istungi-ulevaated/riigikogu-muutis-alaealiste-toosuhted-paindlikumaks/> (21.07.2017).

